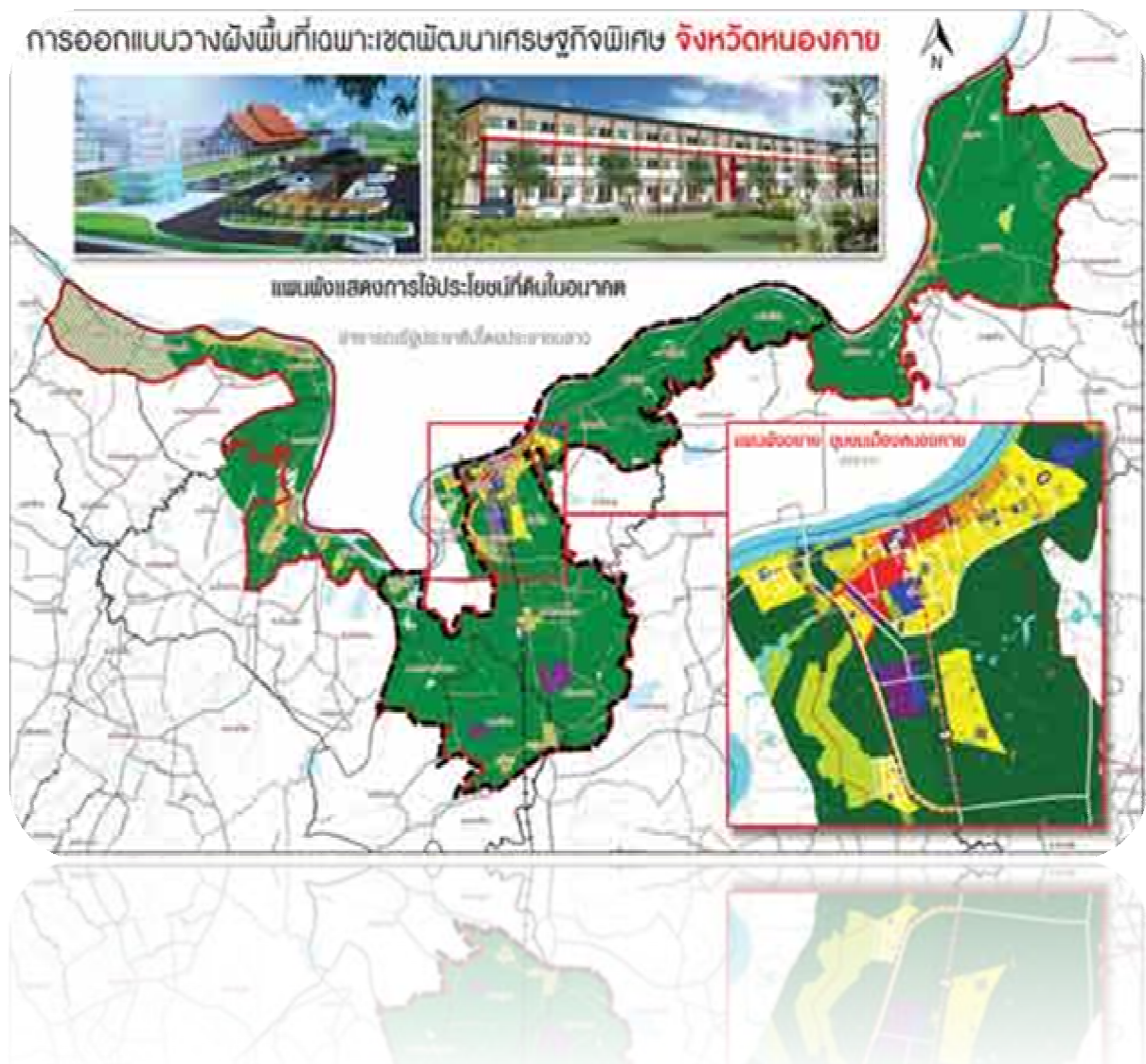

การศึกษาแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการเกษตรจากการเปิด
ประชาคมอาเซียน กรณีศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย
The Study on Agricultural Economic Development after the Opening
of the ASEAN Community: A Case Study of the Nong Khai Special
Economic Development zone.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เอกสารวิจัยเศรษฐกิจการเกษตรเลขที่ 105
กันยายน 2559

3rd REGIONAL OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS
OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES
AGRICULTURAL ECONOMICS RESEARCH NO. 105
SEPTEMBER 2016

การศึกษาแนวทางการพัฒนา
ด้านเศรษฐกิจการเกษตรจากการเปิดประชาคมอาเซียน
กรณีศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

โดย

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการเกษตรจากการเปิดประชาคมอาเซียน กรณีศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตรที่สำคัญระหว่างไทย-สปป.ลาว ผ่านด้านการค้าชายแดนจังหวัดหนองคาย ศึกษาการบริหารจัดการด้านการนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการเกษตรจากการเปิดประชาคมอาเซียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ผลการศึกษา พบว่า ทั้งไทยและ สปป. ลาว ได้ประโยชน์จากการค้าผ่านด่านการค้าชายแดนจังหวัดหนองคาย โดยไทยยังคงเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้า สินค้าเกษตรหลักที่ไทยส่งออก ได้แก่ ข้าวเจ้าหักหอมมะลิ ปลายข้าว (ข้าวขาวหักแวนเลิศ) หอมหัวใหญ่ เมล็ดถั่วเหลืองนึ่งใช้ผลิตอาหารสัตว์ ผัก และผลไม้ ซึ่งการค้าที่ดำเนินทั้งหมดเป็นการดำเนินการของผู้ประกอบการเอกชน สหกรณ์การเกษตรไม่ได้ทำธุรกิจนำเข้า/ส่งออก เนื่องจาก กระบวนการหรือขั้นตอนการนำเข้าส่งออกมีความยุ่งยาก ซับซ้อน และไม่มีความพร้อมในการบริหารจัดการด้านการนำเข้า ส่งออก อย่างไรก็ตามสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดหนองคาย ประมาณร้อยละ 40 ของทั้งหมด ได้มีการวางแผนส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตรจาก สปป. ลาว ภายใน 5 ปี ข้างหน้า เนื่องจากเห็นว่าเป็นโอกาสที่มีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและภาครัฐให้การสนับสนุน ในด้านทัศนคติของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ต่อมาตรการและนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายดังกล่าวเนื่องจากเข้าใจประโยชน์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและบางส่วนเห็นด้วยน้อยเนื่องจากกังวลต่อปัญหาและอุปสรรคทางการค้า

ผลการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก สามารถสรุปได้ 21 กลยุทธ์ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อาทิ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน การส่งเสริมให้เกษตรกร/สถาบันการเกษตรปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตสินค้าโดยลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตต่อไร่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการเกษตร และการจัดทำแผนพัฒนาด้านการค้าและการลงทุนด้านการเกษตร เป็นต้น ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ได้แก่ ควรให้ความรู้ด้านสิทธิประโยชน์ในทุก ๆ ด้าน รวมถึง กฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ภายในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และควรพัฒนาระบบการให้บริการในเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จและสอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window เป็นต้น

Abstract

The Study on Agricultural Economic Development after the Opening of the ASEAN Community : A Case Study of the Nong Khai Special Economic Development Zone aims to examine a cross-border agricultural trade situation between Thailand and the Lao PDR at the Nong Khai Customs, to study major agricultural commodity import and export management, and to recommend guidelines for agricultural economic development.

The results of this study found that both Thailand and Laos PDR benefit from the cross-border trade. Thailand maintains a trade surplus. Thailand's main agricultural commodity exports are broken Thai jasmine rice, broken-milled rice, onion, wheat grains, steamed soy beans (used to produce animal feed), vegetables, fruits, etc. All trade at the Nong Khai Customs is operated by private enterprises. Agricultural cooperatives do not import and export a product because of limitations in business management. However, about 40 percent of total agricultural cooperatives in Nong Khai province have already set up a plan to export and import agricultural commodities from Laos PDR within 5 years ahead since business facilities in the Nong Khai Special Economic Development Zone will be provided and supported by the government. For attitudes towards the Nong Khai Special Economic Development Zone, local stakeholders reflect their views which mostly agree with government policies and measures because they understand the benefits but some are worry about problem and barriers to trade.

The results of SWOT analysis showed that 21 strategies to achieve goals and purposes of this study have been suggested, for instance, promoting agro-tourism linkages in neighboring countries, encouraging local farmers and farmers' institutes to improve productivity by increasing yields and reducing production costs, strengthening agro-industry competitiveness, formulating local trade and agricultural investment development plan, etc. Recommendations of this study are, for example, knowledge and information dissemination particular in all privileges including laws and as well as a one stop integrated service that

(၁)

harmonizes with the ASEAN single window system regulations within the Nong Khai Special Economic Development Zone.

(จ)

คำนำ

การศึกษาวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร เรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการเกษตร จากการเปิดประชาคมอาเซียน กรณีศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตรที่สำคัญระหว่างไทย-สปป.ลาว ผ่านด้านการค้าชายแดนจังหวัดหนองคาย ศึกษาการบริหารจัดการด้านการนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการเกษตรจากการเปิดประชาคมอาเซียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย การศึกษาครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้สละเวลาให้ข้อมูล ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา รวมทั้งข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายขอขอบคุณ คณะผู้บริหาร คณะกรรมการพิจารณาโครงการวิจัยฯ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ให้โอกาสทำการศึกษาและขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำงานวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3 หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับ นักวิชาการ นักศึกษา ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจวางแผนการผลิตการตลาด และใช้เพื่อการประกอบการศึกษาต่อไป

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กันยายน 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ข)
Abstract	(ค)
คำนำ	(จ)
สารบัญตาราง	(ช)
สารบัญภาพ	(ฉ)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	2
1.4 วิธีการศึกษา	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี	7
2.1 การตรวจเอกสาร	7
2.2 แนวคิดและทฤษฎี	11
บทที่ 3 ข้อมูลทั่วไป	18
3.1 ข้อมูลจังหวัดหนองคาย	18
3.2 ข้อมูลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	29
3.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	43
บทที่ 4 ผลการวิจัย	55
4.1 สถานการณ์การค้าสินค้าเกษตรที่สำคัญระหว่างไทย-สปป.ลาว ผ่านด่านการค้าชายแดนจังหวัดหนองคาย	55
4.2 การบริหารจัดการด้านการนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	68
4.3 แนวทางพัฒนาการเกษตรจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	74
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	98
5.1 สรุป	98
5.2 ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม	103

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	TOWS Matrix : Threats - Opportunities - Weaknessess - Strengths)	17
3.1	ขนาดพื้นที่อำเภอ	18
3.2	ปริมาณน้ำฝน ปี 2547-2558	21
3.3	อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุดปี 2547-2558	21
3.4	เนื้อที่ป่าจังหวัดหนองคาย ปี 2547-2556 (หน่วย : ตร.กม.)	23
3.5	พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในท้องที่จังหวัดหนองคาย รวม 3 ป่า (หน่วย : ไร่)	23
3.6	จำนวนครัวเรือนเกษตรกรจังหวัดหนองคาย	24
3.7	การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดหนองคาย ปี 2557/58	25
3.8	พื้นที่ทำการเกษตรและครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์	25
3.9	ข้อมูลด้านการเกษตรระดับจังหวัดหนองคาย ปี 2557/58	26
3.10	มูลค่าพืชเศรษฐกิจที่สำคัญจังหวัดหนองคายปี 2558	27
3.11	มูลค่าสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญจังหวัดหนองคาย ปี 2557	27
3.12	แสดงผลผลิตและมูลค่าการผลิตสัตว์น้ำ ปี 2558	28
3.13	จังหวัด พื้นที่ เนื้อที่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	31
3.14	พื้นที่ที่ศึกษาความเหมาะสมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก	33
3.15	การพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (เพิ่มเติม)จังหวัดหนองคาย จำนวน 3 อำเภอ 9 ตำบลพื้นที่รวม 263,572 ไร่	40
3.16	เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของเกษตรกร	44
3.17	เกษตรกรรวมหลัก ลักษณะการถือครองที่ดินและการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ของเกษตรกร	45
3.18	การเลี้ยงสัตว์ ของเกษตรกร	45
3.19	ผลผลิต การกระจายผลผลิตพืช ของเกษตรกร	46
3.20	เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสังกัดหน่วยงาน	47
3.21	ลักษณะหน้าที่และมูลค่าของสินค้าที่รับผิดชอบ	47
3.22	เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของผู้ประกอบการ	49
3.23	ลักษณะการค้าของผู้ประกอบการ	49
3.24	การนำเข้า-ส่งออกของผู้ประกอบการ	51
3.25	รูปแบบการค้าของผู้ประกอบการ	52
3.26	เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร	53
3.27	ลักษณะการค้าของสหกรณ์การเกษตร	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.1	สถิติมูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ผ่านด่านศุลกากรหนองคาย ปีงบประมาณ 2551-2559	56
4.2	สถิติมูลค่าสินค้าผ่านแดน ผ่านด่านศุลกากรหนองคาย ปีงบประมาณ 2551-2559	57
4.3	สถิติ 10 อันดับส่งออกสูงสุด ด่านศุลกากรหนองคาย ประจำปีงบประมาณ 2558 (ตุลาคม 2557 - กันยายน 2558)	58
4.4	สถิติ 10 อันดับส่งออกสูงสุด ด่านศุลกากรหนองคาย ประจำปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 - พฤษภาคม 2559)	59
4.5	สถิติ 10 อันดับนำเข้าสูงสุด ด่านศุลกากรหนองคาย ประจำปีงบประมาณ 2558 (ตุลาคม 2557 - กันยายน 2558)	60
4.6	สถิติ 10 อันดับนำเข้าสูงสุด ด่านศุลกากรหนองคาย ประจำปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 - พฤษภาคม 2559)	61
4.7	สถิติ 10 อันดับสินค้าผ่านแดน ด่านศุลกากรหนองคาย ประจำปีงบประมาณ 2558 (ตุลาคม 2557- กันยายน 2558)	62
4.8	สถิติ 10 อันดับสินค้าผ่านแดน ด่านศุลกากรหนองคาย ประจำปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 - พฤษภาคม 2559)	63
4.9	ข้อมูลการนำเข้า ส่งออกสินค้าเกษตรของด่านศุลกากรหนองคาย ปีงบประมาณ 2558-2559	64
4.10	ข้อมูลการนำเข้าสินค้าเกษตรของด่านศุลกากรหนองคาย ปีงบประมาณ 2558-2559	65
4.11	ข้อมูลการส่งออกสินค้าเกษตรของด่านศุลกากรหนองคาย ปีงบประมาณ 2558-2559	66
4.12	การนำเข้า-ส่งออกของสหกรณ์การเกษตรและผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่	70
4.13	รูปแบบการค้าของสหกรณ์การเกษตรและผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่	72
4.14	ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อมาตรการและนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจ พิเศษ	75
4.15	ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและแนวทางการพัฒนาเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย	77
4.16	ความคิดเห็นต่อรูปแบบการค้า หลังเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	81
4.17	ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคทางการค้า หลังเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	81
4.18	กลยุทธ์ SO	87
4.19	กลยุทธ์ ST	89
4.20	กลยุทธ์ WO	91
4.21	กลยุทธ์ WT	93

(ณ)

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
3.1	แผนที่จังหวัดหนองคาย	19
3.2	แผนที่กลุ่มชุดดินจังหวัดหนองคาย	20
3.3	เขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 10 จังหวัด	30
4.1	ขั้นตอนการนำเข้า ส่งออกสินค้า	69

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวิจัย

จากนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งมั่นพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการค้าและการลงทุน และที่สำคัญเพื่อการเตรียมพร้อมรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) จึงได้กำหนดให้ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นรวม 10 พื้นที่ ได้แก่ ตาก สระแก้ว ตราด มุกดาหาร สงขลา เชียงราย หนองคาย นครพนม กาญจนบุรี นราธิวาส โดยรัฐบาลมีมาตรการสนับสนุนและส่งเสริมต่างๆ ทำการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การให้สิทธิและประโยชน์ ทั้งที่เป็นภาษี และไม่ใช่อภาษี ตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ(One Stop Service: OSS) และมาตรการอำนวยความสะดวกอื่นๆ เขตพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนเป็นพื้นที่ติดต่อกับชายแดนประเทศเพื่อนบ้านของไทย ได้แก่ ประเทศเมียนมาร์ที่จังหวัดตากและกาญจนบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่จังหวัดเชียงราย มุกดาหาร หนองคาย และนครพนม ประเทศกัมพูชาที่จังหวัดสระแก้ว และตราด และประเทศมาเลเซียที่จังหวัดสงขลาและนราธิวาส ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา(2553-2557) มูลค่าการค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านข้างต้นทั้ง 4 ประเทศมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมีมูลค่าเฉลี่ยต่อปีประมาณ 900,000 ล้านบาท และน่าจะมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น โดยเฉพาะภายหลังการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในสิ้น ปี 2558 ปัจจุบันธุรกิจประเภทศูนย์กระจายสินค้า และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานจำนวนมากเริ่มสนใจไปลงทุนในพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากสามารถเข้าถึงแรงงานจำนวนมากและสะดวกในการกระจายสินค้าไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และนำเข้าสินค้าต่างๆรวมทั้งวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนต่างจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามายังประเทศไทย

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 2 ประกอบด้วย 13 ตำบล ใน 2 อำเภอของจังหวัดหนองคาย ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย และอำเภอสระใคร โดยมีศักยภาพและโอกาส คือ เป็นช่องทางการค้าชายแดนของไทยกับ สปป.ลาวที่มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงที่สุดเมื่อเทียบกับการค้าชายแดนผ่านด่านอื่นๆ ระหว่างไทย-สปป.ลาว อยู่ใกล้กับสนามบินอุดรธานี ประมาณ 60 กิโลเมตร สามารถเชื่อมโยงกับเวียงจันทน์ (สปป.ลาว) ได้ทั้งทางถนน ทางรถไฟในระยะประมาณ 26 กิโลเมตร และเชื่อมโยงต่อเนื่องลงมาถึงกรุงเทพฯ ดังนั้นจังหวัดหนองคายจึงมีโครงข่ายการขนส่งทั้งทางถนน รถไฟและทางอากาศ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่การพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดหนองคายกับ สปป.ลาว (เวียงจันทน์และหลวงพระบาง)และกรุงเทพฯ นอกจากนี้ความเป็นเมืองนำอยู่ของจังหวัดหนองคายจะสามารถพัฒนาเป็นที่พักอาศัยของนักลงทุน ทั้งไทยและต่างชาติ กิจกรรมที่มีศักยภาพการค้าระหว่างประเทศ ท่องเที่ยว การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบใช้ประโยชน์ที่ดินจัดตั้งพื้นที่ศูนย์โลจิสติกส์ พาณิชยกรรม และส่วนราชการต่างๆ อย่างไรก็ตาม สปป.ลาว มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและกฎระเบียบด้านการค้าระหว่างประเทศบ่อย ทำให้การนำเข้า-ส่งออก ของผู้ประกอบการต้องติดต่อกับประสานงานกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกระทรวง

ที่เกี่ยวข้องใน สปป.ลาว ทำให้เกิดความล่าช้า ไม่มีสำนักงานตัวแทนของธนาคาร เพื่อการส่งออกและนำเข้า (EXIM BANK) ตั้งอยู่ในจังหวัดหนองคาย สินค้าจากไทยที่จำหน่ายให้ สปป.ลาว ยังถูกจำกัดการนำเข้าบางรายการ เนื่องจากมีโรงงานตั้งอยู่ใน สปป.ลาว ซึ่งสามารถผลิตได้เองบางส่วน การลงทุน และการท่องเที่ยว สปป. ลาว ยังขาดสาธารณูปโภคพื้นฐานที่สำคัญ สปป. ลาว ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ และค่าเงินกีบไม่มีเสถียรภาพ จึงทำให้เป็นปัญหาที่นักธุรกิจไทยไม่สามารถค้ากับ สปป.ลาวด้วยเงินกีบได้ จึงไม่ตรงกับความสะดวกของทางการลาว การค้าอนุกรมได้ส่งผลกระทบต่อตัวแทนจำหน่ายสินค้าไทยใน สปป.ลาว เนื่องจากสินค้าล๊อคอบมีต้นทุนต่ำที่คนคิดในเชิงลบของนักธุรกิจ และชาวลาวยุคหนึ่งต่อนักธุรกิจไทย จึงทำให้มีความเชื่อถือนักธุรกิจไทยลดลง ส่งผลให้ สปป.ลาว หันไปค้าขายกับจีน เวียดนาม มากขึ้น

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มมูลค่าทางการค้าในด้านชายแดนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จึงมุ่งเน้นศึกษาสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตรที่สำคัญระหว่างไทย-สปป.ลาว ผ่านด้านการค้าชายแดนจังหวัดหนองคาย การบริหารจัดการด้านการนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ และการจัดทำแนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินงาน และกำหนดนโยบาย มาตรการ แผนงาน/โครงการที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษได้รับประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจหลังเปิดประชาคมอาเซียนให้สามารถสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าทางการค้าให้กับประเทศได้อย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตรที่สำคัญระหว่างไทย-สปป.ลาว ผ่านด้านการค้าชายแดนจังหวัดหนองคาย

1.2.2 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการด้านการนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการเกษตรจากการเปิดประชาคมอาเซียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ประชากร

เกษตรกร ผู้ประกอบการส่งออก-นำเข้าสินค้าเกษตรที่สำคัญ เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง และสหกรณ์การเกษตร ในหลายประเด็น ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และผลกระทบที่เกิดจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งทางด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ สถานการณ์การนำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตร (ชนิด ปริมาณและมูลค่าการค้า) เส้นทางขนส่งสินค้าเกษตรที่สำคัญของ ไทย-สปป.ลาว ต้นทุนในการนำเข้า-

ส่งออก และระเบียบพิธีการทางศุลกากรเปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การบริหารจัดการสินค้า/ความพร้อมในการทำธุรกิจการค้าชายแดนด้านการเกษตรของสหกรณ์การเกษตรไทยกับ สปป.ลาว เกี่ยวกับความร่วมมือในการเชื่อมโยงธุรกิจตามนโยบายรัฐบาล การเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของสหกรณ์ด้านการรวบรวม แปรรูป และเก็บรักษาผลผลิตให้คงคุณภาพทัดเทียมภาคเอกชน รวมถึงวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกด้านการพัฒนาการเกษตรจากการเปิดประชาคมอาเซียน ผลกระทบ และประโยชน์ในการดำเนินนโยบายส่งเสริมการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ปัญหาอุปสรรคทางการค้าของสินค้าเกษตรตามแนวชายแดน และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

- 1.3.2 พื้นที่ทำการศึกษาคือ พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย
- 1.3.3 ระยะเวลาข้อมูลคือ ปีงบประมาณ 2559

1.4 วิธีการวิจัย

1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลในการศึกษาได้มาจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญในระดับพื้นที่ อันได้แก่ พืชผัก ข้าว ยางพารา สับปะรด มะเขือเทศ มันสำปะหลัง โคน้ำ กระป๋อง สุกกร ไก่ไข่ และปลานิลกระชัง (2) เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ (3) เจ้าหน้าที่หน่วยงานเอกชน เช่น ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด และประธานหอการค้าจังหวัด (4) ผู้ประกอบการค้าส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร 5 อันดับสูงสุด (5) ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรรายใหญ่ (พืชผัก ข้าว ยางพารา สับปะรด มะเขือเทศ มันสำปะหลัง โคน้ำ กระป๋อง สุกกร ไก่ไข่ และปลานิลกระชัง) จำนวน 110 ราย เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ /เอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 12 ราย ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (พ่อค้ารวบรวมสินค้าเกษตร พ่อค้าส่งออกสินค้าเกษตร และพ่อค้านำเข้าสินค้าเกษตร) จำนวน 10 ราย ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร จำนวน 20 ราย รวมทั้งสิ้น 152 ราย

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสาร หนังสือ บทความ วารสารสิ่งพิมพ์ งานวิจัย เอกสารงานโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น สำนักงานหอการค้าจังหวัดหนองคาย สำนักงานพาณิชย์จังหวัดหนองคาย ด้านศุลกากรจังหวัดหนองคาย เป็นต้น

1.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ในการวิเคราะห์สถานการณ์การค้า ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าที่เกิดขึ้นจากการนำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญที่มีปริมาณการนำเข้า-ส่งออกสูงสุด 5 อันดับแรก และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการค้าผ่านด่านการค้าชายแดนจังหวัดหนองคาย จากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ประกอบคำอธิบายค่า

2) วิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการด้านการนำเข้า ส่งออก สินค้าเกษตรที่สำคัญของสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ ภายใต้นโยบายภาครัฐ

3) วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) โดยใช้การวัดทัศนคติของลิเกิร์ตเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์จากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยจำแนกกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน และกลุ่มผู้ประกอบการ ในการศึกษาทัศนคติด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ข้อมูลในการรับรู้เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผลกระทบด้านการผลิต/การตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ รูปแบบทางการค้า การส่งออก/นำเข้าสินค้าเกษตร เส้นทาง/ต้นทุนการขนส่งสินค้า และผลกระทบทางการค้า จะเป็นลักษณะข้อคำถามเชิงคุณภาพที่กำหนดระดับคะแนนของความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้ใช้วิธีการ Likert scale โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน	สำหรับระดับความรู้หรือการรับรู้	มากที่สุด
4 คะแนน	สำหรับระดับความรู้หรือการรับรู้	มาก
3 คะแนน	สำหรับระดับความรู้หรือการรับรู้	ปานกลาง
2 คะแนน	สำหรับระดับความรู้หรือการรับรู้	น้อย
1 คะแนน	สำหรับระดับความรู้หรือการรับรู้	น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยในช่วงดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 – 5.00	มีระดับความรู้หรือการรับรู้มากที่สุด
3.41 – 4.20	มีระดับความรู้หรือการรับรู้มาก
2.61 – 3.40	มีระดับความรู้หรือการรับรู้ปานกลาง
1.81 – 2.60	มีระดับความรู้หรือการรับรู้ต่ำ
1.00 – 1.80	มีระดับความรู้หรือการรับรู้ต่ำที่สุด

แต่เมื่อลักษณะข้อคำถามเชิงคุณภาพที่กำหนดระดับคะแนนของข้อความแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ทราบ และไม่ทราบ จะกำหนดให้มีคะแนนเต็ม 5 คะแนน จากจำนวนข้อคำถามทั้งหมด โดยใช้วิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{TS*FS}{k}$$

TS (Total Score) = คะแนนรวม

FS (Full Score) = คะแนนเต็ม

k = จำนวนข้อคำถาม

เกณฑ์การให้คะแนน

ทราบ ได้ 1 คะแนน

ไม่ทราบ ได้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.01 – 5.00	มีการรับรู้ในระดับมากที่สุด
3.01 – 4.00	มีการรับรู้ในระดับมาก
2.01 – 3.00	มีการรับรู้ในระดับปานกลาง
1.01 – 2.00	มีการรับรู้ในระดับน้อย
0.00 – 1.00	มีการรับรู้ในระดับน้อยที่สุด

4) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ในมิติต่างๆที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการเกษตรในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.5.1 เกษตรกรผู้ผลิต ผู้ประกอบการค้า และผู้จัดการสหกรณ์ที่ต้องการส่งออกและนำเข้าสินค้า

ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการผลิต การตลาด การส่งออก การวางแผนการค้า การลงทุน เพื่อสนับสนุน และพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันได้ในตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.5.2 เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลเพื่อจัดทำนโยบายด้านการบริหารจัดการ สินค้าเกษตรในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ และจัดทำแนวทางพัฒนาการเกษตรจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี

2.1 การตรวจเอกสาร

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (2557) ได้ศึกษาแนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงรูปแบบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่แนวชายแดนของไทย ศึกษาถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น รวมไปถึงการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่เหมาะสมกับประเทศไทย มี 2 รูปแบบ คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิตและเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อ การบริการแบบรวมศูนย์ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ 1) ด้านเศรษฐกิจ คาดว่ามีการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากรายได้และเศรษฐกิจท้องถิ่นดีขึ้น 2) ด้านสังคมเชิงบวกมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจการบริหารจัดการในพื้นที่ ลดปัญหาการย้ายถิ่นของคนในพื้นที่ไปทำงานที่อื่นเชิงลบประชาชนบางส่วนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจและสังคมใหม่ซึ่งอาจมีการแข่งขันสูงจากคนในพื้นที่อื่นที่เข้ามา 3) ด้านความมั่นคงและการปกครอง ด้านนโยบายไม่มีผลกระทบต่ออำนาจหน้าที่ในการบริหารปกครองของหน่วยราชการที่มีอยู่เดิมแต่อย่างใด 4) ด้านสิ่งแวดล้อม มากที่สุด คือ ปัญหาด้านการจราจร รongลงมาคือปัญหาสิ่งแวดล้อม การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ปัญหาขยะ และของเสียอุตสาหกรรม มลพิษทางน้ำ อากาศและฝุ่นละออง

อดิเรก พันเขียว (2557) ได้ศึกษาการยอมรับ ความคาดหวังและปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการยอมรับ ความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้องและปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่าการยอมรับต่อการพัฒนาในภาพรวมผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าเป็นประโยชน์และควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นโดยเร็ว แต่บางส่วนเห็นว่าควรมีการให้ข้อมูลและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ความคาดหวังต่อการพัฒนา พบว่า คาดหวังให้มีการค้าการลงทุนมากขึ้น การผลักดันพื้นที่ที่มีความพร้อมไม่ว่าจะรูปแบบใดก่อน การได้รับสิทธิประโยชน์ คุณภาพชีวิต ความมั่นคงในการทำงานและในชีวิต การจับจองที่ดินทำกิน บริการสาธารณสุข สาธารณูปโภค การศึกษา แรงงาน อาชีพ ค่าแรงสวัสดิการต่างๆ และคาดหวังให้มีหน่วยงานบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษของตนเองโดยเฉพาะ และปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ การสนับสนุนจากรัฐบาล การปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ การปรับปรุงกฎหมาย ปัญหาการเมืองและความขัดแย้ง การบริหารจัดการ ศักยภาพของพื้นที่และความมีส่วนร่วมของประชาชน

ศัจรัตน์ ตระกูลเรืองศรี(2554) ได้ศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพและปัญหาการค้าชายแดนไทย-พม่า: กรณีศึกษา จังหวัด แม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการค้าชายแดนทั่วไป ศักยภาพการค้าชายแดน รวมถึงศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อภาวะการค้าชายแดน ไทย-พม่า ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการศึกษา

ใน ครั้งนี้จะใช้ข้อมูลทฤษฎี สภาการค้าทั่วไปของชายแดนไทย - พม่า ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2549-2553 ประสบกับ ปัญหาดุลการค้าขาดดุลมาโดยตลอด สาเหตุหนึ่งเป็นผลจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติของไทยขณะที่สินค้าส่งออกของไทย เป็นสินค้าเกษตรกรรม ส่วนสภาพทั่วไปของการค้าชายแดนไทย-พม่า ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังคงมี ดุลการค้าเกินดุล อยู่ตั้งแต่ใน ปี พ.ศ. 2551-2553 ดุลการค้าเริ่มลดลงมาเรื่อย ๆ เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มี ประกาศ เรื่อง “กำหนดจัดระเบียบการค้าชายแดนช่องทางบ้านห้วยผึ้ง ทำให้ในปี พ.ศ. 2553 จังหวัด แม่ฮ่องสอน ขาดดุลการค้าถึง 57.45 ล้านบาท ผลการศึกษา พบว่า ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ แต่ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกคอมพิวเตอร์อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ เนื่องจากพม่าเพิ่มการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง เหล็กและเหล็กกล้าและปูนซีเมนต์เพื่อนำไปใช้ในการ ก่อสร้าง อาคาร และถนนที่เมืองเนปี ดอร์ ปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดนไทย-พม่า ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ระบบการเงินและการ ธนาคารในพม่ายังไม่เป็นมาตรฐาน และการดำเนินนโยบายต่างๆ จึงยังคงมีลักษณะที่ ผูกขาดโดยรัฐบาล ทำให้มีต้นทุนดำเนินการค่อนข้างสูง ประกอบกับปัญหาการสู้รบระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่ม น้อย ซึ่งแนวทางแก้ไขอุปสรรคและปัญหาดังกล่าว สามารถทำได้โดยอาศัย ความช่วยเหลือจากรัฐบาลผ่านเจรจา และการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจในระดับ ทวิภาคีที่ใกล้ชิดมากขึ้น เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ทำให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็น ข้อมูลทฤษฎีทั้งหมดดังนั้น ในการศึกษาครั้ง ต่อไป ผู้วิจัยควรใช้ข้อมูลปฐมภูมิมาใช้ในการพิจารณาพร้อมกับข้อมูลทฤษฎีด้วย เพื่อความถูกต้องและแม่นยำ ของผลการศึกษา นอกจากนี้การวิเคราะห์ถึงศักยภาพการค้า ชายแดนไทย-พม่า กรณีศึกษา : จังหวัดแม่ฮ่องสอน อาจมีหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการค้าชายแดน ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้คำนึงถึงดังนั้น จึงควรมีการศึกษาถึง ปัจจัยอื่นเพิ่มเติม

ดร.ชลิตา รัตสาร (2550) ได้ทำการศึกษาค้าไทย-ลาว ณ จุดที่มีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ 3 ในบริบทของวัฒนธรรมเศรษฐกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลประโยชน์ทางการค้าที่จะเกิดขึ้น จากการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคม (Land Bridge) ภายใต้โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 (จังหวัดนครพนม - แขวงคำม่วน) ศึกษารูปแบบการค้าชายแดนไทย - ลาว ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทางตอนกลาง ของ สปป.ลาว และเพื่อศึกษาช่องทางที่จะสร้างควมมีประสิทธิภาพในการสร้างความได้เปรียบด้านการแข่งขัน ของไทยในกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS - EC) เป็นสำคัญ ศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนได้ ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนต่อโครงการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ในทัศนะของฝ่ายลาวเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ลาวจะได้รับ คือ ความสำคัญของไทยที่มีต่อลาวใน การสร้างเสริมระบบเศรษฐกิจของแขวงคำม่วนจะมากกว่าเวียดนาม เพราะการสัญจรไป - มา ของประชาชน ทั้งชาวลาวและชาวเวียดนามที่ต้องผ่านลาวมาไทย ทำให้ความสำคัญของแขวงคำม่วนมีมากขึ้น การซื้อขายสินค้า ไทยจะเป็นการค้าขนาดใหญ่มากขึ้น เพราะจะส่งผ่านแดนไปสู่ประเทศเวียดนาม ผู้นำระดับแขวงและพ่อค้าราย ใหญ่ของลาวมองว่า โฉมหน้าทางเศรษฐกิจของแขวงคำม่วนจะเปลี่ยนไป แขวงคำม่วนจะได้รับ การยกระดับ ความสำคัญให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากการก่อสร้างเขื่อนน้ำเทิน 2 ที่กำลังจะแล้วเสร็จ ดัชนีที่ชี้วัดความเจริญ

ของแขวงคำม่วนดีขึ้น ชาวเวียดนามจะเดินทางผ่านแขวงคำม่วนเพื่อมาท่องเที่ยวและติดต่อค้าขายกับไทยมากขึ้น ระบบเศรษฐกิจของแขวงคำม่วนจะใกล้ชิดกับแขวงสะหวันนะเขตมากขึ้น โดยกระบวนการไหลไป – มา ของสินค้าและบริการที่นำเข้าไปจากไทยทั้ง 2 จุด ความสำคัญของไทยในสายตาของเวียดนามจะมีมากขึ้น เพราะชาวไทยจะหันไปท่องเที่ยวในประเทศเวียดนามมากขึ้น เมื่อผนวกกับการที่ชาวนครพนมมีเชื้อสายเวียดนามด้วยแล้ว ยิ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นได้ว่าประเทศเวียดนามจะเป็นประเทศที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ จุดหมายปลายทางของถนนเลข 9 และถนนสายอื่นๆ ในลาว ไปสิ้นสุดที่ท่าเรือดานังซึ่งเป็นท่าเทียบเรือที่มีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเวียดนาม ส่วนเมืองเว้และจังหวัดกว๋างบิ่งของประเทศเวียดนาม ก็เป็นเมืองที่มีความสวยงามและมีความสำคัญผู้นำรัฐบาลลาวมองว่าประโยชน์จากการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่ง ที่ 3 จะตกที่ไทยมากกว่าลาว เพราะจุดตั้งต้นของการผ่านแดนไทย – เวียดนาม อยู่ที่ไทย ผลได้ทางการค้าตกอยู่กับไทย นอกจากนี้ การลงทุนทางตรงจากไทยไปเวียดนามย่อมมากกว่าจากเวียดนามไปไทย ผลได้จากการลงทุนก็ตกอยู่ที่ไทย รายได้จากการค้าการลงทุนที่ไทยจะได้รับจะช่วยย่นระยะเวลาคืนทุนในการก่อสร้างสะพานแห่งนี้ ส่วนแขวงคำม่วน จะได้รับผลประโยชน์จากการสัญจรของประชาชนลาว การค้าระดับเล็ก และผลได้จากการค้าขายสินค้าไทย

กรณีการ ธรรมรัตน์ (2542) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการปิดด่านชายแดนต่อการค้าชายแดนไทย-พม่า : ศึกษากรณีแม่สอด จังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการค้าชายแดนด้านเมียวดี-แม่สอดมีรูปแบบการค้าชายแดน 2 รูปแบบ คือการค้าในระบบและการค้านอกระบบ โดยการค้าในระบบจะเป็นการค้าที่นำเข้าและส่งออกสินค้า โดยผ่านพิธีการศุลกากรทั้ง 2 ฝ่ายโดยถูกต้อง ส่วนการค้านอกระบบจะเป็นการค้าที่นำเข้าและส่งออกสินค้าโดยมิผ่านทางศุลกากร เป็นลักษณะของการลักลอบนำเข้าและส่งออก ส่วนการปิดด่านการค้าชายแดนนั้นส่วนใหญ่เป็นคำสั่งของรัฐบาลพม่า โดยมีสาเหตุหลักคือการเมืองภายในและกรณีพิพาททางแม่น้ำเมยระหว่างไทยกับพม่า การสั่งปิดด่านจึงส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดน สินค้าไม่สามารถนำเข้าส่งออกได้ส่วนข้อเสนอแนะในการพัฒนาการค้าชายแดนระหว่างไทย-พม่านั้น ส่วนใหญ่เห็นว่ารัฐบาลควรหาแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์กับพม่าเองให้มากยิ่งขึ้น

กาญจนา โชคถาวร (2542) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการค้าชายแดนไทย-ลาว ในเขตภาคเหนือตอนบน ผลการศึกษาพบว่า ความไม่สะดวกของการคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางเรือ โดยเฉพาะใน สปป.ลาว การขาดแคลนสินค้าสาธารณูปโภคพื้นฐาน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ในบริเวณจุดการค้าหลายแห่ง ปัญหาความไม่คล่องตัวของระบบ การชำระเงินที่นิยมการชำระเงินโดยไม่ผ่านธนาคาร โดยเป็นเงินตราสกุลบาท หรือดอลลาร์ เท่านั้น และปัญหาภาวะเปียบต่างๆ ที่มีความแน่นอน และการบริหารจัดการในการดูแลด้านต่างๆ อย่างไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านผ่อนปรน ต่าง ๆ ปัญหาคู่แข่งทั้งจีนและเวียดนาม หรือสินค้าผ่านแดนจากประเทศไม่มีพรมแดนติดต่อกับลาว มีปริมาณการแข่งขันมากขึ้น ปัญหาด้านข้อพิพาท ถึงแม้จะมีไม่มากนักแต่เป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวัง

มากเป็นพิเศษ ปัญหาประชากร สปป.ลาว มีอำนาจซื้อน้อย และภาวะเงินเฟ้อที่สูงและค่ากึ่งที่อ่อนตัวลงมาก ใน สปป.ลาว ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการขยายปริมาณการค้า ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจ ในแถบเอเชีย และของไทยและลาวที่มีความเกี่ยวพันกันทำให้ภาวะการค้าและโอกาสของการพัฒนาการค้า ชายแดนในอนาคตไม่สามารถจะขยายตัวได้มากและรวดเร็วเท่าที่ควร ดังนั้นถึงแม้ภาวะการค้าชายแดน ไทย-สปป.ลาว ในเขตภาคเหนือตอนบนจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดแต่ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ดังกล่าว มา ยังคงมีส่วนทำให้การขยายปริมาณการค้า มีไม่มากเท่าที่ควร ดังนั้น หน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเร่งด่วน ปรับปรุงระบบการคมนาคม แก้ไขกฎระเบียบและวิธีการชำระเงินให้มีความคล่องตัว ดูแลป้องกันการค้ำนอกระบบ การจัดการดูแลจุดการค้าชายแดนให้มีประสิทธิภาพ พร้อมปรับปรุง คุณภาพสินค้าให้เหนือคู่แข่งเสมอ การพยายามร่วมมือแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งสองฝ่ายโดยกลุ่มอาเซียนหรือกลุ่มอนุภูมิภาค พร้อมทั้งเร่งแก้ปัญหาระบบศุลกากรของทั้งสองประเทศ และเร่งการขยายการค้าไปถึงประเทศเพื่อนบ้านเช่น จีน และเวียดนาม ก็จะทำให้ปริมาณการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว มีโอกาสขยายตัวได้อีกมาก

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 2 ได้ศึกษาสถานการณ์การค้าชายแดนไทย-พม่า ปี 2554 กับการเตรียมพร้อมมุ่งสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ผลการศึกษา พบว่าการค้าชายแดนไทย-พม่า ด้านอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในช่วงตั้งแต่ปี 2550-2554 ไทยได้ดุลการค้าอย่างต่อเนื่อง การส่งออกส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าเพื่ออุปโภคและบริโภค รูปแบบทางการค้าในเขตชายแดนไทย-พม่ามีทั้งการนำเข้าและส่งออกสินค้าระหว่างกัน ลักษณะการนำเข้าสินค้า จากพม่าเข้าสู่ไทยจะดำเนินการโดยมีข้อตกลงซื้อขายระหว่างกันของผู้ซื้อและผู้ขายมาก่อน ผู้ขายจะขนส่งสินค้าผ่านเส้นทางถนนมิตรภาพไทย-พม่า และทำข้ามธรรมชาติจำนวน 24 แห่ง อีกทั้งจุดนำเข้าและกักกันสัตว์ จำนวน 11 จุด เพื่อส่งมอบให้แก่ผู้นำเข้าไทย การนำเข้าสินค้าประเภทพืช ปศุสัตว์ และประมงจะต้องผ่านด่านกักกันเพื่อตรวจคุณภาพสินค้า/โรคต่างๆ ก่อนส่งมอบให้แก่ผู้นำเข้า มูลค่าการส่งออก 21,046.22 ล้านบาท มูลค่าการนำเข้า 802.93 ล้านบาท เกินดุลการค้าเท่ากับ 20,243.69 ล้านบาท มีสินค้าเกษตรที่ลักลอบนำเข้า 584,311 บาท ลักลอบส่งออก 117,826 บาท หลังเข้าร่วม AEC คาดว่าจะมีผลกระทบเชิงบวก ได้แก่ ปริมาณการซื้อขายเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจภายในประเทศขยายตัว ผู้ประกอบการภายในประเทศสามารถซื้อวัตถุดิบในราคาที่ต่ำลง สินค้าเกษตรที่มีคุณภาพสูงและที่ผ่านการรับรองคุณภาพมาตรฐานจะสามารถจำหน่ายได้ราคาสูง ปัญหาการลักลอบ ค้าขายในบริเวณชายแดนจะหมดไป ข้อมูลด้านการค้าชายแดนไทย-พม่าจะเป็นมีระบบการจัดการที่ดีขึ้น ส่วนผลกระทบเชิงลบ ได้แก่ ปริมาณสินค้าจากต่างประเทศทะลักเข้ามาในประเทศ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อระดับราคาสินค้า การนำเข้าสินค้าประเภทเมล็ดพันธุ์พืชได้อย่างเสรีอาจทำให้มีการลักลอบนำเข้าเมล็ดพันธุ์ข้าว GMO ที่จะกระทบต่อคุณภาพการส่งออกสร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างมหาดศาล หากประเทศพม่าสามารถพัฒนากระบวนการผลิต และการตรวจ/ควบคุมโรคที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเกษตร ได้ดีขึ้นอาจมีศักยภาพการผลิตเพื่อส่งออกสินค้าเกษตรได้มากขึ้น และอาจใช้ไทยเป็นทางผ่านเพื่อส่งออกสู่ประเทศในกลุ่มอาเซียน เกษตรกรที่มีพฤติกรรมการนิยมใช้สารเคมีอาจจำหน่ายสินค้าได้ราคาต่ำกว่าหรือถูกกีดกันการนำเข้า

สินค้าในประเทศได้ เกษตรกรไทยที่ยังคงเคยชินกับการใช้ปุ๋ยเคมี เครื่องมือเครื่องจักรและการจ้างแรงงานเพื่ออำนวยความสะดวก โดยไม่พยายามลดต้นทุนการผลิต อาจขาดทุนจากการผลิต ส่วนข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการเติบโตทางการค้าไทย-พม่า คือ ความไม่ชัดเจน และการหยุดชะงักของโครงการจัดทำเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และการสร้างสะพานเชื่อมต่อไทย-พม่าแห่งที่ 2 ไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย-พม่าที่ตอบสนองต่อการใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายการพัฒนาการค้าในระดับพื้นที่ ค่าผ่านแดนของไทยในสินค้าบางชนิดสูงมากทำให้ผู้ประกอบการได้รับความเดือดร้อน ในขณะที่บางประเทศได้มีมาตรการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการของตนเองในการขนส่งสินค้าผ่านแดน ภาครัฐขาดการสนับสนุนนโยบายและงบประมาณด้านการเพิ่มขีดความสามารถทางการค้าของผู้ประกอบการภาคเอกชนที่จะส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าทางการค้าในบริเวณชายแดนไทย-พม่า กฎระเบียบเกี่ยวกับการค้า การขนส่งสินค้า การเดินทางเข้า-ออกประเทศพม่ายังคงเข้มงวดอยู่มาก ในขณะที่ข้อจำกัดของพม่า คือ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนกลุ่มน้อยและรัฐบาลพม่าที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง อาจส่งผลทำให้การค้าระหว่างประเทศเติบโตได้ยาก กฎระเบียบด้านการค้าของพม่าไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิของสินค้าทำให้สินค้าไทยอาจถูกลดลงแบบได้โดยที่ไม่ผิดกฎหมายของพม่า กฎระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการเดินทางเข้า-ออกในเขตพื้นที่การค้าไทย-พม่า ขาดความยืดหยุ่น และขาดความพร้อมในระบบ Infrastructure โดยเฉพาะระบบไฟฟ้าที่มีปัญหา ดับบ่อยครั้ง สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อรองรับการเข้า AEC คือ เกษตรกรควรปรับตัวกิจกรรมด้านการผลิตเน้นสูขอนามัยการพัฒนาคุณภาพสินค้า การลดต้นทุนการผลิต ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสินค้าปลอดภัยอย่างจริงจัง สมาคมผู้ค้าและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนควรจัดเวทีเพื่อหารือและหาแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการทะลักของสินค้าที่อาจส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตของไทย ควรประชาสัมพันธ์กฎ/ระเบียบ/ขั้นตอนการนำเข้าและส่งออกต่างๆ ให้ชัดเจนและทั่วถึงในกลุ่มที่ต้องดำเนินการเกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน และควรพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนให้เป็นทางการมากขึ้น

2.2 แนวคิดและทฤษฎี

2.2.1 การค้าชายแดน

การค้าชายแดนมีวิวัฒนาการมาจากการกำหนดเส้นเขตแดนแบ่งพื้นที่การปกครองของประเทศต่างๆ โดยประชากรมีการไปมาหาสู่กัน มีเชื้อชาติ ชนเผ่า ภาษา เหมือนกัน เกิดความสัมพันธ์และขนบธรรมเนียม ประเพณี มีการนำผลผลิตมาแลกเปลี่ยนกันเพื่อการดำรงชีพ จากปริมาณเพียงเล็กน้อย ต่อมาเมื่อผลผลิตมากขึ้นเกินความต้องการในการดำรงชีพจึงเริ่มมีการแลกเปลี่ยนผลผลิตเพื่อหวังผลกำไร แต่ครอบคลุมเฉพาะพื้นที่บริเวณแนวชายแดนของประเทศ คู่ค้าที่มีเขตแดนต่อกัน จึงเกิดเป็นการค้าชายแดน นอกจากนี้ ยังมีการส่งสินค้าผ่านประเทศที่มีชายแดนติดต่อกันไปยังประเทศที่สาม เกิดเป็นสินค้าข้ามแดนด้วย ซึ่งสำนักส่งเสริมการค้าชายแดนและมาตรการพิเศษทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน รวมถึงอธิบายรูปแบบของการค้าชายแดน ไว้ดังนี้

“การค้าชายแดน” หมายถึง การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ของประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด อําเภอ หมู่บ้าน ที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้ทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประชาชนที่อยู่อาศัยตามบริเวณชายแดนของทั้งสองฝ่าย โดยมีมูลค่าครั้งละไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เช่น สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตรบางชนิด และสินค้าที่หาได้จากธรรมชาติ ได้แก่ ของป่า ซากสัตว์ เป็นต้น เป็นการค้าที่มีกรรมวิธีไม่ยุ่งยาก และมีความสะดวกรวดเร็ว การค้าชายแดนมีทั้งที่ถูกต้อง ตามกฎหมาย โดยผ่านด่านศุลกากร และลักลอบค้าหรือการค้าที่ผิดกฎหมาย การค้าชายแดนจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันอื่นๆ และยังสามารถทำการค้าผ่านแดนไปยังประเทศใกล้เคียง เช่น เวียดนาม อินเดียน จีนตอนใต้ บังคลาเทศ และสิงคโปร์

“การค้าผ่านแดน” หมายถึง การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ที่ประชาชนหรือผู้ประกอบการค้าจากประเทศหนึ่งส่งผ่านประเทศที่สองไปยังประเทศที่สาม หรือจากประเทศที่สามผ่านแดนประเทศที่สองมายังประเทศที่หนึ่ง ทั้งนี้ แต่ละประเทศจะต้องยินยอมให้มีการขนส่งสินค้าผ่านแดนกันได้

สำหรับรูปแบบการค้าชายแดน มีดังนี้

1) นำติดตัวไปบริโภค (consumer trade) เป็นการซื้อ-ขายกัน ระหว่างประชาชนในบริเวณแนวชายแดนของทั้งสองประเทศ ส่วนมากจะเป็นสินค้าประเภทอุปโภคบริโภค ซึ่งจะดำเนินการซื้อ-ขายกันทุกวัน และไม่สามารถเก็บเป็นสถิติข้อมูลปริมาณการค้าได้

2) การค้าแบบเงินสด (cash) เป็นการซื้อ-ขายกันภายในบริเวณชายแดนที่ใช้เงินสดและมี การสำแดงและเสียภาษี ณ ด่านศุลกากรที่ควบคุมพื้นที่นั้นๆ ผู้ซื้อจะเป็นผู้สำแดงตามระเบียบศุลกากร และมีการเก็บสถิติข้อมูลทางการค้า

3) การค้าแบบขายฝาก (sale on consignment license) เป็นการค้าแบบการให้สินเชื่อซึ่งกันและกัน การค้ารูปแบบนี้ต้องอาศัยความเชื่อใจกัน ซึ่งพ่อค้าชายแดนมีความสามารถในการติดต่อกับพ่อค้าในประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้นผู้ที่ต้องการจะไปลงทุนทำการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านจะต้องติดต่อกับพ่อค้าชายแดนเพราะจะรู้ข้อมูลต่างๆ เป็นอย่างดีในการค้า และสามารถให้สินเชื่อแก่กันได้

4) การค้าแบบต่างตอบแทน (balance trade)

4.1) Import License คือ กรณีที่พ่อค้าในประเทศต้องการซื้อสินค้า และนำสินค้าของประเทศเพื่อนบ้านเข้ามา จะต้องส่งสินค้าของประเทศออกไปก่อน จากนั้นเมื่อมีการนำสินค้าเข้าและสินค้าออกในมูลค่าที่เท่ากันแล้วก็จะได้ license เมื่อพ่อค้าที่ทำการค้าได้ license แล้ว ก็จะนำ license ที่ได้ไปส่งสินค้านำเข้าได้ในมูลค่าที่เท่ากันกับที่ส่งสินค้าออก ที่ทุกประเทศทำการค้าในรูปแบบนี้เพื่อความเสมอภาคทางการค้า และรักษาเงินตรา และเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในประเทศของตน ประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่นิยมใช้วิธีการค้ารูปแบบนี้ คือ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ นิยมใช้มากกว่าสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศกัมพูชา

4.2) border trade agreement เป็นรูปแบบการค้าที่ประเทศเพื่อนบ้านเสนอโดยกระทรวงพาณิชย์เข้าร่วมประชุม JTC (Joint Trade Committee) และกระทรวงการต่างประเทศ เข้าร่วมประชุม JCC ทั้งสองหน่วยงานของไทย จะประชุมร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านทุกปี เพื่อเจรจาเรื่องการค้าที่ค้าขายผ่านบริเวณชายแดนให้เป็นการค้าที่ถูกต้อง และมีรูปแบบที่ตรงกัน แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากสภาพเมียนมาร์ยังไม่ยอมแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับการค้ารูปแบบนี้

5) การค้าแบบหักบัญชี (account trade หรือ counter trade) เป็นนโยบายของรัฐบาล เพื่อแก้ไขปัญหาการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านเรียกร้อง เพื่อให้การค้าชายแดนเป็นการค้าที่ถูกต้อง จึงคิดรูปแบบการค้า โดยการเปิดบัญชีขึ้นมาบัญชีหนึ่ง โดยรัฐบาลของแต่ละประเทศ หากผู้ค้าคนใดจะทำการค้าต้องมาลงทะเบียนเป็นผู้ค้า และดำเนินการสั่งของเข้ามาแล้วไปตัดหรือหักบัญชีภายหลัง แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ปัจจุบันไม่ได้ใช้แล้ว

6) การค้าแบบสากล (normal trade) เป็นการค้าแบบมาตรฐานสากล โดยใช้วิธีการเปิด L/C เป็นรูปแบบการค้าที่นิยมใช้แพร่หลาย

นอกจากนี้ รูปแบบการค้าชายแดน ยังแบ่งเป็นการค้าในระบบและการค้านอกระบบ ดังนี้

6.1) การค้าชายแดนในระบบ เป็นการค้าที่ต้องผ่านพิธีการศุลกากรทั้งนำเข้าและส่งออก โดยผู้ประกอบการต้องจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการนำเข้าและส่งออก

6.2) การค้าชายแดนนอกระบบ เป็นการค้าที่ไม่ผ่านระบบพิธีการศุลกากร เนื่องจากเป็นการค้าเล็กๆน้อยๆของประชาชนในพื้นที่ชายแดน ส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ทั้งนี้ เนื่องจากไทยและประเทศเพื่อนบ้านมีชายแดนที่ยาวติดต่อกัน ทำให้มีช่องทางผ่านแดนธรรมชาติจำนวนมาก เพื่อให้ประชาชนอาศัยเดินทางเข้า-ออก และมีการลักลอบนำสินค้าข้ามแดน อย่างไรก็ตาม ได้มีการกำหนด จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ด่านศุลกากรอรัญประเทศ, ไม่ระบุวันที่ และสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2550) ไว้ดังนี้

(1) จุดผ่านแดนถาวร

เป็นจุดผ่านแดนที่เปิดขึ้นเพื่อการค้า การสัญจรไปมาและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐบาลทั้งสองประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศ นักท่องเที่ยว และยานพาหนะ สามารถสัญจรไปมาเพื่อการค้า การท่องเที่ยว และอื่นๆ โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลทั้งสองประเทศ โดยในส่วนของประเทศไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทย ตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ และจะมีผลบังคับใช้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยปกติจุดผ่านแดนถาวรนี้จะถูกกำหนดให้เป็นด่านศุลกากรเสมอ ซึ่งด่านศุลกากร มีความสำคัญยิ่งต่อระบบการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดน สินค้าที่ผ่านเข้าออกเป็นสินค้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้องดำเนินการผ่านพิธีการด่านศุลกากร

(2) จุดผ่านแดนชั่วคราว

เป็นจุดผ่านแดนที่มีผู้ร้องขอ กระทรวงมหาดไทยให้เปิดเป็นการชั่วคราว เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เป็นการเปิดเพื่อผ่อนผันให้มีการผ่านแดนได้ เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะภายในห้วงเวลาที่กำหนดไว้แน่นอนเฉพาะกิจ ไม่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัย เมื่อครบกำหนดเวลาหรือบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว จะปิดจุดผ่านแดนทันที โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทย ประกาศเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราว ตามความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการ พิจารณาเปิดจุดผ่านแดนของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ปัจจุบันจะไม่มีด่านศุลกากรใดตั้งอยู่ ณ จุดผ่านแดนชั่วคราวแต่อย่างใด

(3) จุดผ่อนปรน

มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านด้านมนุษยธรรม และส่งเสริมความสัมพันธ์ของประชาชนในระดับท้องถิ่น เพื่อการผ่อนปรนให้มีการค้าขายสินค้าอุปโภคบริโภค และยารักษาโรคที่จำเป็น ซึ่งระดับท้องถิ่นของทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบร่วมกัน ทั้งนี้การประกาศเปิดจุดผ่อนปรนเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยก่อนด้วย ปัจจุบันจะไม่มีด่านศุลกากรใดตั้งอยู่ ณ จุดผ่อนปรนแต่อย่างใด

(4) จุดผ่านแดนสำรอง

เป็นจุดที่ประชาชนทั้งสองประเทศใช้ผ่านเข้าออกไม่เป็นทางการ เป็นไปตามธรรมชาติและลักษณะภูมิประเทศ

2.2.2 แนวคิดด้านการวัดทัศนคติของมนุษย์ด้วยวิธีของลิเกิร์ต

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งที่เกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ และสภาพการณ์ เมื่อเกิดความรู้สึกนั้นแล้วจะมีการเตรียมพร้อมเพื่อสร้างปฏิกิริยาตอบโต้ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งตามความรู้สึกของตนเอง การศึกษาทัศนคติของบุคคลสามารถทำได้โดยดูจากการแสดงพฤติกรรมของผู้นั้นโดยใช้วิธีการสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ และทดสอบ นักจิตวิทยามีความเห็นว่าการวัดทัศนคติเป็นพื้นฐานอย่างหนึ่งในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่าทัศนคติเป็นพื้นฐานที่แท้จริงในการแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคล และสามารถจำแนกทัศนคติออกเป็น 2 ประเภท คือ ทัศนคติทางบวก คือ ความรู้สึกที่ดี ที่ชอบ ที่อยากมีความสัมพันธ์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทัศนคติทางลบ คือ ความรู้สึกที่ไม่ดี ไม่ชอบ ไม่อยากมีความสัมพันธ์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดทัศนคติ ได้แก่ ประสบการณ์ต่างๆในอดีตที่ถูกหล่อหลอมมาจากความเชื่อของแต่ละคน และการรับทัศนคติของผู้อื่นมาเป็นของตน สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการวัดทัศนคตินั้น มีนักจิตวิทยาหลายท่านได้เสนอวิธีการวัดทัศนคติไว้หลายวิธี แต่การวัดทัศนคติด้วยวิธีของลิเกิร์ต เป็นมาตรวัดเจตคติที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เพราะสะดวก สร้างง่าย รวดเร็ว สร้างให้มีความเป็นเอกพันธ์ง่าย การตรวจให้คะแนนไม่ยุ่งยาก ยอมให้ผู้ตอบได้พิจารณาระดับความมากน้อยของความรู้สึกของตนเอง และมีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง วัดความรู้สึกและความเชื่อของบุคคลทั้งทางบวกและทางลบแล้วให้ผู้ตอบเลือกคำตอบจากตัวเลือกที่มีโดยกำหนดเป็นคะแนน สำหรับ

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบของลิเกิร์ตต้องกำหนดขอบเขตความหมายของทัศนคติให้ชัดเจนแล้วสร้างข้อความที่เป็นความรู้สึก ความเชื่อ หรือความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีทั้งความหมายทางบวกและลบคละกันไป โดยต้องอ่านเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน กำกวม และถ้าหากต้องการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งระหว่างกลุ่ม หรือในกลุ่มเดียวกันให้ทำการทดสอบก่อนโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายกับประชากรที่จะศึกษาจริงมาเป็นค่าเฉลี่ย

แบบวัดเจตคติตามเทคนิคของของลิเกิร์ต (Likert technique) กำหนดความรู้สึกของคนเป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ(ไม่แน่ใจ) ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความมีทั้งที่เป็นความรู้สึกในทางบวก (positive) และในทางลบ (negative) และมีจำนวนพอกๆกัน ขั้นตอนการสร้างตามแนวลิเกิร์ต มีดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายของการศึกษาว่าต้องการศึกษาเจตคติของใครมีต่อสิ่งใด
2. ให้ความหมายของทัศนคติที่จะศึกษานั้นอย่างแจ่มชัด
3. สร้างข้อความให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่สำคัญๆของสิ่งที่จะศึกษาให้ครบถ้วนทุกแง่มุมต้องมีทั้งข้อความที่เป็นทั้งทางบวกและทางลบ
4. ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น โดยตนเองและผู้ที่มีความรู้ (ผู้เชี่ยวชาญ) ความครบถ้วนของคุณลักษณะที่ศึกษาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ในการพิจารณาข้อความนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญระบุ ว่าข้อความนั้นมีลักษณะเป็นข้อความทางบวก ข้อความทางลบ หรือมีลักษณะกลางๆ เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้ว ให้ตัดข้อความที่มีลักษณะกลางๆออก เพราะการวัดเจตคติตามแบบของลิเกิร์ตนั้น ข้อความที่เป็นกลางนั้นใช้ไม่ได้ (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2543 : 94)
5. ทำการทดลองใช้ ก่อนนำไปใช้จริงเพื่อหา ความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของมาตรวัดทัศนคติ
6. กำหนดการให้คะแนน โดยให้ 5 4 3 2 1 สำหรับข้อความทางบวก และ 1 2 3 4 5 สำหรับข้อความทางลบ (Arbitrary Weighting Method)

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้วัดทัศนคติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ /เอกชน ผู้ประกอบการค้าส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร) หลังมีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเกี่ยวกับประโยชน์จากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผลกระทบด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ สถานการณ์การนำเข้าและการส่งออก เส้นทางการขนส่งสินค้าเกษตรที่สำคัญของไทย-สปป.ลาว ต้นทุนในการนำเข้าและการส่งออก ระเบียบพิธีการทางศุลกากรเปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การบริหารจัดการสินค้าและความพร้อมใน การทำธุรกิจการค้าชายแดนกับประเทศ สปป.ลาว

2.2.3 แนวคิดการวิเคราะห์ SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities and Threats Analysis) และ TOWS Matrix

เป็นวิธีการหรือเครื่องมือสำหรับการวางแผนกลยุทธ์ที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลายในกิจการต่างๆ กระบวนการวิเคราะห์ SWOT จะทำให้ทราบสถานภาพปัจจุบันขององค์กรว่ามีลักษณะอย่างไร เพื่อหากลยุทธ์ที่เหมาะสมให้แก่องค์กรนั้นๆ

(1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน หมายถึง การตรวจสอบความสามารถและความพร้อมที่ทำให้ทราบถึงจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อนขององค์กร (Weakness) ซึ่งจะช่วยให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาส (Opportunities) และหลบหลีกจากอุปสรรค(Threats) ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกได้ การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนยังช่วยระบุถึงจุดแข็งที่ซ่อนอยู่และจุดอ่อนที่ถูกกลบเกลื่อน องค์กรจะต้องสามารถระบุปัจจัยภายในขององค์กรที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนได้ เนื่องจากจุดแข็งนำไปสู่การได้เปรียบทางการแข่งขันเป็นสิ่งซึ่งองค์กรมีอยู่ทำหรือสามารถทำได้ดีกว่าคู่แข่ง จุดอ่อน คือ สิ่งซึ่งองค์กรมีหรือทำหรือไม่มีเลย ซึ่งในขณะที่คู่แข่งสามารถทำได้ดีกว่า การพิจารณาจุดอ่อนและจุดแข็งสามารถเปรียบเทียบได้กับปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในอดีตขององค์กร(Past Performance) คู่แข่งขันที่สำคัญขององค์กร (Key Competition) และอุตสาหกรรมทั้งหมด

(2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก หมายถึง การประเมินสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ ที่ผู้ประกอบการไม่สามารถควบคุมหรือเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นจึงต้องศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตของสภาพแวดล้อมดังกล่าวว่าเป็นไปในลักษณะที่เป็นโอกาส หรืออุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมภายนอกก็ส่งผลกระทบต่อองค์กรธุรกิจแต่ละแห่งในลักษณะที่ต่างกัน การเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดโอกาสสำหรับองค์กรบางแห่งอาจจะกลายเป็นข้อกำหนดขององค์กรอื่น หรือถึงแม้องค์กรธุรกิจหลายแห่งอาจจะได้รับประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้น คล้ายๆ กัน แต่บางแห่งก็อาจจะได้รับประโยชน์มากกว่าแห่งอื่น เนื่องจากลักษณะที่แตกต่างกันขององค์กรธุรกิจและความสามารถของผู้บริหารในการที่จะกำหนดกลยุทธ์ให้ได้รับประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้น

สำหรับแนวคิดการวิเคราะห์ TOWS Matrix เป็นเมทริกซ์ที่แสดงถึงโอกาสและอุปสรรคจากภายนอกองค์กรที่สัมพันธ์กับจุดแข็งและจุดอ่อนภายในองค์กร โดยมีทางเลือกของกลยุทธ์ 4 ทางเลือก ซึ่งเกิดจากการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ดังนี้

ตารางที่ 2.1 TOWS Matrix : Threats - Opportunities - Weaknesses - Strengths)

TOWS Matrix		
	S	W
O	S – O Strategies ใช้จุดแข็งเพื่อสร้างข้อได้เปรียบจากโอกาส	W – O Strategies แก้ไขจุดอ่อนเพื่อสร้างข้อได้เปรียบจากโอกาส
T	S – T Strategies ใช้จุดแข็งแก้ไขและอุปสรรค	W – T Strategies ตัดทอน / เลิกกิจการ

ที่มา : อ้างอิงจากการจัดการกลยุทธ์ (Strategic Management) ของ Michael A.Hitt, R.Duane Ireland and Robert E.Hoskisson¹

กลยุทธ์ SO หรือเรียกว่า กลยุทธ์จุดแข็งกับโอกาส ได้แก่ กลยุทธ์ที่องค์กรจะใช้จุดแข็งภายในองค์กรอาศัยประโยชน์จากโอกาส ณ ภายนอกที่เปิดโอกาสให้ ซึ่งทุกองค์กรต่างมีความต้องการจะสร้างความเข้มแข็งภายในเพื่อสามารถอาศัยประโยชน์จากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ณ ภายนอก ซึ่งมีหลายองค์กรใช้กลยุทธ์ WO ST SO เพื่อจะกลับเข้าสู่สถานการณ์ที่สามารถใช้กลยุทธ์ SO ได้อีกหมายความว่า เมื่อองค์กรมีความอ่อนแอภายในก็จะพยายามปรับปรุงให้องค์กรภายในเข้มแข็งขึ้น และเมื่อองค์กรประสบกับอุปสรรค ณ ภายนอกก็จะพยายามหลีกเลี่ยง และมุ่งค้นหาโอกาสต่อองค์กรให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

กลยุทธ์ ST หรือเรียกว่า กลยุทธ์จุดแข็งกับอุปสรรค ได้แก่ กลยุทธ์ที่จะใช้ความเข้มแข็งภายในองค์กรหลีกเลี่ยงหรือลดอุปสรรค ณ ภายนอกทั้งจากคู่แข่งหรือปัจจัยอื่นๆ

กลยุทธ์ WO หรือเรียกว่า กลยุทธ์จุดอ่อนกับโอกาส ได้แก่ กลยุทธ์ที่องค์กรจะปรับปรุงแก้ไขความอ่อนแอภายในองค์กรโดยอาศัยประโยชน์จากโอกาส ณ ภายนอกที่เปิดโอกาสให้ ถึงแม้ว่าสิ่งแวดล้อมภายนอกดี แต่หากองค์กรมีปัญหาภายในเองก็อาจทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากโอกาส ณ ภายนอกที่มีอยู่ เพราะจุดอ่อนอาจทำให้องค์กร ไม่สามารถอยู่ได้ จึงควรหาวิธีในการเปลี่ยนจุดอ่อนให้เป็นจุดแข็งเพราะยังมีโอกาสหรือช่องทางในการดำเนินงานในองค์กรต่อไปได้

กลยุทธ์ WT หรือเรียกว่า กลยุทธ์จุดอ่อนกับอุปสรรค ได้แก่ กลยุทธ์ที่ปกป้ององค์กรอย่างที่สุดคือพยายามลดความอ่อนแอภายในและหลีกเลี่ยงสภาวะแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคให้ได้มากที่สุด หากองค์กรเผชิญกับอุปสรรคภายนอกและภายในก็ยังอ่อนแอ องค์กรก็จะตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ดีอาจต้องเลิกกิจการ

¹ เอกชัย อภิศักดิ์กุล และทรศนะ บุญขวัญ. เอกสารประกอบการสอน “การจัดการกลยุทธ์” (Strategic Management) แปลจาก Michael A.Hitt, R.Duane Ireland and Robert E.Hoskisson . พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ บริษัท เจเอสที พับลิชชิ่ง จำกัด, 2551.

บทที่ 3 ข้อมูลทั่วไป

3.1 ข้อมูลจังหวัดหนองคาย

3.1.1 สภาพทั่วไป

1) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ระยะทางห่างจาก กรุงเทพมหานคร ประมาณ 615 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 3,026.50 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1.9 ล้านไร่ คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 0.59 ของพื้นที่ทั้งประเทศ พื้นที่มีลักษณะพิเศษทอดยาวขนานตามลำน้ำโขงติดเขตชายแดนกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นระยะทาง 210.6 กิโลเมตรลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ เป็นคลื่นลอนลาดและเป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 200 เมตรเป็นบริเวณเทือกเขาต่างๆ ทางทิศตะวันตก จังหวัดหนองคายมีลักษณะพิเศษ คือ สภาพพื้นที่ของจังหวัดจะทอดยาวขนานไปตามลำน้ำโขงติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตลอดแนว

ตารางที่ 3.1 ขนาดพื้นที่อำเภอ

อำเภอ	ขนาด (ตร.กม.)	ร้อยละ	ห่างจากจังหวัด (กม.)
เมืองหนองคาย	607.46	20.07	0
ท่าบ่อ	355.31	11.74	41
โพนพิสัย	642.74	21.24	45
ศรีเชียงใหม่	197.96	6.54	57
สังคม	449.72	14.86	95
สระใคร	210.90	6.97	27
เฝ้าไร่	255.90	8.46	71
รัตนวาปี	204.01	6.74	71
โพธิ์ตาก	102.53	3.39	48
รวม	3,026.53	100.00	

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2558)

2) อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับแม่น้ำโขงอันเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบ้านดุง อำเภอเพ็ญ อำเภอสร้างคอมและอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอโซ่พิสัย และอำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ
ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอปากชม จังหวัดเลย

ภาพที่ 3.1 แผนที่จังหวัดหนองคาย

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

3) สภาพพื้นที่

จังหวัดหนองคายมีภูมิประเทศเป็นภูเขา จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านทิศตะวันตก ซึ่งติดต่อกับจังหวัดเลย และสามารถแบ่งลักษณะของพื้นที่ได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

3.1) สภาพพื้นที่ราบหรือพื้นที่ราบเรียบมีความลาดชันไม่เกิน 2 เปอร์เซ็นต์ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยประมาณ 150 – 170 เมตร พบมากในบริเวณอำเภอท่าบ่อ อำเภอเมืองหนองคาย และอำเภอศรีเชียงใหม่ ใช้ประโยชน์ในการทำนาเป็นส่วนใหญ่

3.2) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดมีความลาดชัน 2 - 8 เปอร์เซ็นต์ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยประมาณ 160 - 200 เมตร เป็นที่สูงขึ้นไปจากที่ราบซึ่งใช้ทำนา ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากพืชไร่ ยางพารา ทำสวนผลไม้ และเป็นป่าธรรมชาติ ได้แก่พวกป่าไม้เต็งรังและป่าไม้เบญจพรรณ มีอยู่เป็นแห่งๆในอำเภอ เช่น อำเภอโพนพิสัย และอำเภอสังคม เป็นต้น

3.3) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชันและเนินเขาบริเวณพื้นที่ที่มีความลาดชัน 8 - 30 เปอร์เซ็นต์ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยประมาณ 200 - 300 เมตร ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ธรรมชาติ ได้แก่พวกป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณ บางแห่งบุงรุกเป็นพื้นที่ทำไร่ ปลูกยางพารา ซึ่งพบในบริเวณทิศตะวันตกของจังหวัดในเขตพื้นที่อำเภอสังคม

3.4) สภาพพื้นที่เป็นภูเขา มีความลาดชันมากกว่า 30 เปอร์เซ็นต์ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 200 เมตร เป็นเทือกเขา กั้นเขตแดนระหว่างจังหวัดหนองคายและจังหวัดเลย

4) ลักษณะดิน

ลักษณะกลุ่มชุดดินที่พบในจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มชุดดินที่ 25 และกลุ่มชุดดินที่ 49 มีเนื้อที่รวมประมาณ 810,050 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 38.56 ของเนื้อที่ทั้งจังหวัด และกลุ่มชุดดินที่ 56 มีเนื้อที่รวมประมาณ 111,229 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.29 ของเนื้อที่ทั้งจังหวัด ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียว ดินสีน้ำตาลอ่อน สีเหลืองหรือแดง บางแห่งอาจพบจุดประสีหรือศิลาแลงอ่อนในชั้นดินล่าง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอนลำน้ำหรือจากการสลายตัวของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบจนถึงพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ส่วนใหญ่มีความลาดชัน 2 – 5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินต้นถึงดินลึก มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงกรดจัดการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ใช้ทำนาข้าว มีเนื้อที่ประมาณ 604,421 ไร่ นอกจากนั้นยังใช้ประโยชน์สำหรับการปลูกยางพาราประมาณ 246,257 ไร่

ภาพที่ 3.2 แผนที่กลุ่มชุดดินจังหวัดหนองคาย

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดหนองคาย

5) ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศมีลักษณะอากาศจัดอยู่ในจำพวกฝนแถบร้อนและแห้งแล้งแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนมีนาคม ถึง พฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงของฤดูมรสุมหลังจากสิ้นสุดฤดูหนาวแล้ว อากาศ จะเริ่มร้อนและอากาศจะร้อนจัดที่สุดในเดือนมีนาคมและเมษายน และเนื่องจากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง ทำให้อุณหภูมิเปลี่ยนแปลงง่าย ทำให้มีอากาศร้อนจัดในฤดูร้อน

ฤดูฝน เริ่มจากเดือนพฤษภาคมถึงปลายเดือนกันยายน ภูมิประเทศด้านตะวันออกเฉียงเหนือ มีเทือกเขาทำให้ฝนที่มาจากมรสุมภาคตะวันตกเฉียงใต้มีน้อย ส่วนมากเป็นฝนที่เกิดจากพายุดีเปรสชันที่เคลื่อนผ่านเข้ามา ช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน

ฤดูหนาว เริ่มจากเดือนตุลาคมถึงปลายเดือนกุมภาพันธ์

ตารางที่ 3.2 ปริมาณน้ำฝน ปี 2547-2558

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
2547	1,590.10
2548	1,692.50
2549	1,275.10
2550	1,219.40
2551	2,331.00
2552	1,837.60
2553	1,591.80
2554	2,965.00
2555	1,522.20
2556	1,526.80
2557	1,584.30
2558	1,771.8

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2559)

ตารางที่ 3.3 อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุดปี 2547-2558

ปี	อุณหภูมิ (° c)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
2547	39.80	9.60	26.47	99.00	26.00	67.33
2548	43.30	10.60	27.50	99.00	19.00	66.46
2549	39.80	11.00	27.85	99.00	25.00	68.92
2550	41.60	10.40	27.60	99.00	20.00	64.92
2551	38.70	10.40	26.35	99.00	23.00	69.42
2552	40.60	9.50	27.97	99.00	25.00	65.91
2553	41.80	13.50	26.69	98.00	27.00	66.03
2554	40.10	11.10	26.79	100.00	22.00	65.04
2555	39.70	13.70	28.01	100.00	30.00	74.23
2556	42.3	10.9	27.40	98.00	26.00	72.15
2557	40.4	9.6	27.74	99.00	24.00	72.57
2558	40.3	11.5	28.31	99.00	27.00	87.88

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2559)

6) แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดหนองคายมีลุ่มน้ำสำคัญที่ประชาชนใช้ในการอุปโภค/บริโภค และทำการเกษตรด้านการเกษตร การประมง ปศุสัตว์ และอื่นๆ มีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา จำนวน 1 ลุ่มน้ำหลัก 7 ลุ่มน้ำย่อย ดังนี้

- 1) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงสายที่5(0216)มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ1,760.80ตารางกิโลเมตร
- 2) ลุ่มน้ำสาขาห้วยน้ำโสม (0217) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 1,118.90 ตารางกิโลเมตร
- 3) ลุ่มน้ำสาขาน้ำโมง (0218) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 2,645.90 ตารางกิโลเมตร
- 4) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงส่วนที่6(0219) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ553.5ตารางกิโลเมตร
- 5) ลุ่มน้ำสาขาห้วยน้ำสวย (0220) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 1,336.96ตารางกิโลเมตร
- 6) ลุ่มน้ำสาขาห้วยหลวง (0221) เป็นลุ่มน้ำหลักมีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 3,417.60 ตาราง

กิโลเมตร

- 7) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงส่วนที่ 7 (0223) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 2,356.90 ตารางกิโลเมตร

- 8) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำสงครามตอนบน (0224) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 3,270.80 ตาราง

กิโลเมตร

7) ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

7.1) ทรัพยากรดินและที่ดิน พื้นที่และประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดหนองคายมีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบที่ตอนเป็นลอนคลื่นผสมที่เนินสูงและภูเขาสูงชัน ใช้ประโยชน์ในการทำนาและปลูกพืชไร่การเกษตร ลักษณะดินเป็นดินปนทราย ตลอดชั้นดินทำให้การระบายน้ำได้ดีและการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินมีความรวดเร็ว สภาพพื้นที่ดังกล่าวจึงไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชในฤดูแล้งและการปลูกข้าว จึงต้องมีการปรับปรุงโดยการใช้ ระบบชลประทานและการขุดบ่อน้ำที่ต้องมีกรรมวิธีแบบพิเศษในการรองพื้นหน้าดินทำให้การเก็บกักน้ำได้ดีขึ้น เพื่อให้การเพาะปลูกได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น จากรายงานสถิติจำนวน หมู่บ้านในพื้นที่จังหวัดหนองคายที่พบปัญหาเกี่ยวกับดินจะเห็นว่าหมู่บ้าน ที่พบปัญหาดินจืดมีจำนวนสูงที่สุด คือ 470 หมู่บ้าน รองลงมาคือ ปัญหาดินกรวดและดินทราย จำนวน 244 หมู่บ้าน และปัญหาที่พบต่ำที่สุดคือ ปัญหาดินพรุ จำนวน 7 หมู่บ้าน และยังมีการกัดเซาะพังทลายของตลิ่ง แอวบริเวณอำเภอสังคม เมืองหนองคาย ท่าบ่อ โพนพิสัย และสระใคร

7.2) ทรัพยากรป่าไม้จังหวัดหนองคายก่อนที่จะแยกบึงกาฬ มีเนื้อที่ป่าค่อนข้างมาก เนื่องจากจังหวัดบึงกาฬ มีป่าสงวนแห่งชาติ และมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า แต่เมื่อแยกจังหวัดบึงกาฬออกจากจังหวัดหนองคายแล้วสัดส่วนของป่าไม้ มีแนวโน้มลดลงแต่จะมีป่าชุมชนและป่าไม้อย่างพาราเพิ่มขึ้นในอนาคต

ตารางที่ 3.4 เนื้อที่ป่าจังหวัดหนองคาย ปี 2547-2556 (หน่วย : ตร.กม.)

จังหวัด	เนื้อที่จังหวัด	รายละเอียด	2547	2551	2556
	ปี 2547 =				
	7,332.28		666.47	557.41	230.50
	(4,582,675)		(416,543.75)	(348,379.02)	(144,063.40)
	ปี 2551 =				
หนองคาย	7,332.28	เนื้อที่ป่าไม้ร้อยละ ของพื้นที่จังหวัด			
	(4,582,675)				
	ปี 2554 =		9.09%	7.60%	7.04%
	3,026.534				
	(1,891,583)				

ที่มา : กรมป่าไม้

ตารางที่ 3.5 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในท้องที่จังหวัดหนองคาย รวม 3 ป่า (หน่วย : ไร่)

ชื่อป่า	ที่ตั้ง	เนื้อที่	มอบให้ ส.ป.ก.	กันคืน กรมป่าไม้	เหลือพื้นที่ ป่าสงวน แห่งชาติ
1. ป่าพานพร้าว และ ป่าแก้งไก่อ	อ.สังคม อ.ศรีเชียงใหม่ อ.โพธิ์ตาก	323,150.00	31,575.00	11,253.00	191,303.00
2. ป่าทุ่งหลวง	อ.โพนพิสัย	45,200.00	45,200.00	17,454.00	17,454.00
3. ป่าดงสีชมพู และป่าโพนพิสัย	อ.โพนพิสัย อ.เฝ้าไร่ อ.รัตนวาปี	735,625.00	700,559.00	12,697.00	35,066.00
รวม		1,103,975.00			243,823.00

ที่มา : แผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดหนองคาย พ.ศ. 2557

3.1.2 ด้านการเกษตร

จังหวัดหนองคายมีพื้นที่การเกษตรทั้งหมด 1,891,582 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 63.21 จากพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด โดยมีจำนวนครัวเรือนเกษตรกร จำนวน 68,491 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 44.67 ของครัวเรือนทั้งหมด ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าในภาคเกษตรกรรมมีหลายปัจจัย เช่น ลักษณะดิน คุณภาพของดิน การจัดรูปที่ดิน ระบบชลประทาน พันธุ์พืชที่เหมาะสม การประมงและปศุสัตว์ที่มีคุณภาพ การรวมกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์ เป็นต้น ที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และกำหนดทิศทางการพัฒนาที่

เหมาะสมต่อไป พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ ใช้น้ำฝน หรือประมาณ ร้อยละ 76.25 มีเพียงร้อยละ 23.74 เท่านั้นที่อยู่ในเขตชลประทาน และเขตพื้นที่รับบริการจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าซึ่งมีจำนวน 83 สถานีแต่ด้วยสภาพโดยทั่วไปของจังหวัดหนองคาย มีแนวยาวตามลำน้ำโขง และมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกพืชได้หลายชนิด เกษตรกรบางส่วนจึงอาศัยน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในการเพาะปลูกพืช เช่น ข้าว ข้าวโพด สับปะรด ถั่วฝัก พริก มะเขือเทศ นอกจากนี้ ยังมีพืช ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอื่น ๆ อีก เช่น ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย และปาล์มน้ำมัน

ตารางที่ 3.6 จำนวนครัวเรือนเกษตรกรจังหวัดหนองคาย

อำเภอ	จำนวน ครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร	ร้อยละจำนวนครัวเรือน เกษตรกร/ครัวเรือนทั้งหมด
1.เมืองหนองคาย	49,210	13,034	26.48
2.ท่าบ่อ	23,897	14,365	60.11
3.ศรีเชียงใหม่	9,052	2,495	27.56
4.สังคม	7,091	5,496	77.50
5.โพนพิสัย	28,245	15,336	54.29
6.สระใคร	6,994	2,731	39.04
7.เฝ้าไร่	13,531	4,150	30.67
8.รัตนวาปี	10,679	7,753	72.60
9.โพธิ์ตาก	4,607	3,131	67.96
รวม	153,306	68,491	44.67

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคายข้อมูล ณ วันที่ 14 ตุลาคม 2557

การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ใช้ทำนาข้าว มีเนื้อที่ประมาณ 511,173 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.02 ของเนื้อที่ทั้งจังหวัด นอกจากนี้ยังใช้ประโยชน์สำหรับการปลูกยางพาราประมาณ 246,257 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.01 ของเนื้อที่ทั้งจังหวัด

ตารางที่ 3.7 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดหนองคาย ปี 2557/58

อำเภอ	พื้นที่ ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ถือครองทำการเกษตร (ไร่)		
		รวมพื้นที่เกษตร	แหล่งน้ำเกษตร	พื้นที่อื่นๆ
1.เมืองหนองคาย	379,660	292,903	688	85,353
2.ท่าบ่อ	222,071	122,697	374	100,558
3.โพนพิสัย	401,711	242,883	1,237	129,584
4.ศรีเชียงใหม่	123,726	38,439	244	86,202
5.สังคม	281,077	164,613	401	115,714
6.สระใคร	131,813	55,860	662	78,302
7.ฝ้ายไร่	159,937	129,542	774	64,341
8.รัตนวาปี	127,505	108,344	525	22,353
9.โพธิ์ตาก	64,082	40,451	326	27,357
รวม	1,891,582	1,195,732	5,231	709,764

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ 3.8 พื้นที่ทำการเกษตรและครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์

อำเภอ	พื้นที่ทำการเกษตร			ครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์		รวม ครัวเรือน
	ในเขต ชลประทาน	นอกเขต ชลประทาน	รวม(ไร่)	ในเขต ชลประทาน	นอกเขต ชลประทาน	
1.อำเภอเมือง หนองคาย	65,594	228,025	293,619	2,851	10,183	13,034
2. อำเภอโพนพิสัย	54,045	216,845	270,890	3,054	12,282	15,336
3. อำเภอท่าบ่อ	69,640	51,499	121,139	4,668	9,697	14,365
4.อำเภอศรีเชียงใหม่	30,325	6,955	37,280	1,978	517	2,495
5. อำเภอสังคม	4,750	160,212	164,962	120	5,376	5,496
6. อำเภอรัตนวาปี	34,889	69,738	104,627	1,754	5,999	7,753
7. อำเภอฝ้ายไร่	1,400	93,422	94,822	85	4,065	4,150
8. อำเภอโพธิ์ตาก	18,727	17,672	36,399	1,209	1,922	3,131
9. อำเภอสระใคร	0	52,849	52,849	0	2,731	2,731
รวม	279,370	897,217	1,176,587	15,719	52,772	68,491

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย โดยความร่วมมือของโครงการชลประทานจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ 3.9 ข้อมูลด้านการเกษตรระดับจังหวัดหนองคาย ปี 2557/58

ที่	จำนวน อำเภอ	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)		พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ถือครองทำการเกษตร (ไร่)									แหล่ง น้ำ เกษตร	พื้นที่อื่นๆ	
		ทั้งหมด	เกษตรกร		ข้าว	พืชไร่	ไม้ผล	พืชผัก	ไม้ ดอก	ยางพารา	ปาล์ม น้ำมัน	ไม้ยืนต้น	การเกษตร อื่นๆ			รวมพื้นที่ การเกษตร
1	เมือง	49,210	13,034	379,660	94,136	3,380	807	3,053	34	3,809	510	5,071	182,103	292,903	688	86,757
2	ท่าบ่อ	23,897	14,365	222,071	86,554	15,425	894	5,061	-	4,136	2198	2,352	6,077	122,697	374	99,374
3	โพนพิสัย	28,245	15,336	401,711	142,706	11,714	166	756	-	39,625	5,117	12,280	30,519	242,883	1,237	158,828
4	ศรี เชียงใหม่	9,052	2,495	123,726	22,898	4,836	15	160	3	9,867	640	20	190	38,629	244	85,097
5	สังคม	7,091	5,496	281,077	12,817	26,330	7,740	108	-	61,539	3,112	1,234	51,733	164,613	401	116,464
6	สระใคร	6,994	2,731	131,813	38,913	5,901	223	23	15	3,430	243	1,242	5,870	55,860	662	75,953
7	เฝ้าไร่	13,531	4,150	159,937	57,012	1,396	32	279	-	47,181	1,761	17,825	4,056	129,542	774	30,395
8	รัตนวาปี	10,679	7,753	127,505	42,257	1,571	90	282	-	57,483	1,278	-	5,383	108,344	525	19,161
9	โพธิ์ตาก	4,607	3,131	64,082	13,880	2,421	352	36	5	19,187	949	2,111	1,510	40,451	326	23,631
รวม		153,306	68,491	1,891,582	511,173	72,974	10,319	9,758	57	246,257	15,808	42,135	287,441	1,195,922	5,231	695,660

ที่มา : สำนักงานจังหวัดหนองคาย แผนพัฒนาจังหวัด 4 ปี พ.ศ. 2557 - 2560 (ข้อมูลประชากรและขอบเขตพื้นที่) และสำนักงานเกษตรจังหวัด (พื้นที่การเกษตร) ณ วันที่ 14 ตุลาคม 2558

พืชเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคาย 5 อันดับแรก ได้แก่ ข้าวนาปี ยางพารา ข้าวนาปรัง สับปะรด ลำไย โดยมียอดค่า 2,082.65 1,217.57 523.62 237.62 และ 120.67 ล้านบาท ตามลำดับ

ตารางที่ 3.10 มูลค่าพืชเศรษฐกิจที่สำคัญจังหวัดหนองคายปี 2558

ลำดับที่	ชนิด	ผลผลิตรวม (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
1	ข้าวนาปี	162,327	2,082.65
2	ยางพารา	44,830	1,217.57
3	ข้าวนาปรัง	36,137	523.62
4	สับปะรด	21,047	237.62
5	มันสำปะหลัง	52,464	120.67
6	อ้อยโรงงาน	42,622	37.94
7	ข้าวโพดหวาน	9,530	76.24
8	ปาล์มน้ำมัน	12,000	33.96
9	มะเขือเทศ	18,127	53.10
มูลค่ารวม(ล้านบาท)			4,383.37

ที่มา :สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 3.11 มูลค่าสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญจังหวัดหนองคาย ปี 2557

ลำดับที่	ชนิดสัตว์	ปริมาณการผลิต	มูลค่าผลผลิต
1.	สุกร	104,938	951,680,311
2.	โคเนื้อ	26,910	738,396,945
3.	ไก่ไข่(ฟอง)	161,358,509	493,757,038
4.	กระบือ	7,966	261,599,457
5.	ไก่พื้นเมือง	594,359	95,141,540
มูลค่ารวม (บาท)			2,540,575,291

ที่มา :สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคายข้อมูล ณ วันที่ 2 พ.ย.2558

ปลาน้ำจืดเป็นอาหารโปรตีนที่สำคัญของประชาชนในจังหวัดหนองคาย ซึ่งมีพื้นที่ลุ่มน้ำ 8 ลุ่มน้ำ จึงมีสภาพเหมาะสมต่อการทำการเกษตร โดยเฉพาะการประกอบอาชีพด้านการประมง ในอดีตประชาชนพึ่งพาอาหารประเภทปลาน้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ แต่แหล่งน้ำธรรมชาติในจังหวัดหนองคาย ได้รับผลกระทบจาก สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การสร้างเขื่อนกั้นน้ำ การสร้างสิ่งกีดขวางทางเดินของสัตว์น้ำ การใช้สารเคมีในการเพาะปลูกพืช การขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์น้ำ เป็นต้น ส่งผลให้ผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติลดลง จึงเป็นโอกาสของเกษตรกรที่สนใจการเลี้ยงปลาเชิงพาณิชย์ ต้องอาศัยการเพาะเลี้ยง

สัตว์น้ำในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การเพาะเลี้ยงและอนุบาลสัตว์น้ำ การเลี้ยงปลาในบ่อดิน การเลี้ยงปลานิลในกระชัง ดังนี้

ตารางที่ 3.12 ผลผลิตและมูลค่าการผลิตสัตว์น้ำ ปี 2558

ลำดับที่	ประเภทการเลี้ยง	ผลผลิตรวม	มูลค่า(ล้านบาท)
1.	การเลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขง	12,764.83	1,001.44
2.	การเลี้ยงปลาในบ่อดิน	5,931.61	510.1
3.	การอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ	193.01	58.04
4.	การเพาะฟักและอนุบาล	206.65	51.67
รวมมูลค่าการผลิต			1,621.25

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2558

ผลผลิตและมูลค่าการผลิตสัตว์น้ำ ปี 2558 โดยคิดเป็นมูลค่าการผลิตสัตว์น้ำรวม 1,621.25 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงปลานิลในกระชัง ซึ่งมีปริมาณผลผลิตรวมจำนวน 12,764.83 ตัน คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 1,001.44 ล้านบาท โดยจังหวัดหนองคายมีเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังแม่น้ำโขงครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และอำเภอศรีเชียงใหม่ จำนวน 225 ครัวเรือน 3,597 กระชัง เนื้อที่เลี้ยงทั้งหมด 63.94 ไร่ ผลิตได้เฉลี่ย 34.98 ตันต่อวัน

3.2 ข้อมูลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

3.2.1 โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง เขตพื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การบริการ หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ สิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจ ของประเทศ ได้รับอยู่แล้วตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การส่งเสริมการลงทุนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.2520 การนิคมอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 และเขตปลอดอากร ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2496 โดยมีสาระสำคัญการให้ สิทธิประโยชน์ ดังนี้

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรออกเป็นพระราชบัญญัติเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.2520 และพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 โดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2496 เพิ่มบทบัญญัติในหมวด 10 ตรี “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” การจัดตั้ง ให้ออกเป็นประกาศกระทรวงการคลัง โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และผู้ที่ประกอบการในเขตดังกล่าวได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.2520 ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 และผู้ประกอบการในเขตปลอดอากร ตามพระราชบัญญัติศุลกากรพระพุทธศักราช 2469 ตามรายละเอียด ที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

การที่ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 และประเทศไทยมีสภาพ ทางภูมิศาสตร์เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะมีประโยชน์เป็นอย่างมากต่อประเทศไทย เพราะเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน ของสินค้าไทยในตลาดประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีประโยชน์ที่จะได้รับ ดังนี้

1. เป็นการส่งเสริมการลงทุนในประเทศ เพราะประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. เป็นการส่งเสริมการส่งออก เพราะช่วยลดต้นทุนในการประกอบการต่างๆ เช่น ค่าแรงงานราคาถูกจากประเทศเพื่อนบ้าน
3. เป็นการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการผลิตสินค้าจากต่างประเทศเข้าดำเนินการในประเทศไทย
4. เป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าจากประเทศไทยและประเทศต่างๆ ไปสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศอื่นๆ
5. ก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย ที่มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 10 จังหวัด
(23 อำเภอ 90 ตำบล)

ระยะที่ 1	ระยะที่ 2
	
ตาก	หนองคาย
สระแก้ว	เชียงราย
ตราด	กาญจนบุรี
มุกดาหาร	นครพนม
สงขลา	นราธิวาส

ภาพที่ 3.3 เขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 10 จังหวัด

ที่มา : สำนักงานจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ 3.13 จังหวัด พื้นที่ เนื้อที่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่	เนื้อที่
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก			
1	ตาก	อ.แม่สอด, อ.พบพระ, และ อ.แม่ระมาด (14 ตำบล)	1,419 ตร.กม. (886,847 ไร่)
2	สงขลา	อ.สะเดา (4 ตำบล)	552.3 ตร.กม. (345,187 ไร่)
3	มุกดาหาร	อ.เมือง, อ.หว้านใหญ่, อ.ดอนตาล (11 ตำบล)	578.5 ตร.กม. (361,542 ไร่)
4	สระแก้ว	อ.อรัญประเทศ, อ.วัฒนานคร (3 ตำบล)	332 ตร.กม. (207,500 ไร่)
5	ตราด	อ.คลองใหญ่ (3 ตำบล)	50.2 ตร.กม. (31,375 ไร่)
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่สอง			
6	หนองคาย	อ.เมือง, อ.สระใคร (13 ตำบล)	473.67 ตร.กม. (296,042 ไร่)
7	นราธิวาส	อ.สุไหงโกลก, อ.ตากใบ, อ.แว้ง, อ.ยี่งอ, อ.เมือง (5 ตำบล)	235.17 ตร.กม. (146,995.62 ไร่)
8	เชียงราย	อ.แม่สาย, อ.เชียงแสน, อ.เชียงของ (21 ตำบล)	1,526.63 ตร.กม. (952,266.46 ไร่)
9	นครพนม	อ.เมือง, อ.ท่าอุเทน (13 ตำบล)	794.79 ตร.กม. (495,743.75 ไร่)
10	กาญจนบุรี	อ.เมือง (2 ตำบล)	260.79 ตร.กม. (162,993.75 ไร่)

ที่มา : คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.)

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ได้เห็นชอบกำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษรวมทั้งสิ้น 10 พื้นที่ โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะแรกดำเนินการใน ปี 2558 จำนวน 6 พื้นที่ และระยะที่สองดำเนินการในปี 2559 จำนวน 4 พื้นที่ โดยมีที่ตั้งขอบเขตและจำนวนพื้นที่สรุปได้ดังนี้

ทั้งนี้ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จะเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่มีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative advantage) และมีศักยภาพ โดยการใช้โครงสร้างพื้นฐานเป็นเครื่องชี้นำในการพัฒนา (Infrastructure Led concept) ควบคู่กับการวางแผนในการพัฒนาอย่างเป็นระบบด้วยการให้สิทธิประโยชน์และอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

กลยุทธ์การดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย

- 1) สร้างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เน้นบริเวณชายแดนสำหรับระยะแรก โดยใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 2) สนับสนุน SMEs ไทยและการลงทุนต่อเนื่องของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน
- 3) จัดระเบียบพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและสินค้าเกษตรลักลอบจากประเทศเพื่อนบ้าน

วิธีดำเนินการ

ปี 2558 กนอ. ได้ดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมเบื้องต้นโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะแรก 5 พื้นที่ (ตาก สงขลา มุกดาหาร ตราด และสระแก้ว) โดยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมเบื้องต้นของโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมทั้งในมิติกายภาพ (การจัดผังพื้นที่ การออกแบบทางสถาปัตยกรรมและวิศวกรรม) มิติการเงิน (การลงทุนผลตอบแทน) มิติการจัดการ (รูปแบบการลงทุน การบริหารจัดการ) มิติการตลาด (การสนองตอบต่อนโยบายของภาครัฐและลูกค้า การรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย) เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาและตัดสินใจดำเนินการให้บรรลุตามยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ของการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยใช้วิธีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลระดับทุติยภูมิ มีขอบเขตของการศึกษาดังนี้

- 1) การคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 2) การรวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ ข้อมูลนโยบาย แผนและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ สภาพข้อเท็จจริงทุกด้านของศักยภาพ โอกาส ข้อจำกัดทั้งหมดในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม
- 3) การกำหนดประเภทอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ
- 4) การกำหนดขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม การออกแบบนิคมอุตสาหกรรมผังการใช้ที่ดิน
- 5) การวิเคราะห์มูลค่าการลงทุน การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินและเศรษฐศาสตร์
- 6) การจัดสัมมนานำเสนอผลการศึกษา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลโครงการให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง 5 พื้นที่

การใช้พื้นที่ : โดยเช่าพื้นที่กับกรมธนารักษ์

ปี 2559 ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการ (EIA) การศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและชุมชนโดยรอบพื้นที่โครงการต่อการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

ปี 2560 เริ่มพัฒนาโครงการ ที่ตั้งโครงการ/พื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่ที่ศึกษาความเหมาะสมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก 5 พื้นที่ มีดังตารางที่ 3.14

**ตารางที่ 3.14 พื้นที่ที่ศึกษาความเหมาะสมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
ระยะแรก**

ลำดับที่	เขตพัฒนาเศรษฐกิจ จังหวัด	ที่ตั้ง	เนื้อที่(ไร่)	ที่ดินในความครอบครอง
1	ตาก	ต.ท่าสายลวด อ.แม่สอด	862-2-83	กรมธนารักษ์
2	สงขลา	ต.สำนักขาม อ.สะเดา	1,121.53	กรมธนารักษ์
3	มุกดาหาร	ต.คำอาฮวน อ.เมือง	1,084.64	กรมธนารักษ์
4	สระแก้ว	ต.ป่าไร่ อ.อรัญประเทศ	660.56	กรมธนารักษ์
5	ตราด	ต.ไม้รูด อ.คลองใหญ่	888.68	กรมธนารักษ์

ที่มา : คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.)

3.2.2 เขตเศรษฐกิจพิเศษอำเภอเมืองหนองคายกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ(กนพ.) ได้มีมติเห็นชอบให้จังหวัดหนองคายเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 ในปี พ.ศ.2559 นั้น เมื่อพิจารณาจากข้อมูลเบื้องต้น ของจังหวัดหนองคาย อำเภอเมืองหนองคาย มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจากปัจจัยต่างๆ ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายฯ ที่ 2/2558 ลงวันที่ 24 เมษายน 2558 ได้ประกาศให้จังหวัดหนองคายเป็น เขตเศรษฐกิจพิเศษจำนวน 13 ตำบล อยู่ในเขตอำเภอเมืองหนองคาย 12 ตำบล พื้นที่ 258,989 ไร่ดังนี้ 1.ตำบลเวียงคุก 2.ตำบลหินโงม 3.ตำบลบ้านเตือ 4.ตำบลหาดคำ 5.ตำบลในเมือง 6.ตำบลมีชัย 7.ตำบลพระธาตุบังพวน 8.ตำบลสีกาย 9.ตำบลโพธิ์ชัย 10.ตำบลโพนสว่าง 11.ตำบลหนองกอมเกาะ และ 12.ตำบลค้ายบกวาน

ด้านจุดยุทธศาสตร์ อำเภอเมืองหนองคายมีพื้นที่ติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีจุดผ่านแดนที่สำคัญ ถึง 2 จุด ประกอบด้วย

1. จุดผ่านแดนถาวรด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว บ้านเหล่าจอมมณี กับบ้านดงพูนสี เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ เปิดบริการทุกวันตั้งแต่เวลา 06.00 น.ถึงเวลา 22.00 น. สามารถใช้การคมนาคมได้ทั้งรถยนต์และรถไฟ
2. จุดผ่านแดนถาวรด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าเรือหนองคาย-ท่าเตือ เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ เปิดทุกวันตั้งแต่เวลา 08.00 น. ถึง 17.00 น. ซึ่งเป็นการคมนาคมทางน้ำ ด้วยเรือโดยสาร

ด้านความเหมาะสม อำเภอเมืองหนองคายมีความเหมาะสมเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพราะเป็นศูนย์กลางในการบริหารราชการแผ่นดินของจังหวัด มีด่านศุลกากร ด่านตรวจคนเข้าเมือง การคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น แหล่งจำหน่ายสินค้า ศูนย์การค้า สถานพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชน

ที่พัก โรงแรมจำนวนมาก พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่อำเภอเมืองหนองคาย

- สถานีรถไฟนาทา
- สถานีรถไฟหนองคาย
- สถานีรถไฟหนองคาย(เก่า)
- นิคมอุตสาหกรรมหนองคาย

กิจการที่มีความเหมาะสมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

- **กิจการเป้าหมายจำนวน 2 กิจการ**
 1. กิจการบริการและสาธารณูปโภค กิจการโลจิสติกส์
 2. กิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว
- **ธุรกิจ 16 กิจการ**
 1. อสังหาริมทรัพย์ (Real estate)
 2. การเงิน (Financial)
 3. การผลิต (Manufacturing)
 4. การส่งผ่าน (Transmission)
 5. ความคิดสร้างสรรค์และสื่อ (Creative & Media)
 6. ที่พัก (Accommodation)
 7. คลังสินค้า (Warehouse)
 8. กีฬา (Sport)
 9. Entertainment
 10. อาหาร (Food)
 11. ยานยนต์ซ่อมแซม (Motor Vehicle & Repair)
 12. การธนาคาร (Banking)
 13. การท่องเที่ยว (Tourism)
 14. โทรคมนาคม (Telecom)
 15. ร้านอาหาร (Restaurant)
 16. โรงแรม (Hotel)
- **ธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต 18 กิจการ**
 1. ซ่อมบำรุง (Maintenance)
 2. จัดงาน (Event Organizer)
 3. อิเล็กทรอนิกส์,ช่างประปา (Electronic, plumber)
 4. ภาพยนตร์ (Film/Cinema)

5. การสร้างภาพเคลื่อนไหวโดยการฉายภาพนิ่งหลายๆภาพต่อเนื่องกันด้วยความเร็วสูง/การสร้างเทคนิคพิเศษทางภาพ Animation/(Special effect)
6. รองเท้า (Shoes/Footwear)
7. ร้านค้า (Retail/Shopping)
8. ตลาดสด (Fresh Market/wholesale)
9. ดอกไม้ (Flower/wholesale)
10. การเกษตร/หัวใจสำคัญของกระบวนการทางธุรกิจ (Agricultural/Supply Chain)
11. การเกษตร/สำรวจการแบ่งเขต (Agricultural/ Survey Zoning)
12. โรงแรม (Hotel)
13. ผู้ที่มีวิชาชีพสาธารณสุข/สังเกตเห็น (Pharmacy/ Eyesight)
14. การท่องเที่ยว (Tourism)
15. ร้านอาหาร (Restaurant)
16. โรงพยาบาล/สุขภาพ/สปา (Hospitality/ Wellness/Spa)
17. คลินิก/โรงพยาบาล/บูติก (Clinic/ Hospital/ Boutiques)
18. บ้านพักคนชรา (Nursing Home)

ความคืบหน้าเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจหนองคาย (ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2559)

จังหวัดหนองคายได้รับการประกาศเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายในพื้นที่ 2 อำเภอ 13 ตำบล ประกอบด้วย อำเภอเมืองหนองคาย จำนวน 12 ตำบล อำเภอสระใคร จำนวน 1 ตำบล การดำเนินงานจนถึง ณ ปัจจุบันเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานแล้ว ดังนี้

1. ความก้าวหน้าการเตรียมพื้นที่

คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่งเพิกถอนสภาพที่ดินเพื่อใช้เป็นพื้นที่ให้เอกชนและหน่วยงานภาครัฐใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย จำนวน 1 แปลง คือ ที่เลี้ยงสัตว์บ้านไชยสารธารณประโยชน์ หมู่ที่ 4 ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร เนื้อที่ถอนสภาพ 718-0-0 ไร่ (จังหวัดได้ออกโฉนดเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2559) นอกจากนี้ จังหวัดยังได้จัดเตรียมพื้นที่เพื่อให้เอกชนเช่าและหน่วยงานภาครัฐ ใช้ประโยชน์ในพื้นที่อำเภอเมืองหนองคาย อีก 3 แปลง โดยไม่ต้องมีการถอนสภาพ ประกอบด้วย

- แปลงสถานีรถไฟนาทา ต.หนองกอมเกาะ อ.เมืองหนองคาย เนื้อที่ 219-0-0 ไร่ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับเป็นสถานที่ในการรวบรวมและกระจายสินค้าจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ไปยังตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยจังหวัดได้รับการอนุมัติและจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559 เพื่อก่อสร้างศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จด้านการลงทุนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน 34,418,800 บาท(ก่อสร้างอาคารศูนย์บริการฯพร้อมครุภัณฑ์/สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นเงิน 19,418,800 บาท และ ถนนสายทางเข้าสู่ศูนย์บริการฯเป็นเงิน 15,000,000 บาท) นอกจากนี้ กรมการ

ขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม อยู่ระหว่างการศึกษา ความเหมาะสมโครงการก่อสร้างสถานีขนส่งสินค้าเพื่อเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าระบบล้อและระบบราง เข้าด้วยกัน คาดว่าจะเริ่มดำเนินการก่อสร้างระหว่างปี พ.ศ.2561-2562 และจะเริ่มเปิดให้บริการปี พ.ศ. 2563 ทั้งนี้ ได้มีการทดลองการขนส่งสินค้าทางระบบรางจาก สถานีรถไฟนาทาไปยังเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยองแล้ว เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2558 ณ สถานีรถไฟนาทา

- แปลงสถานีรถไฟหนองคาย ต.หนองกอมเกาะ อ.เมืองหนองคาย เนื้อที่ 152-0-0 ไร่ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับเป็นสถานที่รองรับการขนส่งผู้โดยสารและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ทั้งจาก ภายในประเทศและต่างประเทศโดยจังหวัดจะนำระบบแบบ CIQ มาบริการประชาชนเหมือนท่าอากาศยาน

- แปลงสถานีรถไฟหนองคาย (เก่า) ต.มีชัย อ.เมืองหนองคาย เนื้อที่ 100-0-0 ไร่ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับใช้เป็นที่ตั้งรองรับการคมนาคมขนส่ง และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

2. ความก้าวหน้าการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

2.1 การคมนาคมขนส่งและด้านศุลกากร

(1) กรมทางหลวงชนบท โดย แขวงทางหลวงชนบทหนองคายได้รับการจัดสรรงบประมาณพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางคมนาคมขนส่งในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จำนวน 18 โครงการ งบประมาณ 135,711,000 บาท (หนึ่งร้อยสามสิบล้านห้าพันเจ็ดแสนหนึ่งหมื่นหนึ่งพันบาทถ้วน) และปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 4 โครงการ งบประมาณ 248,784,000 บาท (สองร้อยสี่สิบล้านเจ็ดแสนแปดหมื่นสี่พันบาทถ้วน)

(2) กรมทางหลวง โดยแขวงทางหลวงหนองคายได้รับการจัดสรรงบประมาณพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางคมนาคมขนส่งในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จำนวน 9 โครงการ งบประมาณ 227,400,000 บาท (สองร้อยยี่สิบล้านสี่แสนบาทถ้วน) และปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 8 โครงการ งบประมาณ 151,758,000 บาท (หนึ่งร้อยห้าสิบล้านเจ็ดแสนห้าหมื่นแปดพันบาทถ้วน)

(3) กรมศุลกากร โดย ด่านศุลกากรหนองคายได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ตามโครงการบูรณาการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 287,094,700 บาท (สองร้อยแปดสิบล้านเจ็ดหมื่นสี่พันเจ็ดร้อยบาทถ้วน) แยกเป็น โครงการก่อสร้างด่านศุลกากรหนองคายและลานตรวจสินค้าแห่งใหม่พร้อมสิ่งปลูกสร้าง งบประมาณ 274,473,000 บาท (สองร้อยเจ็ดสิบล้านสี่แสนเจ็ดหมื่นสามพันบาทถ้วน) และโครงการพัฒนาด่านพรมแดนหนองคาย งบประมาณ 12,621,700 บาท (สิบสองล้านหกแสนสองหมื่นหนึ่งพันเจ็ดร้อยบาทถ้วน)

2.2 ระบบไฟฟ้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้กำหนดพื้นที่สำหรับใช้เป็นพื้นที่ในการพัฒนาระบบไฟฟ้าเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน 2 แห่ง คือ

- การก่อสร้างสถานีไฟฟ้าหนองคาย 2 เนื้อที่ 8-0-0 ไร่ ณ บ้านไชยา หมู่ที่ 4 ตำบลสระใคร อ.สระใคร กำลังผลิต 50 MVA ใช้งบประมาณก่อสร้างปีงบประมาณ พ.ศ.2559-60 จำนวน 158,290,000 บาท (หนึ่งร้อยห้าสิบบแปดล้านสองแสนเก้าหมื่นบาทถ้วน)

- การก่อสร้างสถานีไฟฟ้าหนองคาย 3 เนื้อที่ 4-0-0 ไร่ ณ บ้านดงเจริญ หมู่ที่ 3 ตำบลหินโงม อ.เมืองหนองคาย กำลังผลิต 50 MVA ใช้งบประมาณก่อสร้างปีงบประมาณ พ.ศ.2559-2560 จำนวน 158,290,000 บาท (หนึ่งร้อยห้าสิบบแปดล้านสองแสนเก้าหมื่นบาทถ้วน)

2.3 ระบบประปา การประปาส่วนภูมิภาคได้กำหนดแผนการก่อสร้างระบบผลิตน้ำประปาเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในปีงบประมาณ พ.ศ.2559 ณ บริเวณบ้านโคกป่าฝาง หมู่ที่ 3 ตำบลปะโค อำเภอเมืองหนองคาย เนื้อที่ 100-0-0 ไร่ กำลังผลิต 1,500 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง เพื่อส่งต่อน้ำประปาไปยังพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบ้านไชยา หมู่ที่ 4 ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร ใช้งบประมาณก่อสร้าง จำนวน 400,000,000 บาท (สี่ร้อยล้านบาทถ้วน) ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง

3. ความก้าวหน้าการเตรียมกิจการเป้าหมาย

3.1 กิจการเป้าหมายที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว

- (1) อุตสาหกรรมการเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง
- (2) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
- (3) กิจการโลจิสติกส์
- (4) นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
- (5) กิจการเพื่อการสนับสนุนการท่องเที่ยว
- (6) กิจการอบฟุ้งและไซโล
- (7) กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้หรือเศษวัสดุทางการเกษตร
- (8) กิจการผลิตโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม
- (9) กิจการผลิตสิ่งพิมพ์ทั่วไป
- (10) กิจการผลิตอาหารสัตว์หรือส่วนผสมอาหารสัตว์
- (11) กิจการผลิตวัสดุก่อสร้างและกิจการผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีตอัดแรงสำหรับงานสาธารณูปโภค (ยกเว้นการผลิตกระเบื้องมุงหลังคาเซรามิกส์และการผลิตกระเบื้องปูพื้นหรือผนัง)
- (12) กิจการผลิตสิ่งปรุงแต่งสำหรับประติณร่างกาย เช่น สบู่ ยาสระผม ยาสีฟัน
- (13) กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับสินค้าอุปโภค เช่น บรรจุภัณฑ์พลาสติก
- (14) กิจการผลิตสิ่งของจากเยื่อหรือกระดาษ เช่น กล่องกระดาษ
- (15) กิจการพัฒนาอาคารสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมและ/หรือคลังสินค้า

4. ความก้าวหน้าการเตรียมแรงงาน

4.1 การเตรียมแรงงานภายในจังหวัด จังหวัดหนองคายโดยจัดหางานจังหวัด ได้ดำเนินการสำรวจแรงงานในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษาในพื้นที่ความรับผิดชอบทุกแห่งแล้ว เพื่อรองรับความต้องการแรงงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

4.2 การเตรียมแรงงานต่างด้าวเพื่อเข้ามาทำงานในลักษณะมาเข้า/กลับเย็น (ม.14) โดยจังหวัดได้เตรียมการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงานเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการรอข้อตกลงว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างไทย-ลาว ในการใช้บัตรผ่านแดน (BorderPass) เข้ามาทำงานได้ ถ้าหากข้อตกลงดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จังหวัดพร้อมให้บริการแรงงานต่างด้าวที่ประสงค์จะเข้ามาทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

5. ความก้าวหน้าศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (One Stop Service)

จังหวัดได้มีการจัดตั้งศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (One Stop Service) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย เพื่อให้คำแนะนำ/ปรึกษา และสนับสนุนข้อมูลต่างๆ ให้กับผู้ประกอบการ/นักลงทุน/ประชาชน ณ ศาลากลางจังหวัด ชั้น 1 โดยมีผู้ประกอบการและนักลงทุนที่สนใจจะมาลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย มาติดต่อสอบถามข้อมูลแล้ว จำนวน 39 ราย ประกอบด้วย

- อุตสาหกรรมเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 ราย
- หจก.จุมพลระยอง (ธุรกิจห้องเย็นเก็บอาหารทะเล)
- นายสหมุณี เอกประณคักดี (ธุรกิจห้องเย็นเก็บอาหารทะเล)
- Shanghai Xin Zun investment Management (พีชสมุนไพร)
- กิจการโลจิสติกส์ จำนวน 1 ราย
- ติดต่อสอบถามข้อมูลในการลงทุน จำนวน 29 ราย
- ผู้ประกอบการมาใช้บริการจากศูนย์ให้บริการ SME ครบวงจร จำนวน 252 ราย

6. ความพร้อมด้านการสรรหาและคัดเลือกผู้ลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

6.1 รูปแบบการดำเนินการ คือ การจัดให้เอกชนเพียงรายเดียวเป็นผู้ลงทุนพัฒนา โดยการเช่าพื้นที่ทั้งแปลงเป็นระยะเวลา 50 ปี ด้วยวิธีการเปิดประมูล

6.2 ทางราชการจะต้องจัดให้มีความพร้อมในเรื่องของระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา และถนน ที่ผู้ลงทุนสามารถเชื่อมโยงเข้าสู่โครงการได้ทันที

6.3 ข้อเสนอการลงทุนและผลประโยชน์ตอบแทนการเช่าพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

- ส่วนที่ 1 แผนผังการใช้ที่ดิน/แนวคิดในการจัดทำแผนแม่บทเบื้องต้น
- ส่วนที่ 2 รูปแบบจำลองเชิงธุรกิจ กรอบระยะเวลาดำเนินการ
- ส่วนที่ 3 ข้อเสนอผลประโยชน์ตอบแทนการเช่า

6.4 อัตราค่าเช่าและค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่าที่ราชพัสดุเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ค่าเช่า 24,000 บาท/ไร่/ปี (ปรับ 15% ทุก 5 ปี) ค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่า 160,000 บาท/ไร่/50 ปี โดยกำหนดให้ผู้ลงทุนไปรับฟังคำชี้แจง/ดูพื้นที่การลงทุนในวันที่ 24 พฤษภาคม 2559

เวลา 10.00 น. ณ ศาลากลางจังหวัดหนองคาย และลงดูพื้นที่จริงในเวลา 14.00 น. และกำหนดยื่นซองเสนอ การลงทุนภายในวันที่ 21 กรกฎาคม 2559 ณ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง (มีบริษัทเข้ายื่นซองประมูล จำนวน 11 บริษัท)

7. แผนการเสนอขอขยายพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจหนองคาย (เพิ่มเติม) จังหวัดหนองคาย อยู่ระหว่างการเสนอขอขยายพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย (เพิ่มเติม) ในพื้นที่ อำเภอโพนพิสัย 3 ตำบล อำเภอท่าบ่อ จำนวน 3 ตำบล และ อำเภอศรีเชียงใหม่ จำนวน 3 ตำบล รวมเนื้อที่ 263,572 ไร่

ตารางที่ 3.15 การพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ(เพิ่มเติม)จังหวัดหนองคาย จำนวน 3 อำเภอ
9 ตำบลพื้นที่รวม 263,572 ไร่

อำเภอ	ตำบล	ศักยภาพการพัฒนา	สภาพพื้นที่	ความพร้อมสาธารณูปโภค	เหตุผล/ความจำเป็น	
โพนพิสัย	1.วัดหลวง 2. จุมพล 3. กุดบง	- พื้นที่ทั้ง 3 ตำบล ด้านทิศเหนือติดชายแดนตลอดแนวแม่น้ำโขงอยู่ตรงกันข้ามกับเมืองปากงึม แขวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว - ห่างจากด่านพรมแดนหนองคาย (สะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่1) ไปทางทิศตะวันออกเฉียงออกประมาณ 45 กิโลเมตร - ตำบลจุมพลเป็นที่ตั้งของจุดผ่อนปรนการค้าจุมพลตรงกันข้ามกับด่านประเพณีบ้านโคก เมืองปากงึม สปป.ลาว - ทั้ง 3 ตำบลติดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 ซึ่งเป็นถนนเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ที่เชื่อมต่อไปยังสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 5 จังหวัด บึงกาฬและยังเชื่อมต่อไปยังถนนหมายเลข 12 EVEC (เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก) ที่จังหวัดมุกดาหาร ไปจนถึงท่าเรือน้ำลึกดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามได้	- ขนาดพื้นที่รวม - ลักษณะพื้นที่/การใช้ประโยชน์ - ชุมชน (ทั้ง 3 ตำบล เป็นชุมชนชนบทและเมืองบางส่วน) - ความหนาแน่นประชากร (ปานกลาง)	- 152,122 ไร่ - เป็นที่ราบเหมาะกับการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจทุกชนิด เช่น ข้าว (นาปี/นาปรัง) ยางพารา มันสำปะหลัง ข้าวโพดหวาน ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น โดยจังหวัดได้กำหนดแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย กลุ่มกิจการเป้าหมายอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรที่สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตรจากจังหวัดใกล้เคียง และสปป.ลาว มาแปรรูปในพื้นที่ได้	- ถนนทั้ง 3 ตำบลติดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 ซึ่งเป็นถนนเชื่อมโยงระหว่างประเทศที่เชื่อมต่อไปยังสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 5 จังหวัดบึงกาฬ และยังเชื่อมต่อไปยังถนนหมายเลข 12 (เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก)ที่จังหวัดมุกดาหาร เลยไปจนถึงท่าเรือน้ำลึกดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม - ไฟฟ้า ทั้ง 3 ตำบลมีไฟฟ้าทั่วถึงทุกพื้นที่เป็นพื้นที่ที่ติดกับสถานที่ที่จะก่อสร้างโรงไฟฟ้ารองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค - ประปา ทั้ง 3 ตำบล มีน้ำประปาใช้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ(แหล่งน้ำดิบจากแม่น้ำโขง)	- พื้นที่มีความพร้อมและมีศักยภาพสูง - การคมนาคมขนส่งสะดวกที่สามารถเชื่อมต่อไปถึงทุกพื้นที่ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ - ติดแนวชายแดนเหมาะสมกับการค้าขายแลกเปลี่ยนกับด่านที่อยู่ใกล้กับด่านพรมแดนหนองคาย (สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1) - เป็นที่ตั้งของจุดผ่อนปรนจุมพล

ที่มา : สำนักงานจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ 3.15(ต่อ)

อำเภอ	ตำบล	ศักยภาพการพัฒนา	สภาพพื้นที่	ความพร้อมสาธารณูปโภค	เหตุผล/ความจำเป็น	
ท่าบ่อ	1.กอนาง 2. โพนสา 3. ท่าบ่อ	- ทั้ง 3 ตำบลด้านทิศเหนือติดชายแดน ตลอดแนวแม่น้ำโขงอยู่ตรงกันข้ามกับ เมืองหาดไชยฟอง แขวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว - อยู่ใกล้กับด่านพรมแดนหนองคาย (สะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 1) ไปทางทิศตะวันตกประมาณ 25 กิโลเมตร - ทั้ง 3 ตำบลติดกับทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 211 (หนองคาย-เลย) ที่เชื่อมต่อไปยังจังหวัดเลย (ผ่านอำเภอ ท่าลี่) ไปแขวงไชยะบุรี /เมืองหลวง พระบางของ สปป.ลาว และจังหวัด ทางภาคเหนือของประเทศไทยได้	- ขนาดพื้นที่รวม - ลักษณะพื้นที่/การ ใช้ประโยชน์ - ชุมชน (ทั้ง 3 ตำบล เป็นชุมชนชนบทและ เมืองบางส่วน) - ความหนาแน่น ประชากร (ปานกลาง)	- 49,537 ไร่ - เป็นที่ราบเหมาะกับการ เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจทุก ชนิด เช่น ข้าว (นาปี/นา ปรัง) มันสำปะหลัง อ้อย โรงงาน มะเขือเทศยาสูบ ยางพารา มันสำปะหลังเป็น ต้น - มีสถานท่องเที่ยวทาง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและ ประเพณีเป็นจำนวนมาก จังหวัดได้กำหนด แผนพัฒนาเชิงพื้นที่เขต พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ หนองคาย กิจการเป้าหมาย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ที่สามารถเชื่อมโยงไปยัง สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของ สปป.ลาว และกิจการ เป้าหมายโลจิสติกส์ที่เชื่อม ต่อไปยังภาคเหนือของ ประเทศไทยได้	- ถนน ทั้ง 3 ตำบลติดกับ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 211 (หนองคาย-เลย) เชื่อม ต่อไปยังภาคเหนือของ ประเทศไทย - ไฟฟ้า ทั้ง 3 ตำบลมีไฟฟ้า ทั่วถึงทุกพื้นที่ - น้ำประปา ทั้ง 3 ตำบล มี น้ำประปาใช้อย่างทั่วถึงและ เพียงพอ (แหล่งน้ำดิบจาก แม่น้ำโขง)	- พื้นที่ที่มีความพร้อมและ มีศักยภาพสูง - การคมนาคมขนส่งสะดวก ที่สามารถเชื่อมต่อไปถึงทุก พื้นที่ทั้งภายในประเทศและ ต่างประเทศ - ติดแนวชายแดน เหมาะ กับการค้าชายแดน - อยู่ใกล้กับด่านพรมแดน หนองคาย(สะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว แห่งที่ 1)

ที่มา : สำนักงานจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ 3.15(ต่อ)

อำเภอ	ตำบล	ศักยภาพการพัฒนา	สภาพพื้นที่	ความพร้อม สาธารณูปโภค	เหตุผล/ความจำเป็น	
ศรีเชียงใหม่	1. บ้านหม้อ 2. พระพุทธบาท 3. พานพร้าว	- ทั้ง 3 ตำบล ด้านทิศเหนือติดชายแดนตลอดแนวแม่น้ำโขงอยู่ตรงกันข้ามกับเมืองสีโคตตะบอง แขวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว - อยู่ใกล้กับด่านพรมแดนหนองคาย (สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1) ไปทางทิศตะวันตกประมาณ 45 กิโลเมตร - เป็นที่ตั้งจุดผ่อนปรนการค้าบ้านหม้อ ซึ่งอยู่ระหว่างการผลักดันให้เป็นด่านพรมแดนถาวรของจังหวัดอีกแห่งหนึ่ง เพราะเป็นจุดผ่อนปรนที่มีศักยภาพในการค้าชายแดนมากที่สุดของจังหวัด (จาก 1 ใน 4 จุดผ่อนปรนของจังหวัด) อยู่ตรงกันข้ามด่านประเพณีบ้านหนองคา เมืองสีโคตตะบอง สปป.ลาว - ทั้ง 3 ตำบลติดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 211 (หนองคาย-เลย) ที่เชื่อมต่อไปยังจังหวัดเลย (ผ่านอำเภอท่าลี่) ไปแขวงไชยะบุรี /เมืองหลวงพระบางของ สปป.ลาว และจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย	- ขนาดพื้นที่รวม - ลักษณะพื้นที่/การใช้ประโยชน์ - ชุมชน (ทั้ง 3 ตำบลเป็นชุมชนชนบทและเมืองบางส่วน) - ความหนาแน่นประชากร (ปานกลาง)	- 61,913 ไร่ - เป็นพื้นที่ราบทางทิศตะวันออกสลับกับพื้นที่ภูเขาทางทิศตะวันตกเหมาะกับการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจทุกชนิด เช่น ข้าว (นาปี/นาปรัง) มันสำปะหลัง อ้อย โรงงาน มะเขือเทศ สับปะรด ยางพารา มันสำปะหลัง เป็นต้น มีโรงงานแปรรูปมะเขือเทศในพื้นที่ 3 โรงงาน - มีสถานท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีหลายแห่ง จังหวัดจึงได้กำหนดแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษกิจการเป้าหมายอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงไปยังของ สปป.ลาว ได้	- ถนน ทั้ง 3 ตำบลติดกับทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 211 (หนองคาย-เลย) เชื่อมต่อไปยังภาคเหนือของประเทศไทย - ไฟฟ้า ทั้ง 3 ตำบล มีไฟฟ้าทั่วถึงทุกพื้นที่ - ทั้ง 3 ตำบล มีน้ำประปา ใช้อย่างทั่วถึง และเพียงพอ (แหล่งน้ำดิบจากแม่น้ำโขง)	- พื้นที่ที่มีความพร้อมและมีศักยภาพสูง - การคมนาคมขนส่งสะดวกที่สามารถเชื่อมต่อไปถึงทุกพื้นที่ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ - ติดแนวชายแดน เหมาะกับการค้าชายชายแดน - อยู่ใกล้กับด่านพรมแดนหนองคาย (สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1) - เป็นที่ตั้งจุดผ่อนปรนบ้านหม้อ

ที่มา : สำนักงานจังหวัดหนองคาย

3.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษากลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่ม คือ เกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ สหกรณ์ การเกษตร และผู้ประกอบการกิจการเกษตรภายในประเทศและนำเข้าส่งออก โดยได้สำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 152 ราย จำแนกเป็นเกษตรกร จำนวน 110 ราย เจ้าหน้าที่รัฐและเอกชน 12 ราย ผู้จัดการสหกรณ์ 20 ราย และผู้ประกอบการ 10 ราย

3.3.1 เกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 50.91 เป็นเพศชาย และเพศหญิง ร้อยละ 49.09 โดยมีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี ร้อยละ 36.36 รองลงมาอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 32.73 ตามมาด้วยอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 18.18 และ อายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 12.73 ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 73.64 รองลงมา ชั้นมัธยมศึกษา ร้อยละ 21.90 ตามมาด้วย ปวช อนุปริญญา/ปวส และปริญญาตรี เท่ากันที่ ร้อยละ 1.82 (ตารางที่ 3.16)

เกษตรกร ส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรมหลัก คือ ทำนา ร้อยละ 55 รองลงมา ทำสวน เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น ร้อยละ 27.27 ตามมาด้วย ทำไร่ เช่น อ้อยโรงงาน มันปะหลัง สับปะรด มะเขือเทศ เป็นต้น ร้อยละ 11.82 ทำปศุสัตว์ เช่น เลี้ยงกระบือ โคเนื้อ ไก่ไข่ และสุกร ร้อยละ 9.09 และทำประมง คือ เลี้ยงปลานิล กระชัง ร้อยละ 1.82 การถือครองที่ดิน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 94.54 เป็นของตนเอง รองลงมาคือ เช่าผู้อื่น ร้อยละ 3.64 และทำฟรี ร้อยละ 1.82 การเป็นสมาชิกสหกรณ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 80.91 ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ ใด มีเพียงร้อยละ 19.09 ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ (ตารางที่ 3.17)

สำหรับผลผลิตทางการเกษตรด้านพืช พบว่า เกษตรกรที่ทำนา มีเนื้อที่ปลูกเฉลี่ย 11.53 ไร่ มีผลผลิตรวมเฉลี่ย 3,939.24 กิโลกรัม โดยผลผลิตดังกล่าวได้จำหน่าย 3,606.47 กิโลกรัม และใช้เพื่อการอื่น 332.77 กิโลกรัม เกษตรกรที่ปลูกยางพารา มีเนื้อที่ปลูกเฉลี่ย 18.42 ไร่ มีผลผลิตรวมเฉลี่ย 12,935.25 กิโลกรัม โดยผลผลิตดังกล่าวได้จำหน่ายทั้งหมด เกษตรกรที่ปลูกพืชผัก มีเนื้อที่ปลูกเฉลี่ย 0.47 ไร่ มีผลผลิตรวมเฉลี่ย 2,424.72 กิโลกรัม โดยผลผลิตดังกล่าวได้จำหน่าย 2,414.72 กิโลกรัม และใช้เพื่อการอื่น 10.00 กิโลกรัม เกษตรกรที่ปลูกอ้อยโรงงาน มีเนื้อที่ปลูกเฉลี่ย 28.92 ไร่ มีผลผลิตรวมเฉลี่ย 289,166.67 กิโลกรัม โดยผลผลิตดังกล่าวได้จำหน่าย 279,987.67 กิโลกรัม และใช้เพื่อการอื่น 9,179 กิโลกรัม เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลัง มีเนื้อที่ปลูกเฉลี่ย 15.00 ไร่ มีผลผลิตรวมเฉลี่ย 85,833.33 กิโลกรัม โดยผลผลิตดังกล่าวได้จำหน่ายทั้งหมด เกษตรกรที่ปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ปลูกเฉลี่ย 23.00 ไร่ มีผลผลิตรวมเฉลี่ย 32,800.00 กิโลกรัม โดยผลผลิตดังกล่าวได้จำหน่ายทั้งหมด เกษตรกรที่ปลูกสับปะรด มีเนื้อที่ปลูกเฉลี่ย 11.71 ไร่ มีผลผลิตรวมเฉลี่ย 50,416.00 กิโลกรัม โดยผลผลิตดังกล่าวได้จำหน่ายทั้งหมด และเกษตรกรที่ปลูกมะเขือเทศ มีเนื้อที่ปลูกเฉลี่ย 2.18 ไร่ มีผลผลิตรวมเฉลี่ย 15,252.86 กิโลกรัม โดยผลผลิตดังกล่าวได้จำหน่ายทั้งหมด (ตารางที่ 3.19)

ตารางที่ 3.16 เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของเกษตรกร

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
เพศ	110	100.00
ชาย	56	50.91
หญิง	54	49.09
อายุ	110	100.00
20-30 ปี	0	0.00
31-40 ปี	14	12.73
41-50 ปี	36	32.73
51-60 ปี	40	36.36
มากกว่า 60 ปี	20	18.18
ระดับการศึกษา	110	100.00
ประถมศึกษา	81	73.64
มัธยมศึกษา	23	21.90
ปวช.	2	1.82
อนุปริญญา/ปวส.	2	1.82
ปริญญาตรี	2	1.82

ที่มา: จากการสำรวจ

สำหรับการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร พบว่าร้อยละ 100 เลี้ยงเพื่อจำหน่าย โดยในปี 2558 เกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อ มีจำนวนโคเนื้อต้นปี ครั้วเรือนละ 10 ตัว เกิดใหม่ระหว่างปี 3 ตัว มีการจำหน่าย/ตาย ครั้วเรือนละ 4 ตัว คงเหลือปลายปี ครั้วเรือนละ 9 ตัว เกษตรกรที่เลี้ยงไก่ไข่ มีจำนวนไก่ไข่ต้นปี ครั้วเรือนละ 1,720 ตัว ซื้อมเพิ่มระหว่างปี 160 ตัว มีการจำหน่าย/ตาย ครั้วเรือนละ 530 ตัว คงเหลือปลายปี ครั้วเรือนละ 1,030 ตัว เกษตรกรที่เลี้ยงสุกร มีจำนวนสุกรต้นปี ครั้วเรือนละ 143 ตัว ซื้อมเพิ่มระหว่างปี 5 ตัว เกิดใหม่ระหว่างปี 1,632 ตัว มีการจำหน่าย/ตาย ครั้วเรือนละ 1,674 ตัว คงเหลือปลายปี ครั้วเรือนละ 106 ตัว เกษตรกรที่เลี้ยงกระบือ มีจำนวนกระบือต้นปี ครั้วเรือนละ 7 ตัว เกิดใหม่ระหว่างปี 3 ตัว มีการจำหน่าย ครั้วเรือนละ 2 ตัว คงเหลือปลายปี ครั้วเรือนละ 8 ตัว และเกษตรกรที่เลี้ยงปลานิลกระชัง มีจำนวนปลานิลกระชัง ต้นปี ครั้วเรือนละ 15,000 ตัว ซื้อมเพิ่มระหว่างปี 15,000 ตัว มีการจำหน่าย/ตาย ครั้วเรือนละ 27,816 ตัว คงเหลือปลายปี ครั้วเรือนละ 2,184 ตัว (ตารางที่ 3.18)

ตารางที่ 3.17 เกษตรกรรมหลัก ลักษณะการถือครองที่ดินและการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ของ
เกษตรกร

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
เกษตรกรรมหลัก	110	100.00
ทำนา	55	50.00
ทำไร่	13	11.82
ทำสวน	30	27.27
ประมง	2	1.82
ปศุสัตว์	10	9.09
ลักษณะการถือครองที่ดิน	110	100.00
ของตนเอง	104	94.54
เช่า	4	3.64
ทำฟรี	2	1.82
การเป็นสมาชิกสหกรณ์	110	100.00
ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์	89	80.91
เป็นสมาชิกสหกรณ์	21	19.09
ระยะเวลาที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์เฉลี่ย(ปี)	9.52	

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.18 การเลี้ยงสัตว์ ของเกษตรกร

รายการ	เลี้ยงไว้บริโภค ในครัวเรือน (ร้อยละ)	เลี้ยง จำหน่าย (ร้อยละ)	จำนวน ต้นปี (ตัว)	ซื้อเพิ่ม (ตัว)	เกิดใหม่ (ตัว)	จำหน่าย/ ตาย (ตัว)	คงเหลือ ปลายปี (ตัว)
โคเนื้อ	0.00	100.00	10	0	3	4	9
ไก่ไข่	0.00	100.00	1,720	160	0	530	1,030
สุกร	0.00	100.00	143	5	1,632	1,674	106
กระบือ	0.00	100.00	7	0	3	2	8
ปลานิลกระชัง	0.00	100.00	15,000	15,000	0	27,816	2,184

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.19 ผลผลิต การกระจายผลผลิตพืช ของเกษตรกร

รายการ	เนื้อที่ปลูกเฉลี่ย (ไร่)	ผลผลิตรวมเฉลี่ย (กก.)	ใช้เพื่อการอื่น (กก.)	จำหน่าย (กก.)
ข้าว	11.53	3,939.24	332.77	3,606.47
ยางพารา	18.42	12,935.25	0.00	12,935.25
พืชผัก	0.47	2,424.72	10.00	2,414.72
อ้อยโรงงาน	28.92	289,166.67	9,179.00	279,987.67
มันสำปะหลัง	15.00	85,833.33	0.00	85,833.33
ปาล์มน้ำมัน	23.00	32,800.00	0.00	32,800.00
สับปะรด	11.71	50,416.00	0.00	50,416.00
มะเขือเทศ	2.18	15,252.86	0.00	15,252.86

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.2 หน่วยงานภาครัฐและเอกชน

เจ้าหน้าที่รัฐและเอกชนเท่ากันที่ร้อยละ 50.00 ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี และ 41-50 ปี เท่ากันที่ร้อยละ 33.33 รองลงมาคืออายุเท่ากันที่ร้อยละ 16.67 คืออายุระหว่าง 20 - 30 ปี และ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นปริญญาตรี ร้อยละ 66.67 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 33.33 การสังกัดหน่วยงาน เป็นหน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ 91.67 และหน่วยงานเอกชน ร้อยละ 8.33 (ตารางที่ 3.20)

สำหรับลักษณะหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน ส่วนใหญ่ร้อยละ 41.67 คือ ด้านอื่นๆ เช่น ติดตามข้อมูลข่าวสาร จัดเก็บข้อมูล รองลงมา คือ สนับสนุนและส่งเสริมการค้าชายแดน ร้อยละ 33.34 ตามมาด้วยทำหน้าที่ด้านพิธีศุลกากร ติดตาม ประมวล ให้คำปรึกษาจัดเก็บและตรวจสอบข้อมูลทางการค้าชายแดน และควบคุมดูแลและอำนวยความสะดวกต่อการค้าชายแดน เท่ากันที่ ร้อยละ 8.33 มูลค่าของสินค้าหรือการค้าชายแดนที่ต้องรับผิดชอบโดยเฉลี่ยต่อปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.00 มากกว่า 2,000,000 บาท รองลงมาคือ 500,001 - 2,000,000 บาท ร้อยละ 41.67 และไม่เกิน 10,000 บาท ร้อยละ 8.33 (ตารางที่ 3.21)

ตารางที่ 3.20 เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสังกัดหน่วยงาน

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
เพศ	12	100.00
ชาย	6	50.00
หญิง	6	50.00
อายุ	12	100.00
20-30 ปี	2	16.67
31-40 ปี	4	33.33
41-50 ปี	4	33.33
51-60 ปี	2	16.67
ระดับการศึกษา	12	100.00
ปริญญาตรี	8	66.67
สูงกว่าปริญญาตรี	4	33.33
สังกัดหน่วยงาน	12	100.00
ภาครัฐ	11	91.67
ภาคเอกชน	1	8.33

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.21 ลักษณะหน้าที่และมูลค่าของสินค้าที่รับผิดชอบ

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ลักษณะหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน	12	100.00
1. ทำหน้าที่ด้านพิธีศุลกากร	1	8.33
2. ติดตาม ประมวล ให้คำปรึกษาจัดเก็บและตรวจสอบข้อมูลทางการค้าชายแดน	1	8.33
3. ควบคุมดูแลและอำนวยความสะดวกต่อการค้าชายแดน	1	8.33
4. สนับสนุนและส่งเสริมการค้าชายแดน	4	33.34
5. อื่นๆ ติดตามข้อมูล จัดเก็บข้อมูล	5	41.67

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.21 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
มูลค่าของสินค้าหรือการค้าขายแดนที่ต้อง		
รับผิดชอบโดยเฉลี่ยต่อปี	12	100.00
1. ไม่เกิน 10,000 บาท	1	8.33
2. 10,001 – 100,000 บาท	0	0.00
3. 100,001 – 500,000 บาท	0	0.00
4. 500,001 – 2,000,000 บาท	5	41.67
5. มากกว่า 2,000,000 บาท	6	50.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.3 ผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

ผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ 60.00 เป็นเพศชาย และเพศหญิง ร้อยละ 40.00 โดยเท่ากันที่ร้อยละ 30.00 คืออายุระหว่าง 20 – 30 ปี อายุระหว่าง 41 – 50 ปี และอายุระหว่าง 51-60 ปี รองลงมาอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 10.00 ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นปริญญาตรี ร้อยละ 40.00 รองลงมา ประถมศึกษาและสูงกว่าปริญญาตรี เท่ากันที่ร้อยละ 20.00 ตามมาด้วย ชั้นมัธยมศึกษา และปวช เท่ากันที่ ร้อยละ 10.00 (ตารางที่ 3.22)

ลักษณะการค้าของผู้ประกอบการ เป็นธุรกิจส่งออก ร้อยละ 50.00 ตัวแทน/นายหน้า ร้อยละ 40.00 งานบริการ ร้อยละ 20.00 และ ธุรกิจนำเข้า/ส่งออก ร้อยละ 10.00 ระยะเวลาการจัดตั้งกิจการ ส่วนใหญ่มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 40.00 รองลงมา 11-15 ปี ร้อยละ 30.00 ตามมาด้วย 6-10 ปี ร้อยละ 20.00 และ 16-20 ปี ร้อยละ 10.00 ประเภทชนิดสินค้า ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตร ร้อยละ 60.00 รองลงมา เครื่องอุปโภค และงานบริการ เท่ากันที่ร้อยละ 20.00 มูลค่าของสินค้าโดยเฉลี่ยต่อปี 96.224 ล้านบาท (ตารางที่ 3.23)

ตารางที่ 3.22 เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของผู้ประกอบการ

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
เพศ	10	100.00
ชาย	6	60.00
หญิง	4	40.00
อายุ	10	100.00
20-30 ปี	3	30.00
31-40 ปี	0	0.00
41-50 ปี	3	30.00
51-60 ปี	3	30.00
มากกว่า 60 ปี	1	10.00
ระดับการศึกษา	10	100.00
ประถมศึกษา	2	20.00
มัธยมศึกษา	1	10.00
ปวช.	1	10.00
อนุปริญญา/ปวส.	0	0.00
ปริญญาตรี	4	40.00
สูงกว่าปริญญาตรี	2	20.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.23 ลักษณะการค้าของผู้ประกอบการ

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ประเภทธุรกิจ	10	100.00
ธุรกิจนำเข้า	0	0.00
ธุรกิจส่งออก	5	50.00
ธุรกิจนำเข้า/ส่งออก	1	10.00
ตัวแทน/นายหน้า	4	40.00
งานบริการ	2	20.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.23 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ระยะเวลาการจัดตั้งกิจการ	10	100.00
6 - 10 ปี	2	20.00
11 - 15 ปี	3	30.00
16 - 20 ปี	1	10.00
มากกว่า 20 ปี	4	40.00
ประเภทชนิดสินค้า	10	100.00
ผลผลิตทางการเกษตร	6	60.00
เครื่องใช้ไฟฟ้า	0	0.00
เครื่องนุ่งห่ม/สิ่งทอ	0	0.00
เครื่องบริโภค	2	20.00
งานบริการ	2	20.00
อื่นๆ	0	0.00
มูลค่าของสินค้าโดยเฉลี่ยต่อปี	96.224	ล้านบาท

ที่มา: จากการสำรวจ

การนำเข้า-ส่งออกของผู้ประกอบการ พบว่าไม่ได้นำเข้า/ส่งออก ร้อยละ 20.00 ส่งออกอย่างเดียว ร้อยละ 70.00 และนำเข้าและส่งออกสินค้า ร้อยละ 10.00 ประเทศที่เป็นคู่ค้าของผู้ประกอบการ คือ สเปน.ลาว ร้อยละ 80.00 และ และภายในประเทศไทย ร้อยละ 20.00 ระยะเวลาที่ดำเนินธุรกิจร่วมกัน ส่วนใหญ่ 6-10 ปี ร้อยละ 30.00 รองลงมาเท่ากันที่ ร้อยละ 20.00 คือ 0 - 5 ปี 11-15 ปี และมากกว่า 20 ปี ตามมาด้วย 16-20 ปี ร้อยละ 10.00 (ตารางที่ 3.24)

รูปแบบการค้าของผู้ประกอบการ รูปแบบการติดต่อค้าขายกับคู่ค้า ส่วนใหญ่ติดต่อในรูปแบบธุรกิจ ทั่วไปร้อยละ 90.00 รองลงมาผ่านตัวแทน ร้อยละ 20.00 และตามมาด้วย อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว ร้อยละ 10.00 รูปแบบการชำระเงิน ส่วนใหญ่ผ่านสถาบันการเงินในประเทศ ร้อยละ 60.00 รองลงมาเท่ากันที่ร้อยละ 20.00 คือ หักบัญชีระหว่างคู่ค้า และเงินสด การใช้สกุลเงินในการซื้อขาย ส่วนใหญ่ใช้สกุลเงินบาท ร้อยละ 80.00 และสกุลเงินกีบ ร้อยละ 20.00 เอกสารที่ใช้ในการซื้อขาย ส่วนใหญ่ใช้ใบสั่งซื้อสินค้า ร้อยละ 70.00 รองลงมาเท่ากันที่ ร้อยละ 10.00 คือ Letter of credit (LC) เอกสารศุลกากร และไม่มีเอกสาร (ตารางที่ 3.25)

ตารางที่ 3.24 การนำเข้า-ส่งออกของผู้ประกอบการ

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
การนำเข้า-ส่งออก	10	100.00
ไม่ได้นำเข้าและส่งออก	2	20.00
นำเข้าสินค้าอย่างเดียว	0	0.00
ส่งออกอย่างเดียว	7	70.00
นำเข้าและส่งออกสินค้า	1	10.00
ประเทศที่เป็นคู่ค้า	10	100.00
สปป.ลาว	8	80.00
เมียนมาร์	0	0.00
กัมพูชา	0	0.00
จีน	0	0.00
เวียดนาม	0	0.00
สิงคโปร์	0	0.00
อื่นๆ... ไทย....	2	20.00
ระยะเวลาที่ดำเนินธุรกิจร่วมกัน	10	100.00
0-5 ปี	2	20.00
6-10 ปี	3	30.00
11-15 ปี	2	20.00
16-20 ปี	1	10.00
มากกว่า 20 ปี	2	20.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.25 รูปแบบการค้าของผู้ประกอบการ

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
รูปแบบการติดต่อค้าขายกับคู่ค้า	10	100.00
ความสัมพันธ์ส่วนตัว	1	10.00
ผ่านตัวแทน	2	20.00
ติดต่อในรูปแบบธุรกิจทั่วไป	9	90.00
ตามนโยบายรัฐบาล	0	0.00
รูปแบบการชำระเงิน	10	100.00
ผ่านสถาบันการเงินในประเทศ	6	60.00
ผ่านตัวแทนหักบัญชี(Clearing Agent)	0	0.00
หักบัญชีระหว่างคู่ค้า	2	20.00
ผ่านระบบโพลีกัน	0	0.00
เงินสด	2	20.00
การใช้สกุลเงินในการซื้อขาย	10	100.00
สกุลเงินบาท	8	80.00
สกุลเงินกีบ	2	20.00
สกุลเงินจ๊าด	0	0.00
สกุลเงินหยวน	0	0.00
สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ	0	0.00
เอกสารที่ใช้ในการซื้อขาย	10	100.00
ใบสั่งซื้อสินค้า	7	70.00
Letter of credit (LC)	1	10.00
เอกสารศุลกากร	1	10.00
ไม่มีเอกสาร	1	10.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.4 สหกรณ์การเกษตร

ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ 65.00 เป็นเพศชาย และเพศหญิง ร้อยละ 35.00 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 45.00 รองลงมาเท่ากันที่ ร้อยละ 15.00 คือ อายุระหว่าง 31 – 40 ปี อายุระหว่าง 41 – 50 ปี และอายุมากกว่า 60 ปี ส่วนใหญ่เท่ากันที่ร้อยละ 25 .00 คือจบการศึกษาประถมศึกษา

และชั้นมัธยมศึกษา รองลงมาอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 20.00 ตามมาด้วยเท่ากันที่ ร้อยละ 15 .00 คือ ปวช.และปริญญาตรี (ตารางที่ 3.26)

ตารางที่ 3.26 เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
เพศ	20	100.00
ชาย	13	65.00
หญิง	7	35.00
อายุ	20	100.00
20-30 ปี	0	0.00
31-40 ปี	3	15.00
41-50 ปี	3	15.00
51-60 ปี	11	45.00
มากกว่า 60 ปี	3	15.00
ระดับการศึกษา	20	100.00
ประถมศึกษา	5	25.00
มัธยมศึกษา	5	25.00
ปวช.	3	15.00
อนุปริญญา/ปวส.	4	20.00
ปริญญาตรี	3	15.00
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ลักษณะการค้าของสหกรณ์การเกษตร ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจงานบริการ ร้อยละ 100.00 และตัวแทน/นายหน้า ร้อยละ 40.00 ระยะเวลาการจัดตั้งสหกรณ์ ส่วนใหญ่ มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 45.00 รองลงมา 0-5 ปี ร้อยละ 30.00 ตามมาด้วยเท่ากันที่ ร้อยละ 10.00 คือ 6-10 ปี และ 11 – 15 ปี และ 16-20 ปี ร้อยละ 5.00 ประเภทชนิดสินค้า เป็นผลผลิตทางการเกษตร ร้อยละ 55.00 และงานบริการ ร้อยละ 100.00 มูลค่าของสินค้าโดยเฉลี่ยต่อปี 29.86 ล้านบาท (ตารางที่ 3.27)

ตารางที่ 3.27 ลักษณะการค้าของสหกรณ์การเกษตร

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ประเภทธุรกิจ	20	100.00
ธุรกิจนำเข้า	0	0.00
ธุรกิจส่งออก	0	0.00
ธุรกิจนำเข้า/ส่งออก	0	0.00
ตัวแทน/นายหน้า	8	40.00
งานบริการ	20	100.00
ระยะเวลาการจัดตั้งสหกรณ์	20	100.00
0 - 5 ปี	6	30.00
6 - 10 ปี	2	10.00
11 - 15 ปี	2	10.00
16 - 20 ปี	1	5.00
มากกว่า 20 ปี	9	45.00
ประเภทชนิดสินค้า	20	100.00
ผลผลิตทางการเกษตร	11	55.00
เครื่องใช้ไฟฟ้า	0	0.00
เครื่องนุ่งห่ม/สิ่งทอ	0	0.00
เครื่องบริโภค	0	0.00
งานบริการ	20	100.00
มูลค่าของสินค้าโดยเฉลี่ยต่อปี	29.86	ล้านบาท

ที่มา: จากการสำรวจ

บทที่ 4 ผลการวิจัย

4.1 สถานการณ์การค้าสินค้าเกษตรที่สำคัญระหว่างไทย-สปป.ลาว ผ่านด่านการค้าชายแดน จังหวัดหนองคาย

ในช่วง 9 ปีที่ผ่านมา (ปี 2551 – 2559) มูลค่าการค้าชายแดนของไทยกับ สปป.ลาว ที่ผ่านด่านศุลกากรหนองคายทางสะพานมิตรภาพไทย-ลาว มีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอัตราที่ลดลง โดยเฉลี่ยเติบโตที่ ร้อยละ 8.17 ต่อปีในปี 2558 มีมูลค่าการค้ารวม 58,862.689 ล้านบาท (ปี 2557 มูลค่า 61,594.320 ล้านบาท) หรือลดลงร้อยละ 4.44 โดยแบ่งเป็นการส่งออก 54,589.970 ล้านบาท (ปี 2557 มูลค่า 58,266.157 ล้านบาท) ลดลงร้อยละ 6.31 การนำเข้า 4,272.719 ล้านบาท (ปี 2557 มูลค่า 3,328.163 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 28.38 ได้เปรียบดุลการค้า 50,317.251 ล้านบาท ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่ประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้มีการปรับเปลี่ยนมาดำเนินนโยบายเศรษฐกิจและการค้าเสรีมากขึ้น รวมไปถึงพัฒนาการของกรอบความร่วมมือและความตกลงทางการค้าในรูปแบบต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มอนุภูมิภาค ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีส่วนช่วยส่งเสริมให้มูลค่าการค้าระหว่างกันเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ที่เกิดจากการค้าชายแดนนั้นไม่เพียงแต่ส่งผลดีต่อผู้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณชายแดนเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อความใกล้ชิดและความร่วมมือระหว่างกันในด้านต่าง ๆ มากขึ้นด้วย

สำหรับ ปี 2559 (มกราคม – พฤษภาคม) มีมูลค่าการค้ารวม 45,054.016 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันของปี 2558 (มูลค่า 39,094.099 ล้านบาท) ร้อยละ 15.25 แบ่งเป็นการส่งออก 39,720.313 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.61 การนำเข้า 5,333.703 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 190.67 ได้ดุลการค้า 34,386.61 ล้านบาท การส่งออกสินค้าผ่านด่านศุลกากรหนองคาย ในปี 2558 (ตุลาคม-กันยายน) มีมูลค่าทั้งสิ้น 54,589.970 ล้านบาท ปี 2559 (ตุลาคม-พฤษภาคม) มีมูลค่าทั้งสิ้น 39,720.313 ล้านบาท สำหรับการส่งออกสินค้าเกษตรจังหวัดหนองคาย ในปี 2558 (มกราคม-ธันวาคม) มีมูลค่าทั้งสิ้น มีปริมาณทั้งสิ้น 15,606 ตัน มูลค่า 113.764 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญและมากที่สุด ได้แก่ ข้าวเจ้าหักหอมมะลิ ปลายข้าว (ข้าวขาวหักเอวันเลิศ) หอมหัวใหญ่ เมล็ดถั่วเหลืองนึ่งใช้ผลิตอาหารสัตว์ ผัก และผลไม้ เป็นต้น และปี 2559 (มกราคม-สิงหาคม) มีปริมาณทั้งสิ้น 2,650.421 ตัน มูลค่า 39.771 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญและมากที่สุด ได้แก่ ข้าวเจ้าหักหอมมะลิ ปลายข้าว (ข้าวขาวหักเอวันเลิศ) หอมหัวใหญ่ เมล็ดถั่วเหลืองนึ่งใช้ผลิตอาหารสัตว์ ผัก และผลไม้ เป็นต้น (ตารางที่ 4.1-4.11)

การนำเข้าสินค้าด้านจังหวัดหนองคาย ในปี 2558 (ตุลาคม-กันยายน) มีมูลค่าทั้งสิ้น 4,272.720 ล้านบาท ปี 2559 (ตุลาคม-พฤษภาคม) มีมูลค่าทั้งสิ้น 5,333.703 ล้านบาท สำหรับการนำเข้าสินค้าเกษตรพืชเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ในปี 2558 (มกราคม-ธันวาคม) มีปริมาณทั้งสิ้น 4,303.862 ตัน มูลค่าทั้งสิ้น 26.204 ล้านบาท สินค้านำเข้าที่สำคัญและมากที่สุด ได้แก่ มันสำปะหลังเส้น มันสำปะหลัง หอมแดง ข้าวเหนียว ใบเตย กว๊วย พริกสด พริก ลูกหยี และมะเขือ เป็นต้น และปี 2559 (มกราคม-สิงหาคม) มีปริมาณทั้งสิ้น 3,122.907

ตัน มูลค่าทั้งสิ้น 9,436.273 ล้านบาท สินค้านำเข้าที่สำคัญและมากที่สุด ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป น้ำมันสำเร็จรูป หอมหัวใหญ่ หอมแดง พริก และพริก เป็นต้น (ตารางที่ 4.1-4.11)

ตารางที่ 4.1 สถิติมูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ผ่านด่านศุลกากรหนองคาย ปีงบประมาณ 2551-2559

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ	มูลค่าการนำเข้า	มูลค่าการส่งออก	มูลค่ารวม
2551	1,851.773	28,623.868	30,475.641
2552	2,032.385	29,282.551	31,314.936
2553	2,849.899	35,270.136	38,120.035
2554	2,582.021	41,470.071	44,052.092
2555	3,428.287	59,547.037	62,975.324
2556	3,432.836	55,661.313	59,094.149
2557	3,328.163	58,266.157	61,594.320
2558	4,272.719	54,589.970	58,862.689
2559	5,333.703	39,720.313	45,054.016
(ต.ค.58-พ.ค.59)			
อัตราการเติบโต	12.48	7.75	8.17

ที่มา : ด่านศุลกากรหนองคาย

ตารางที่ 4.2 สถิติมูลค่าสินค้าผ่านแดน ผ่านด่านศุลกากรหนองคาย ปีงบประมาณ 2551-2559

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ	สินค้าผ่านแดนจาก สปป.ลาว ไปประเทศ ที่สาม	มูลค่าสินค้าผ่านแดนจาก ประเทศที่สาม ไปสปป.ลาว	มูลค่ารวม
2551	11,883.538	10,950.360	22,833.898
2552	21,128.149	13,966.915	35,095.064
2553	27,354.016	14,633.774	41,987.790
2554	24,028.849	19,265.804	43,294.653
2555	24,826.938	25,069.795	49,896.733
2556	23,279.114	20,259.568	43,538.682
2557	22,076.830	19,452.053	41,528.883
2558	22,121.336	22,110.131	44,231.467
2559	14,160.993	14,045.814	28,206.807
(ต.ค.58-พ.ค.59)			
อัตราการเติบโต	0.63	5.12	2.57

ที่มา : ด่านศุลกากรหนองคาย

ตารางที่ 4.3 สถิติ 10 อันดับส่งออกสูงสุด ด้านศุลกากรหนองคาย ประจำปีงบประมาณ 2558
(ตุลาคม 2557 - กันยายน 2558)

ลำดับที่	ชนิดสินค้า	พิกัด	มูลค่า (บาท)
1	น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่ปิโตรมีนัส นอกจากที่เป็นน้ำมันดิบ รวมทั้งสิ่งปรุงแต่ง (น้ำมันเบนซิน, น้ำมันดีเซล, น้ำมันเครื่องบิน, น้ำมันหล่อลื่น, น้ำมันเกียร์, น้ำมันเครื่อง, น้ำมันเบรค, น้ำมันก๊าด, ฯ)	2710	10,458,864,622.20
2	รถยนต์นั่งที่มีกระบะ พร้อมเครื่องปรับอากาศ เครื่องยนต์ดีเซล เครื่องยนต์ดีเซลไม่เกิน 3,000 ซีซี.	8704	4,410,268,974.68
3	รถยนต์นั่ง พร้อมเครื่องปรับอากาศขับเคลื่อนสี่ล้อ เครื่องตีรวมถึงน้ำอัดลมที่มีน้ำตาลหรือสารทำให้	8703	4,310,693,267.11
4	ฟวานอื่น ๆ (ไม่มีแอลกอฮอล์)	2202	962,877,846.08
5	อาหารสัตว์สำเร็จรูป	2309	903,560,546.88
6	รถจักรยานยนต์	8711	651,693,050.85
7	รถไถนาเดินตามพร้อมอุปกรณ์	8701	609,091,467.81
8	โทรศัพท์มือถือ, เครื่องโทรสาร	8517	568,656,330.85
9	ของอื่น ๆ ทำด้วยพลาสติก	3923	552,592,857.31
10	สิ่งปรุงแต่งใช้ซักล้างและใช้ทำความสะอาด(ผง ซักฟอก, น้ำยาปรับผ้านุ่ม, น้ำยาล้างจาน, น้ำยาซักผ้าฯ)	3402	451,792,474.78
	รวม		23,880,091,438.55
11	อื่น ๆ		30,709,880,190.52
	รวมทั้งสิ้น		54,589,971,629.07

ที่มา : ด้านศุลกากรหนองคาย

ตารางที่ 4.4 สถิติ 10 อันดับส่งออกสูงสุด ด้านศุลกากรหนองคาย ประจำปีงบประมาณ 2559
(ตุลาคม 2558 - พฤษภาคม 2559)

ลำดับ ที่	ชนิดสินค้า	พิกัด	มูลค่า (บาท)
1	รถยนต์นั่ง พร้อมเครื่องปรับอากาศขับเคลื่อนสี่ล้อ	8703	6,058,618,253.08
2	(น้ำมันเบนซิน,น้ำมันดีเซล,น้ำมันเครื่องบิน,น้ำมันหล่อลื่น, น้ำมันเกียร์,น้ำมันเครื่อง,น้ำมันเบรค,น้ำมันก๊าด,ฯ) น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่ปิโตรมีนัส นอกจากนี้ เป็นน้ำมันดิบ รวมทั้งสิ่งปรุงแต่ง	2710	5,708,161,238.57
3	เครื่องดื่มรวมถึงน้ำอัดลมที่มีน้ำตาลหรือสารทำให้หวาน อื่นๆ (ไม่มีแอลกอฮอล์)	2202	682,824,007.98
4	รถบรรทุกเก่าใช้แล้ว	8704	586,847,883.49
5	ปูนซีเมนต์	2523	544,395,918.68
6	รถขุดดินพร้อมอุปกรณ์	8429	538,218,831.46
7	อาหารสัตว์	2309	528,871,596.07
8	ส่วนประกอบของเครื่องจักร	8431	511,496,919.78
9	รถจักรยานยนต์	8711	473,385,258.53
10	เหล็ก	7214	372,382,624.31
	รวม		16,005,202,531.95
11	อื่น ๆ		23,715,111,444.46
	รวมทั้งสิ้น		39,720,313,976.41

ที่มา : ด้านศุลกากรหนองคาย

ตารางที่ 4.5 สถิติ 10 อันดับนำเข้าสูงสุด ด้านศุลกากรหนองคาย ประจำปีงบประมาณ 2558
(ตุลาคม 2557 - กันยายน 2558)

ลำดับที่	ชนิดสินค้า	ใช้สิทธิ	พิกัด	มูลค่า (บาท)
1	พลังงานไฟฟ้า		2716	1,382,315,928.58
2	ใบยาสูบแห้ง	Form D	2401	432,792,102.87
3	ชุดสายไฟรถยนต์สำเร็จรูป,สายเคเบิ้ล	Form D	8544	386,197,207.28
4	รถยนต์นั่งที่มีกระบะใหม่เครื่องยนต์ดีเซล	FreeZone,	8703	352,181,066.87
5	ส่วนประกอบรองเท้าด้านบน	BOI	6406	267,005,482.50
6	ไม้แปรรูป,ไม้สำเร็จรูป		4407	261,389,118.33
7	หม้อแปลงไฟฟ้า	FreeZone	8504	181,521,421.25
8	ลูกขิดเชื่อม	ATG	2008	99,318,928.16
9	รถยนต์ปิคอัพ	FreeZone	8704	95,214,994.89
10	เศษกระดาษ		4707	40,729,456.99
	รวม			3,498,665,707.72
11	อื่น ๆ			774,055,003.32
	รวมทั้งสิ้น			4,272,720,711.04

ที่มา : ด้านศุลกากรหนองคาย

ตารางที่ 4.6 สถิติ 10 อันดับนำเข้าสูงสุด ด้านศุลกากรหนองคาย ประจำปีงบประมาณ 2559
(ตุลาคม 2558 - พฤษภาคม 2559)

ลำดับ ที่	ชนิดสินค้า	ใช้สิทธิ	พิกัด	มูลค่า (บาท)
1	พลังงานไฟฟ้า รถยนต์นั่งที่มีกระบะใหม่เครื่องยนต์		2716	2,820,033,717.41
2	ดีเซลไม่เกิน 3,000 ซีซี	FreeZone,EPZ	8703	707,782,158.39
3	ชุดสายไฟรถยนต์สำเร็จรูป,สายเคเบิล	Form D	8544	347,564,904.37
4	ส่วนประกอบรองเท้าด้านบน	BOI	6406	156,619,440.36
5	ไม้แปรรูป,ไม้สำเร็จรูป		4407	105,074,306.44
6	หม้อแปลงไฟฟ้า		8504	102,050,560.42
7	รถยนต์กระบะ		8704	99,504,320.58
8	เศษกระดาษ		4707	52,206,393.00
9	เครื่องดื่มสำเร็จรูป		2202	49,267,517.80
10	รถเข็น(เก่าใช้แล้ว)		8426	20,593,258.76
	รวม			4,460,696,577.53
11	อื่น ๆ			873,006,870.82
	รวมทั้งสิ้น			5,333,703,448.35

ที่มา : ด้านศุลกากรหนองคาย

ตารางที่ 4.7 สถิติ 10 อันดับสินค้าผ่านแดน ด้านศุลกากรหนองคาย ประจำปีงบประมาณ 2558 (ตุลาคม 2557- กันยายน 2558)

ลำดับที่	ชนิดสินค้าจาก สปป.ลาวไปประเทศที่3	พิกัด	มูลค่า(บาท)	ลำดับที่	ชนิดสินค้าจาก ประเทศที่ 3 ไป สปป.ลาว	พิกัด	มูลค่า(บาท)
1	สินแร่ทองแดง	2603	10,363,660,095.61	1	รถยนต์ครบชุดสมบูรณ์	8703	1,449,439,877.59
2	เสื้อผ้า (เสื้อแจ็กเก็ต,เสื้อกันลมของบุรุษและเด็กชาย)	6201	5,399,286,059.25	2	อุปกรณ์กำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำ, อุปกรณ์ไฟฟ้า	8502	851,975,547.16
3	ซิลิคอน	2849	1,073,088,004.49	3	ผ้า(ผ้าทอทำด้วยใยสังเคราะห์)และอุปกรณ์ตัดเย็บ	5407	796,665,949.10
4	ไม้แปรรูป,ไม้สำเร็จรูป	4407	652,423,120.77	4	รถเข็น,รถผสมปูน,รถบรรทุก,หัวลาก	8704	751,834,353.54
5	ตะกั่ว	7801	577,941,975.50	5	อุปกรณ์เครื่องมือช่าง	8608	732,466,371.00
6	รองเท้า	6405	552,460,482.38	6	ผ้า (ผ้าทอทำด้วยฝ้าย)	5208	714,489,275.52
7	เสื้อผ้า (เครื่องแต่งกายเป็นชุดของบุรุษและเด็กชายทำด้วยด้ายใยสังเคราะห์)	6203	380,679,403.20	7	อุปกรณ์สื่อสาร,ตัวเชื่อมสัญญาณ	8517	704,958,763.71
8	เปียร์ลาว	2203	337,648,540.85	8	ตัวรับสัญญาณสำหรับระบบการแพร่สัญญาณเสียงและอุปกรณ์โทรคมนาคม	8543	647,622,845.16
9	อุปกรณ์สื่อสาร	8517	236,468,890.81	9	อุปกรณ์ตัดเย็บ	6217	551,404,479.66
10	เสื้อผ้า (เสื้อเชิ้ตของบุรุษหรือเด็กชายทำด้วยฝ้าย,เส้นใยประดิษฐ์)	6205	206,330,010.16	10	เศษโลหะ, โลหะผสม	7204	449,172,491.45
	รวม		19,779,986,583.02		รวม		7,650,029,953.89
11	อื่น ๆ		2,341,350,736.53	11	อื่น ๆ		14,460,101,935.31
	รวมทั้งสิ้น		22,121,337,319.55		รวมทั้งสิ้น		22,110,131,889.20

ที่มา : ด้านศุลกากรหนองคาย

ตารางที่ 4.8 สถิติ 10 อันดับสินค้าผ่านแดน ด้านศุลกากรหนองคาย ประจำปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 - พฤษภาคม 2559)

ลำดับที่	ชนิดสินค้าจาก สปป.ลาว ไป ประเทศที่ 3 (ขาเข้า)	พิกัด	มูลค่า(บาท)	ลำดับที่	ชนิดสินค้าจาก ประเทศที่ 3 ไป สปป.ลาว (ขา ออก)	พิกัด	มูลค่า(บาท)
1	สินแร่ทองแดง	2603	5,290,488,628.56	1	รถยนต์	8703	643,823,765.13
2	เสื้อผ้า (เสื้อแจ็กเก็ต,เสื้อกันลม ของบุรุษและเด็กชาย,ทำด้วย ฝ้าย,ใยประดิษฐ์)	6201	4,924,061,613.92	2	อุปกรณ์สำหรับการสื่อสารในระบบเครือข่าย	8517	623,907,331.70
3	รองเท้า	6405	575,911,805.85	3	โครงเหล็กและส่วนประกอบใช้ในการก่อสร้าง	7308	393,691,444.60
4	ไม้แปรรูป	4407	467,865,029.05	4	เศษโลหะ	7204	390,554,521.79
5	ซิลิคอน	2849	458,701,594.78	5	ข้าวมอลต์	1107	386,648,079.85
6	เปียร์ลาว	2203	286,415,472.63	6	รถเก็บบรรทุก	8704	379,833,589.36
7	ตะกั่ว	7801	262,642,773.69	7	ผ้า	5208	376,388,071.46
8	ชุดสายไฟ	8544	147,909,314.58	8	อุปกรณ์ใช้ในโรงพยาบาล	9018	313,521,091.52
9	แร่เหล็ก	2601	126,718,636.43	9	อะไหล่เครื่องบิน	8803	255,671,973.81
10	รถยนต์	8703	71,508,044.77	10	มิเตอร์ไฟฟ้า	9028	222,668,927.93
	รวม		12,612,222,914.26	รวม			3,986,708,797.15
11	อื่น ๆ		1,548,770,379.93	11	อื่น ๆ		10,059,105,747.24
	รวมทั้งสิ้น		14,160,993,294.19	รวมทั้งสิ้น			14,045,814,544.39

ที่มา : ด้านศุลกากรหนองคาย

ตารางที่ 4.9 ข้อมูลการนำเข้า ส่งออกสินค้าเกษตรของด่านศุลกากรหนองคาย ปีงบประมาณ
2558-2559

หน่วย : บาท

เดือน/ปี	มูลค่าการนำเข้า	มูลค่าการส่งออก	มูลค่ารวม
มกราคม 58	1,990,913.62	8,180,340.35	10,171,253.97
กุมภาพันธ์ 58	3,791,579.78	9,103,689.62	12,895,269.40
มีนาคม 58	2,572,000.00	6,505,000.00	9,077,000.00
เมษายน 58	10,257,879.43	11,856,216.75	22,114,096.18
พฤษภาคม 58	4,045,786.95	16,870,239.83	20,916,026.78
มิถุนายน 58	33,185.00	6,826,508.51	6,859,693.51
กรกฎาคม 58	34,350.00	8,347,490.12	8,381,840.12
สิงหาคม 58	0.00	7,340,040.00	7,340,040.00
กันยายน 58	0.00	22,967,363.52	22,967,363.52
ตุลาคม 58	0.00	3,413,441.89	3,413,441.89
พฤศจิกายน 58	558,828.90	3,264,226.00	3,823,054.90
ธันวาคม 58	2,919,863.70	9,090,364.97	12,010,228.67
2558 (ม.ค.-ธ.ค.58)	26,204,387.38	113,764,921.56	139,969,308.94
มกราคม 59	797,792.80	1,280,441.56	2,078,234.36
กุมภาพันธ์ 59	1,796,068.02	4,867,859.69	6,663,927.71
มีนาคม 59	902,097.00	9,173,515.37	10,075,612.37
เมษายน 59	2,164,612.90	3,814,931.00	5,979,543.90
พฤษภาคม 59	2,184,545.50	4,987,828.71	7,172,374.21
มิถุนายน 59	536,090.65	4,713,780.52	5,249,871.17
กรกฎาคม 59	128,000.00	4,799,629.69	4,927,629.69
สิงหาคม 59	927,066.78	6,133,821.72	7,060,888.50
2559 (ม.ค.-ส.ค.59)	9,436,273.65	39,771,808.26	49,208,081.91

ที่มา : ด่านศุลกากรหนองคาย

ตารางที่ 4.10 ข้อมูลการนำเข้าสินค้าเกษตรของด่านศุลกากรหนองคาย ปีงบประมาณ 2558-2559

ลำดับที่	รายการสินค้า	น้ำหนัก(กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)
ปี 2558 (ม.ค.-ธ.ค.58)			
1	หอมแดง	593,000.00	2,376,145.19
2	มันสำปะหลัง(มันเส้น)	1,926,090.00	10,282,050.16
3	มันสำปะหลัง	922,400.00	7,143,138.03
4	ข้าวเหนียว	269,460.00	3,623,499.00
5	ใบเฉาก๊วย	7,050.00	119,580.00
6	พริกสด	5,000.00	88,400.00
7	พริก	3,370.00	35,000.00
8	มะเขือ	360.00	2,300.00
9	ลูกหยี	3,200.00	20,185.00
10	อื่นๆ	573,932.82	2,514,090.00
รวม		4,303,862.82	26,204,387.38
ปี 2559 (ม.ค.-ธ.ค.59)			
1	มันสำปะหลัง(มันเส้น)	2,190,000	7,768,488.20
2	มันสำปะหลัง	669,907.53	128,000.00
3	พริก	3,000	55,636.98
4	หอมแดง	131,000	948,057.82
5	หอมหัวใหญ่	129,000	536,090.65
รวม		3,122,907.53	9,436,273.65

ที่มา : ด่านศุลกากรหนองคาย

ตารางที่ 4.11 ข้อมูลการส่งออกสินค้าเกษตรของด่านศุลกากรหนองคาย ปีงบประมาณ 2558-2559

ลำดับที่	รายการสินค้า	น้ำหนัก(กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)
ปี 2558 (ม.ค.-ธ.ค.58)			
1	ผัก ¹	322,410.00	1,994,958.98
2	ผลไม้ ²	2,872,105.80	36,959,166.00
3	กล้วย	60,304.00	67,000.00
4	ข้าวเจ้าหักหอมมะลิ	2,784,575.80	186,847.50
5	ข้าวโพด	268,515.42	293,055.14
6	แครอท	59,210.00	1,196,200.00
7	ถั่ว	155,731.00	4,046,626.00
8	ปลายข้าว(ข้าวขาวหักเอวันเลิศ)	3,357,100.00	9,506,017.20
9	มะกอก	23,390.00	314,760.00
10	มะขาม	157,273.00	2,898,500.00
11	มะเขือเทศ	747,194.00	6,803,060.00
12	มะพร้าว	82,700.00	807,800.00
13	เมล็ดข้าวสาลี	120,000.00	1,176,674.47
14	เมล็ดถั่วเหลืองนึ่งใช้ผลิตอาหารสัตว์	600,240.00	11,865,074.06
15	หอมหัวใหญ่	856,820.00	7,712,697.56
16	เห็ด	105,567.50	4,021,136.00
17	พริก	81,169.00	2,191,261.50
18	ข้าวขาว 25%	267,510.00	3,750,628.92
19	อื่นๆ	2,684,528.97	17,973,458.23
รวม		15,606,344.49	113,764,921.56

ที่มา : ด่านศุลกากรหนองคาย

หมายเหตุ : ¹ ผัก เช่น กระหล่ำปลี,ผักกาดขาว,ผักคะน้า,กระหล่ำดอก,ต้นหอม,แตง,แตงกวา,ผักรวม,ผักชี,ดอกผักกาด, มะระและผักทอง ฯลฯ

² ผลไม้ เช่น เงาะ,แตงโม,ทุเรียน,มะปราง,มังคุด, มะม่วง,มะละกอ,ลองกอง,ละมุด,ลำไย,ทับทิม,สาลี่, ส้มเขียวหวาน,ส้มโอ,สับปะรด,องุ่น,แอปเปิ้ล,ฝรั่ง,แก้วมังกรและแคนตาลูป ฯลฯ

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการสินค้า	น้ำหนัก(กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)
ปี 2559 (ม.ค.-ส.ค.59)			
1	ผัก ¹	41,565.00	689,500.00
2	ผลไม้ ²	404,102.00	5,902,505.00
3	แป้งมันสำปะหลัง	44,200.00	277,050.00
4	มันเทศ	6,550.00	66,000.00
5	ข้าวโพด	3,436.00	57,410.25
6	แครอท	150,230.00	1,599,000.00
7	ถั่ว	50,625.00	1,457,600.00
8	มะกอก	4,700.00	32,650.00
9	มะขาม	46,170.00	708,150.00
10	มะเขือเทศ	594,438.00	5,632,378.40
11	มะพร้าว	10,600.00	156,500.00
12	หอมหัวใหญ่	771,600.00	14,595,312.00
13	เห็ด	174,994.00	6,189,570.00
14	อื่นๆ	347,211.20	3,097,682.61
	รวม	2,650,421.20	39,771,808.26

ที่มา : ด้านศุลกากรหนองคาย

หมายเหตุ : ¹ ผัก เช่น กระหล่ำปลี,ผักกาดขาว,ผักคะน้า,กระหล่ำดอก,ต้นหอม,แตง,แตงกวา,ผักรวม,ผักชี,ดอกผักกาด,มะระและผักทอง ฯลฯ

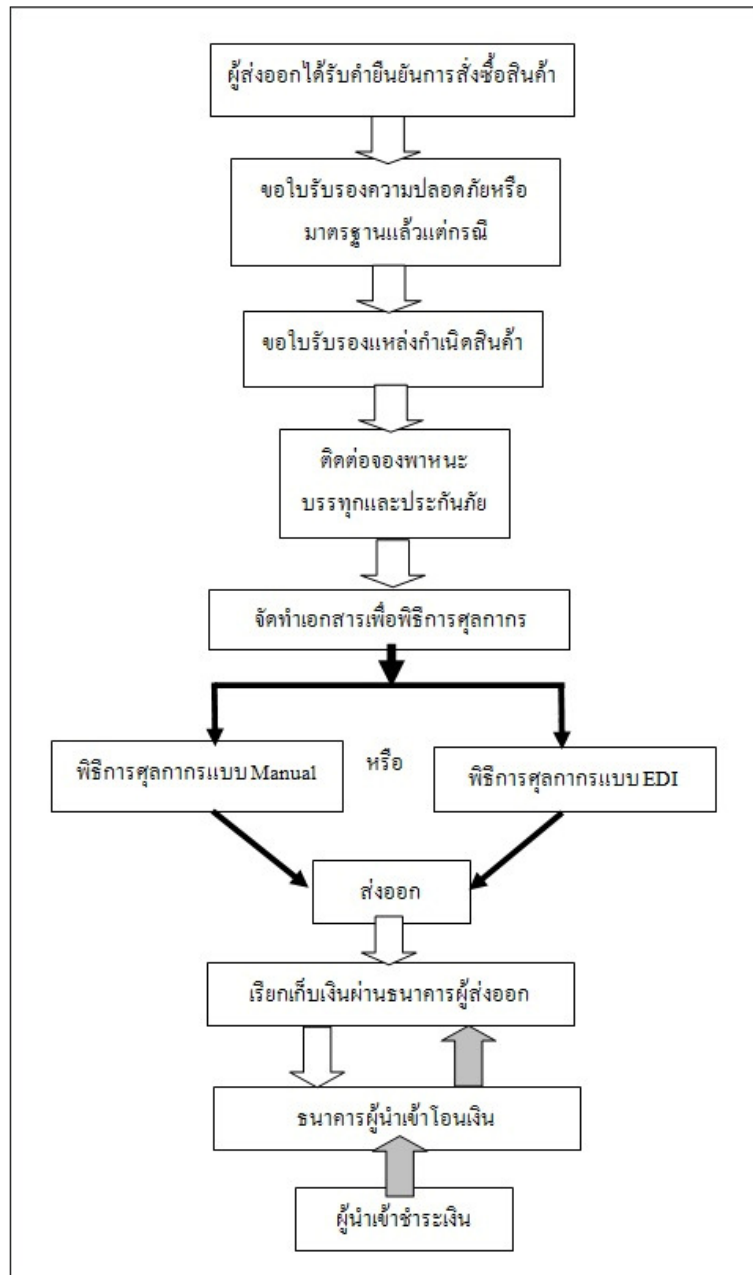
² ผลไม้ เช่น เงาะ,แตงโม,ทุเรียน,มะปราง,มังคุด, มะม่วง,มะละกอ,ลองกอง,ละมุด,ลำไย,ทับทิม,สาเก,ส้มเขียวหวาน,ส้มโอ,สับปะรด,องุ่น,แอปเปิ้ล,ฝรั่ง,แก้วมังกรและแคนตาลูป ฯลฯ

4.2 การบริหารจัดการด้านการนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ยังไม่มีสหกรณ์การเกษตรที่ประกอบธุรกิจการนำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตร มีเพียงผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับนำเข้าและส่งออก ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 10 ราย ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าเกษตร จำนวน 7 ราย และ สินค้าอุปโภคบริโภค จำนวน 3 ราย ในส่วนของสินค้าเกษตร เป็นการธุรกิจส่งออก จำนวน 5 ราย และธุรกิจเป็นตัวแทน/นายหน้า จำนวน 2 ราย สำหรับด้านการบริหารจัดการ สินค้า/การค้าชายแดนด้านการเกษตรของผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจการนำเข้าและส่งออกระหว่างไทยกับสปป.ลาว มาตรการและนโยบายของภาครัฐที่เอื้อต่อการทำธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรและผู้ประกอบการนำเข้าส่งออก เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของสหกรณ์การเกษตรและผู้ประกอบการนำเข้าส่งออก การวิเคราะห์ผลกระทบของสหกรณ์การเกษตรจากการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ปัญหาอุปสรรคทางการดำเนินธุรกิจการค้าของสหกรณ์การเกษตร และข้อเสนอแนะ พิจารณาดังนี้

1) ลักษณะการค้า

ผลการศึกษา พบว่า ขั้นตอนหรือกระบวนการปฏิบัติต่างๆในการนำเข้า-ส่งออกสินค้าในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ถือปฏิบัติตามหลักศุลกากร คือ 1. การจดทะเบียนพาณิชย์ 2. การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และการขอมิเลขและบัตรประจำตัวผู้เสียภาษี อากร 3. เสนอขายและรับการสั่งซื้อ 4.การเตรียมสินค้า 5. ติดต่อขนส่ง 6.จัดเตรียมเอกสารเพื่อการส่งออก 7. ติดต่อผ่านพิธีการศุลกากร (• การขึ้นทะเบียนระบบ Paperless • พิธีการประเมินอากร • พิธีการตรวจสินค้า) 8. การส่งมอบสินค้า 9. การเรียกเก็บเงินค่าสินค้า 10. การขอรับสิทธิประโยชน์อันดับแรกของการประกอบธุรกิจนำเข้า ส่งออก ด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนการนำเข้า/ส่งออกมีความยุ่งยากซับซ้อนของสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและบริเวณใกล้เคียงจึงไม่ได้ทำธุรกิจนำเข้า/ส่งออก แต่ได้มีการวางแผนหรือมีโครงการนำเข้าส่งออกในอนาคต ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 40.00 ของสหกรณ์การเกษตรที่ทำการศึกษานี้ เนื่องจากเห็นเป็นโอกาสที่มีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และภาครัฐให้การสนับสนุน สำหรับสหกรณ์ที่ยังไม่มีการวางแผนสำหรับการนำเข้าส่งออกในอนาคต ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 60.00 เนื่องจากเห็นว่าธุรกิจที่ดำเนินการอยู่เหมาะสมกับการค้าชายแดนในประเทศมากกว่า ระยะเวลาที่ดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ส่วนใหญ่มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 45.00 รองลงมา อายุระหว่าง 0 – 5 ปี ร้อยละ 30.00 เท่ากันที่ ร้อยละ 10.00 คือ อายุระหว่าง 6-10 ปี และ 10-15 ปี และร้อยละ 5.00 คือ 16-20 ปี ตามลำดับ สำหรับสหกรณ์ที่มีแผนทำธุรกิจนำเข้าส่งออกในอนาคต ประเทศที่จะเป็นคู่ค้า คือ สปป.ลาว ร้อยละ 100 รายละเอียดเพิ่มดัง (ภาพที่ 4.1 และตารางที่ 4.12)

ภาพที่ 4.1 ขั้นตอนการนำเข้า ส่งออกสินค้า
ที่มา : ศุลกากรจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ 4.12 การนำเข้า-ส่งออก

รายการ	สหกรณ์การเกษตร		ผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าส่งออก	
	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
การนำเข้า-ส่งออก	20	100.00	10	100.00
ไม่ได้นำเข้าส่งออก	20	100.00	4	40.00
นำเข้าสินค้าอย่างเดียว	0	0.00	0	0.00
ส่งออกอย่างเดียว	0	0.00	5	50.00
นำเข้าและส่งออกสินค้า	0	0.00	1	10.00
การวางแผนนำเข้า-ส่งออก ภายใน 5 ปี	20	100.00	10	100.00
ไม่ได้วางแผนนำเข้าส่งออก	12	60.00	0	0.00
มีการวางแผนนำเข้าส่งออก	8	40.00	10	100.00
ประเทศที่เป็นคู่ค้าปัจจุบัน	20	100.00	10	100.00
สปป.ลาว	0	0.00	6	60.00
เมียนมาร์	0	0.00	0	0.00
จีน	0	0.00	0	0.00
เวียดนาม	0	0.00	0	0.00
อื่นๆ..ไทย...	20	100.00	10	100.00
ระยะเวลาที่ดำเนินธุรกิจร่วมกัน	20	100.00	10	100.00
0-5 ปี	6	30.00	0	0.00
6-10 ปี	2	10.00	0	0.00
11-15 ปี	2	10.00	7	70.00
16-20 ปี	1	5.00	2	20.00
มากกว่า 20 ปี	9	45.00	1	10.00
ประเทศที่เป็นคู่ค้าที่วางแผนนำเข้า ส่งออก	8	100.00	10	100.00
สปป.ลาว	8	100.00	10	100.00
จีน	0	0.00	0	0.00
เวียดนาม	0	0.00	0	0.00

ที่มา: จากการสำรวจ

2) รูปแบบการค้า

รูปแบบการติดต่อค้าขายกับคู่ค้า *สำหรับสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่*ติดต่อรูปแบบธุรกิจทั่วไป ร้อยละ 90.00 ควบคู่กับการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 75.00 อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว ร้อยละ 15.00 และผ่านตัวแทน ร้อยละ 5.00 รูปแบบการชำระเงิน ส่วนใหญ่ใช้เงินสด ร้อยละ 90.00 ผ่านสถาบันการเงินในประเทศ ร้อยละ 30.00 และผ่านตัวแทนหักบัญชี (Clearing Agent) ร้อยละ 10.00 การใช้สกุลเงินในการซื้อขายทั้งหมดใช้สกุลเงินบาท ร้อยละ 100.00 เอกสารที่ใช้ในการซื้อขาย มีการใช้เอกสารในการสั่งซื้อ ร้อยละ 35.00 และไม่มีเอกสารในการสั่งซื้อ ร้อยละ 65.00 เนื่องจาก ตกลงราคาผ่านโทรศัพท์ ซื้อขายหน้าร้าน จ่ายเงินสด และประมวลราคาสินค้า *ส่วนผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าและส่งออก* ส่วนใหญ่ติดต่อรูปแบบธุรกิจทั่วไป ร้อยละ 90.00 รองลงมาอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว และผ่านตัวแทน เท่ากันที่ร้อยละ 20.00 รูปแบบการชำระเงิน ส่วนใหญ่ผ่านสถาบันการเงินในประเทศ ร้อยละ 60.00 รองลงมาใช้เงินสด ร้อยละ 40.00 และหักบัญชีระหว่างคู่ค้า ร้อยละ 20.00 การใช้สกุลเงิน ในการซื้อขาย ใช้สกุลเงินบาท ร้อยละ 80.00 รองลงมาสกุลเงินกีบ ร้อยละ 30 และสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ ร้อยละ 10 เอกสาร ที่ใช้ในการซื้อขาย มีการใช้เอกสารในการสั่งซื้อ ร้อยละ 90.00 เช่น ใบสั่งซื้อ (ร้อยละ 70) Letter of credit (LC) (ร้อยละ 10) และ เอกสารศุลกากร (ร้อยละ 10) เป็นต้น และไม่มีเอกสารในการสั่งซื้อ ร้อยละ 10.00 เนื่องจากตกลงราคาผ่านโทรศัพท์ ซื้อขายหน้าร้าน และจ่ายเงินสด (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 รูปแบบการค้า

รายการ	สหกรณ์การเกษตร		ผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าส่งออก	
	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
รูปแบบการติดต่อค้าขายกับคู่ค้า	20	100.00	10	100.00
ความสัมพันธ์ส่วนตัว	3	15.00	2	20.00
ผ่านตัวแทน	1	5.00	2	20.00
ติดต่อในรูปแบบธุรกิจทั่วไป	18	90.00	9	90.00
ตามนโยบายรัฐบาล	0	0.00	0	0.00
อื่นๆ..สมาชิกสหกรณ์..	15	75.00	0	0.00
รูปแบบการชำระเงิน	20	100.00	10	100.00
ผ่านสถาบันการเงินในประเทศ	6	30.00	6	60.00
ผ่านตัวแทนหักบัญชี(Clearing Agent)	1	10.00	0	0.00
หักบัญชีระหว่างคู่ค้า	0	0.00	2	20.00
ผ่านระบบโพลีกัน	0	0.00	0	0.00
เงินสด	18	90.00	4	40.00
อื่นๆ	0	0.00	0	0.00
การใช้สกุลเงินในการซื้อขาย	20	100.00	10	100.00
สกุลเงินบาท	20	100.00	8	80.00
สกุลเงินกีบ	0	0.00	3	30.00
สกุลเงินจ๊าด	0	0.00	0	0.00
สกุลเงินหยวน	0	0.00	0	0.00
สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ	0	0.00	1	10.00
เอกสารที่ใช้ในการซื้อขาย	20	100.00	10	100.00
ใบสั่งซื้อสินค้า	7	35.00	7	70.00
Letter of credit (LC)	0	0.00	1	10.00
เอกสารศุลกากร	0	0.00	1	10.00
ไม่มีเอกสาร	13	65.00	1	10.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3) วิเคราะห์ผลกระทบจากการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3.1) ผลกระทบเชิงบวก

- (1) เศรษฐกิจการค้าระหว่างชายแดน ไทย-สปป.ลาว ดีขึ้น
- (2) การติดต่อ ประสานงานเรื่องการนำเข้า-ส่งออก กับภาครัฐ รวดเร็วมากขึ้น เพราะเป็นนโยบายสำคัญ ของประเทศ
- (3) ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีผลพลอยได้ในด้านเศรษฐกิจที่เติบโต ในหลายเรื่อง เช่น ราคาที่ดินสูงขึ้น มีงานทำในพื้นที่ เป็นต้น
- (4) ผู้ประกอบการธุรกิจด้านนำเข้าและส่งออก ได้รับสิทธิอันพึงจะได้มากขึ้น

3.2) ผลกระทบเชิงลบ

- (1) ผู้ประกอบการธุรกิจด้านนำเข้าและส่งออก หรือสหกรณ์การเกษตร อาจมีคู่แข่งทางการค้ามากขึ้น
- (2) แรงงานในพื้นที่ ต้องแข่งขันกับแรงงานต่างถิ่นหรือต่างชาติมากขึ้น
- (3) เมื่อมีความเจริญทางเศรษฐกิจมากขึ้น อาจส่งผลให้เกิดการอพยพเคลื่อนย้ายถิ่นมาพื้นที่มากขึ้น อาจก่อให้เกิดโจรผู้ร้ายมากขึ้น

4) อุปสรรคทางการการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว จากการเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

4.1) สหกรณ์การเกษตร

- (1) ประสบการณ์การทำธุรกิจนำเข้า-ส่งออกของสหกรณ์น้อย
- (2) บางสหกรณ์ยังไม่มีศักยภาพทางการด้านเงินลงทุน เทคโนโลยี และทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถในการทำงาน
- (3) ระเบียบวิธีการทางศุลกากร หรือการขอใบอนุญาตนำเข้า/ส่งออกยังไม่สะดวกเท่าที่ควร เกิดความล่าช้าในบางครั้ง
- (4) ภาครัฐยังขาดการประชาสัมพันธ์ ข่าวสารต่างๆเกี่ยวกับสิทธิและประโยชน์ จากการเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

4.2) ผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าส่งออก

- (1) สถานะภาพทางการเงินของคู่ค้า ไม่แน่นอน
- (2) ผู้ประกอบการบางแห่งยังขาดศักยภาพทางการด้านเงินลงทุน เทคโนโลยี และทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถในการทำงาน
- (3) ระเบียบวิธีการทางศุลกากร หรือการขอใบอนุญาตนำเข้า/ส่งออกยังไม่สะดวกเท่าที่ควร เกิดความล่าช้าในบางครั้ง

5) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว จากการเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

- 5.1) ภาครัฐควรผ่อนปรนหรือยืดหยุ่นกฎระเบียบที่ส่งผลเชิงบวกต่อการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการค้าให้มากขึ้นซึ่งควรแยกการใช้ระเบียบข้อบังคับทางการค้าชายแดน

5.2) ภาครัฐควรปรับปรุงสถานที่/อุปกรณ์การตรวจสินค้าผ่านด่านชายแดนไทย – สปป.ลาว ควรมีการจัดสถานที่ให้รถบรรทุกจอดรอผ่านด่าน และควรเพิ่มเครื่องสแกนสินค้าให้มากขึ้น เพื่อลดระยะเวลาการตรวจก่อนผ่านด่าน

4.3 แนวทางพัฒนาการเกษตรจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

4.3.1 ทักษะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลังมีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

1) ระดับทัศนคติต่อมาตรการและนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

1.1) ทัศนคติต่อมาตรการและนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

(1) ศักยภาพและโอกาสของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

(2) การจัดตั้ง one stop service/National single window เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(3) ความพร้อมด้านการส่งเสริมการลงทุน/การค้าและการดำเนินธุรกิจของเขตเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน

1.2) ทัศนคติต่อศักยภาพและโอกาสของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ประกอบด้วย ข้อความจำนวน 4 ข้อความ ได้แก่

(1) มูลค่าการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาวสูง

(2) ประตูเชื่อมสูงเวียงจันทน์

(3) อยู่ในแนว EWEC เชื่อมเวียดนาม

(4) มีแรงงานพร้อม

โดยให้กลุ่มตัวอย่างระบุถึงระดับการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด = 5 คะแนน

เห็นด้วยมาก = 4 คะแนน

เห็นด้วยปานกลาง = 3 คะแนน

เห็นด้วยน้อย = 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย = 1 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย

ความหมาย

4.21 - 5.00 มีทัศนคติ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

3.41 - 4.20 มีทัศนคติ เห็นด้วยในระดับมาก

2.61 - 3.40 มีทัศนคติ เห็นด้วยในระดับปานกลาง

1.81 - 2.60	มีทัศนคติ เห็นด้วยในระดับน้อย
1.00 - 1.80	มีทัศนคติ ในระดับไม่เห็นด้วย

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อมาตรการและนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่ในระดับมากที่สุด โดยกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.46) คือ ศักยภาพและโอกาสของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รองลงมาคือ การจัดตั้ง one stop service/National single window เพื่อส่งเสริมการค้าและดำเนินธุรกิจของเขตเศรษฐกิจพิเศษ (4.41) และตามมาด้วย ความพร้อมด้านการส่งเสริมการลงทุน/การค้าและการดำเนินธุรกิจของเขตเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน(3.49) สำหรับทัศนคติต่อศักยภาพและโอกาสของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.74) คือ มูลค่าการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาวสูง และประตูเชื่อมสูงเวียงจันทน์ รองลงมาคือ อยู่ในแนว EWEC เชื่อมเวียดนาม (4.31) และตามมาด้วย มีแรงงานพร้อม (4.05) รายละเอียดเพิ่มตามตาราง (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อมาตรการและนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ทัศนคติ/ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ทัศนคติต่อมาตรการและนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ					
1. ศักยภาพและโอกาสของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	(คะแนน 4.46)				
2.การจัดตั้ง one stop service/National single window เพื่อส่งเสริมการค้าและดำเนินธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	(คะแนน 4.41)				
3. ความพร้อมด้านการส่งเสริมการลงทุน/การค้าและการดำเนินธุรกิจของเขตเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน		(คะแนน 3.49)			
ทัศนคติต่อศักยภาพและโอกาสของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย					
1. มูลค่าการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาวสูง	(คะแนน 4.74)				
2. ประตูเชื่อมสูงเวียงจันทน์	(คะแนน 4.74)				
3. อยู่ในแนว EWEC เชื่อมเวียดนาม	(คะแนน 4.31)				
4. มีแรงงานพร้อม		(คะแนน 4.05)			

ที่มา:จากการสำรวจ

2) ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2.1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย ข้อความ

จำนวน 6 ข้อ ได้แก่

- (1) วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (2) การปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของสังขาริมทรัพย์เพื่อรองรับการลงทุน
- (3) สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุน
- (4) การให้บริการ จุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ one stop service/national single window
- (5) มาตรการสนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าว
- (6) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรในพื้นที่

2.2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย ข้อความจำนวน 11 ข้อ ได้แก่

- (1) โลจิสติกส์สินค้าเกษตร ได้แก่ พืช ปศุสัตว์ ประมง
- (2) การค้าส่งและการขนส่งต่อเนื่อง(ค้าส่ง-ปลีกระหว่างประเทศ)
- (3) คลังสินค้าและบริการเครื่องมืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- (4) อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น อาทิอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม
- (5) อุตสาหกรรมยางพาราและผลิตภัณฑ์ครบวงจร
- (6) อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล
- (7) อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล และยางพารา
- (8) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การขนส่งต่อเนื่อง และการค้าปลอดภาษี
- (9) ระบบการเงินการธนาคารที่เอื้ออำนวยต่อการค้า การลงทุนในพื้นที่ SEZ
- (10) การบูรณาการสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่เพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
- (11) กฎระเบียบทางการค้า การลงทุน ทั้งในและต่างประเทศ

โดยให้ระดับการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

ระดับมาก	= 5 คะแนน
ระดับค่อนข้างมาก	= 4 คะแนน
ระดับปานกลาง	= 3 คะแนน
ระดับค่อนข้างน้อย	= 2 คะแนน
ระดับน้อย	= 1 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 - 5.00	มีความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก
3.41 - 4.20	มีความรู้ความเข้าใจ ในระดับค่อนข้างมาก
2.61 - 3.40	มีความรู้ความเข้าใจ ในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	มีความรู้ความเข้าใจ ในระดับค่อนข้างน้อย
1.00 - 1.80	มีความรู้ความเข้าใจ ในระดับน้อย

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อยู่ในระดับน้อย โดยกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (1.83) คือวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ รองลงมาคือ สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุน (1.81) การให้บริการ จุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ one stop service/national single window (1.80) การปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของอสังหาริมทรัพย์เพื่อรองรับการลงทุน(1.80) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรในพื้นที่ (1.77) และกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ มาตรการสนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าว (1.68) สำหรับความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด โดยกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (1.67) คือ คลังสินค้าและบริการเครื่องมืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาคือ โลจิสติกส์สินค้าเกษตร ได้แก่ พืช ปศุสัตว์ ประมง (1.66) การค้าส่งและการขนส่งต่อเนื่อง(ค้าส่ง-ปลีกระหว่างประเทศ) (1.65) อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น อาทิ อุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ (1.61) การบูรณาการสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (1.58) และ กิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากันที่ (1.56) คือ อุตสาหกรรม ยางพาราและผลิตภัณฑ์ครบวงจร อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล และยางพารา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การขนส่งต่อเนื่อง และการค้าปลอดภาษี ระบบการเงินการธนาคารที่เอื้ออำนวยต่อการค้า การลงทุนในพื้นที่ SEZ และกฎระเบียบทางการค้า การลงทุน ทั้งในและต่างประเทศ รายละเอียดเพิ่มตามตาราง (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและแนวทางการพัฒนาเขตพัฒนา

เศรษฐกิจ พิเศษจังหวัดหนองคาย

ความรู้/ความเข้าใจ	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ					
1. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ					(คะแนน 1.83)
2. การปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของอสังหาริมทรัพย์เพื่อรองรับการลงทุน					(คะแนน 1.80)

ที่มา:จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.15(ต่อ)

ความรู้/ความเข้าใจ	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3. สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุน					(คะแนน 1.81)
4. การให้บริการ จุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ one stop service/national single window					(คะแนน 1.80)
5. มาตรการสนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าว					(คะแนน 1.68)
6. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรในพื้นที่					(คะแนน 1.77)
ความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย					
1. โลจิสติกส์สินค้าเกษตร ได้แก่ พืช ปศุสัตว์ ประมง					(คะแนน 1.66)
2. การค้าส่งและการขนส่งต่อเนื่อง(ค้าส่ง-ปลีก ระหว่างประเทศ)					(คะแนน 1.65)
3. คลังสินค้าและการบริการเครื่องมืออุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์					(คะแนน 1.67)
4. อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น อาทิ อุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ					(คะแนน 1.61)
5. อุตสาหกรรมยางพาราและผลิตภัณฑ์ครบวงจร					(คะแนน 1.56)
6. อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล					(คะแนน 1.56)
7. อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล และยางพารา					(คะแนน 1.56)
8. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การขนส่งต่อเนื่อง และการค้าปลอดภาษี					(คะแนน 1.56)
9.ระบบการเงินการธนาคารที่เอื้ออำนวยต่อการค้า การลงทุนในพื้นที่ SEZ					(คะแนน 1.56)
10.การบูรณาการสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่เพื่อ ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ					(คะแนน 1.58)
11. กฎระเบียบทางการค้า การลงทุน ทั้งในและ ต่างประเทศ					(คะแนน 1.56)

ที่มา:จากการสำรวจ

3) ระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการค้า ปัญหาและอุปสรรคทางการค้า หลังเปิดเขต
พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3.1) ความคิดเห็นต่อรูปแบบการค้าหลังเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษประกอบด้วย
ข้อความจำนวน 2 ข้อ ได้แก่

- (1) รูปแบบการค้าเหมือนกันกับรูปแบบการค้าในปัจจุบัน
- (2) รูปแบบการค้าแตกต่างกับรูปแบบการค้าในปัจจุบัน

3.2) ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคทางการค้าหลังเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
ประกอบด้วย ข้อความจำนวน 3 ข้อ ได้แก่

3.2.1) ด้านรูปแบบหรือลักษณะทางการค้า ข้อความจำนวน 8 ข้อ ได้แก่

- (1) การปิดจุดผ่านแดนจากปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ
- (2) การแข่งขันทางการตลาดที่เพิ่มสูงขึ้น
- (3) ข้อจำกัดการนำเข้า/ส่งออกของสินค้า
- (4) ความไม่สะดวกด้านขั้นตอน/กฎระเบียบของประเทศคู่ค้า
- (5) อำนาจซื้อของประชาชนบริเวณชายแดนต่ำ
- (6) ค่าใช้จ่ายนอกระบบสูงมาก
- (7) ด้านการส่งมอบสินค้า
- (8) ด้านการชำระเงิน

3.2.2) ด้านการติดต่อ โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการสื่อสาร ข้อความ
จำนวน 10 ข้อ ได้แก่

- (1) การคมนาคมไม่สะดวก
- (2) การเก็บค่าธรรมเนียมค่าผ่านแดนทำให้ต้นทุนสูง
- (3) ระบบการชำระเงินไม่สะดวก
- (4) ปัญหาด้านอัตราแลกเปลี่ยน
- (5) การติดต่อสื่อสารระหว่างคู่ค้าไม่สะดวก
- (6) ภาษาในการติดต่อกับคู่ค้า
- (7) การเมืองระหว่างประเทศ
- (8) ความมั่นคงตามแนวชายแดน
- (9) ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่รัฐ
- (10) อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่

3.2.3) ด้านมาตรการของภาครัฐ ข้อความจำนวน 10 ข้อ ได้แก่

- (1) ระเบียบพิธีการทางศุลกากรยังยุ่งยาก ซับซ้อน
- (2) การขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน
- (3) อัตราภาษียังสูง
- (4) ความยุ่งยากในการขอใบอนุญาตนำเข้า/ส่งออกของสินค้าบางประเภท
- (5) ความซับซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ
- (6) เป้าหมายของหน่วยงานราชการไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- (7) กฎหมายหรือนโยบายภาครัฐไม่ชัดเจนแน่นอน
- (8) ขาดการประชาสัมพันธ์ในอำนาจหน้าที่ ของภาครัฐ
- (9) การบริการจัดเก็บ/คืนภาษี ไม่รัดกุม มีความล่าช้า ยุ่งยาก สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย
- (10) ข้อจำกัดเกี่ยวกับใบอนุญาต/ใบรับรองการนำเข้าสินค้าและการลักลอบสิทธิ

โดยให้ระบุถึงระดับการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

ระดับมาก	= 5 คะแนน
ระดับค่อนข้างมาก	= 4 คะแนน
ระดับปานกลาง	= 3 คะแนน
ระดับค่อนข้างน้อย	= 2 คะแนน
ระดับน้อย	= 1 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 - 5.00	มีความรู้สึก ความคิดเห็น ในระดับมาก
3.41 - 4.20	มีความรู้สึก ความคิดเห็น ในระดับค่อนข้างมาก
2.61 - 3.40	มีความรู้สึก ความคิดเห็น ในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	มีความรู้สึก ความคิดเห็น ในระดับค่อนข้างน้อย
1.0 - 1.80	มีความรู้สึก ความคิดเห็น ในระดับน้อย

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการค้า ปัญหาและอุปสรรคทางการค้า หลังเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (3.65) คือรูปแบบการค้าเหมือนกันกับรูปแบบการค้าในปัจจุบัน และมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการค้าแตกต่างกับรูปแบบการค้าในปัจจุบัน(1.32) รายละเอียดเพิ่มตามตาราง (ตารางที่ 4.16) สำหรับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคทางการค้า หลังเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ด้านรูปแบบหรือลักษณะทางการค้าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก(3.93) โดยกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด(4.19) คือ การแข่งขันทางการตลาดที่เพิ่มสูงขึ้น รองลงมาคือ ข้อจำกัดการนำเข้า/ส่งออกของสินค้า(4.03) ตามมาด้วย การปิดจุดผ่านแดนจากปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ(4.00) และกิจกรรมที่มี

คะแนนเฉลี่ยน้อยสุด(3.77) คือ ด้านการชำระเงิน ด้านการติดต่อ โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการสื่อสารอยู่ในระดับค่อนข้างมาก(3.74) โดยกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด(3.91) คือ การคมนาคมไม่สะดวก รองลงมาคือ ความมั่นคงตามชายแดน(3.86) ตามมาด้วยระบบการชำระเงินไม่สะดวก (3.77) และกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยสุด(3.13) คือ ภาษาการติดต่อกับลูกค้า ด้านมาตรการของภาครัฐ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก(3.82) โดยกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด(3.91) คือ กฎหมายหรือนโยบายภาครัฐไม่ชัดเจนแน่นอน และขาดการประชาสัมพันธ์ในอำนาจหน้าที่ของภาครัฐ รองลงมาคือ ความยุ่งยากใน การขอใบอนุญาตนำเข้า/ส่งออกของสินค้าบางประเภท(3.87) ตามมาด้วยข้อจำกัดเกี่ยวกับใบอนุญาต/ใบรับรองการนำเข้าสินค้าและการลักลอบ (3.84) และกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยสุด(3.73) คือ ความซ้ำซ้อนหน่วยงานราชการไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รายละเอียดเพิ่มตามตาราง (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการค้า หลังเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

รูปแบบ	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. รูปแบบการค้าเหมือนกันกับรูปแบบการค้าในปัจจุบัน		(คะแนน 3.65)			
2. รูปแบบการค้าแตกต่างกับรูปแบบการค้าในปัจจุบัน				(คะแนน 1.32)	

ที่มา:จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคทางการค้า หลังเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

อุปสรรคและปัญหา	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1) ด้านรูปแบบหรือลักษณะทางการค้า		(คะแนน 3.93)			
1.1) การปิดจุดผ่านแดนจากปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ		(คะแนน 4.00)			
1.2) การแข่งขันทางการตลาดที่เพิ่มสูงขึ้น		(คะแนน 4.19)			
1.3) ข้อจำกัดการนำเข้า/ส่งออกของสินค้า		(คะแนน 4.03)			
1.4) ความไม่สะดวกด้านขั้นตอน/กฎระเบียบของประเทศคู่ค้า		(คะแนน 3.95)			

ที่มา:จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.17(ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	มาก	ค่อนข้าง มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
1.5) อำนาจซื้อของประชาชนบริเวณชายแดนต่ำ		(คะแนน 3.80)			
1.6) ค่าใช้จ่ายนอกระบบสูงมาก		(คะแนน 3.84)			
1.7) ด้านการส่งมอบสินค้า		(คะแนน 3.83)			
1.8) ด้านการชำระเงิน		(คะแนน 3.77)			
2) ด้านการติดต่อ โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการสื่อสาร		(คะแนน 3.74)			
2.1) การคมนาคมไม่สะดวก		(คะแนน 3.91)			
2.2) การเก็บค่าธรรมเนียมค่าผ่านแดนทำให้ ต้นทุนสูง		(คะแนน 3.68)			
2.3) ระบบการชำระเงินไม่สะดวก		(คะแนน 3.77)			
2.4) ปัญหาด้านอัตราแลกเปลี่ยน		(คะแนน 3.59)			
2.5) การติดต่อสื่อสารระหว่างคู่ค้าไม่สะดวก		(คะแนน 3.74)			
2.6) ภาษาในการติดต่อกับคู่ค้า		(คะแนน 3.13)			
2.7) การเมืองระหว่างประเทศ		(คะแนน 3.28)			
2.8) ความมั่นคงตามแนวชายแดน		(คะแนน 3.86)			
2.9) ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่รัฐ		(คะแนน 3.63)			
2.10) อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการ ปฏิบัติหน้าที่		(คะแนน 3.58)			
3) ด้านมาตรการของภาครัฐ		(คะแนน 3.82)			
3.1) ระเบียบพิธีการทางศุลกากรยุ่งยาก ซับซ้อน		(คะแนน 3.80)			
3.2) การขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน		(คะแนน 3.80)			
3.3) อัตราภาษีที่สูง		(คะแนน 3.79)			
3.4) ความยุ่งยากในการขอใบอนุญาตนำเข้า/ส่งออกของสินค้า บางประเภท		(คะแนน 3.87)			
3.5) ความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ		(คะแนน 3.73)			

ที่มา:จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.17(ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3.6) เป้าหมายของหน่วยงานราชการไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน		(คะแนน 3.81)			
3.7) กฎหมายหรือนโยบายภาครัฐไม่ชัดเจนแน่นอน		(คะแนน 3.91)			
3.8) ขาดการประชาสัมพันธ์ในอำนาจหน้าที่ของภาครัฐ		(คะแนน 3.91)			
3.9) การบริการจัดเก็บ/คืนภาษีไม่รัดกุม มีความล่าช้า ยุ่งยาก สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย		(คะแนน 3.77)			
3.10) ข้อจำกัดเกี่ยวกับใบอนุญาต/ใบรับรองการนำเข้าสินค้า และการลักลอบ		(คะแนน 3.84)			

ที่มา:จากการสำรวจ

4.3.2 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

ผลการศึกษา พบว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย มีสภาวะแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ประกอบด้วย จุดแข็ง(Strength) จุดอ่อน(Weakness) และ สภาวะแวดล้อมภายนอก (External Environment) ประกอบด้วย โอกาส(Opportunity) และอุปสรรค(Threat)

1) สภาวะแวดล้อมภายใน (Internal Environment)

จุดแข็ง (Strength)

S1 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายตั้งอยู่ในจังหวัดชายแดน เป็นประตูสู่อาเซียน มีจุดผ่อนปรนจำนวนมาก และมีด่านถาวรที่เป็นมาตรฐานสากล มีสำนักงานการค้าชายแดน และสำนักงานการค้าต่างประเทศตั้งอยู่ในจังหวัด เอื้อต่อการส่งเสริมด้านการค้าชายแดนระหว่างจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน

S2 มีมูลค่าการค้าชายแดน (มูลค่านำเข้าและส่งออกรวมกัน) กับ สปป.ลาว ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับจังหวัดที่มีการค้าชายแดนกับ สปป.ลาว

S3 มีที่ตั้งตรงข้ามกับนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้มีศักยภาพด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว

S4 มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีปริมาณน้ำจากแม่น้ำโขงเพียงพอในการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจและยังเหมาะสมในการทำประมงซึ่งสามารถพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยศึกษาและรวบรวมพันธุ์ปลาน้ำจืดของกลุ่มจังหวัด

S5 สปป.ลาว มีพื้นที่ปลูกพืชเชิงพาณิชย์ได้หลายชนิด เช่น ข้าวโพด ยาง อ้อย ฯลฯ ซึ่งสามารถนำเข้ามาแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

S6 มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้กระป๋อง เช่น มะเขือเทศ ข้าวโพดหวาน ที่มีกำลังการผลิตมากที่สุดในภาคอีสาน และมีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา ยางแท่ง

S7 มีบุคลากรภาครัฐที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเกษตรในแต่ละสาขาในพื้นที่ทำให้ทำงานตามแผนได้ต่อเนื่องบางหน่วยงาน เช่น ด้านตรวจสอบสัตว์หนองคาย ด้านตรวจพืชหนองคาย เป็นต้น

S8 สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้รับการสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำมาดำเนินธุรกิจด้านนำเข้าส่งออกสินค้าเกษตรในระยะแรก

S9 นักลงทุนที่สนใจดำเนินธุรกิจเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายมีความได้เปรียบในด้านการลงทุนได้รับสิทธิพิเศษจาก BOI

S10 มีหน่วยงานต่างๆในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินงานตรวจสอบด้านความปลอดภัย ของสินค้าก่อนนำเข้า-ส่งออก

จุดอ่อน (Weakness)

W1 การสร้างมูลค่าของสินค้าเกษตรกรรม ยังไม่มีความชัดเจน เนื่องจากเกษตรกรขาดการรวมตัวที่เข้มแข็ง หน่วยงานภาครัฐและเอกชนยังขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

W2 ขาดแคลนแรงงานในพื้นที่สำหรับแรงงานประเภทอุตสาหกรรมอาหาร และขาดแคลนแรงงาน ภาคการเกษตร

W3 ประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

W4 นโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่ชัดเจน และแนวทางการปฏิบัติในพื้นที่ขาดความชัดเจน

W5 อัตรากำลังบุคลากรภาครัฐไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่หากระบบเศรษฐกิจการค้ามีการขยายตัว

W6 เกษตรกรร้อยละ 90 ไม่ทราบถึงวัตถุประสงค์การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย และสิทธิประโยชน์ที่ภาคเกษตรของไทยได้รับ

W7 ปัญหาด้านการชำระเงินในธุรกิจนำเข้า-ส่งออกสินค้าได้แก่ ผู้ประกอบการใน สปป.ลาว ไม่นิยมเปิด L/C

W8 ผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออก และShipping ส่วนใหญ่เห็นว่ามาตรฐานและขั้นตอนการขอเอกสารนำเข้า-ส่งออก มีระเบียบการจัดทำระบบเอกสารใหม่ ระบบ single window ที่ต้องอาศัยความระมัดระวังในการกรอกข้อมูลมากขึ้น ทำให้การทำงานล่าช้าลงทำให้เสียโอกาสและมีต้นทุนสูงขึ้น

W9 พบปัญหาเรื่องยาเสพติด สิ่งต้องห้าม และสิ่งผิดกฎหมายในพื้นที่ริมฝั่งโขง

W10 มีการลักลอบขนสินค้าเกษตรในพื้นที่ตะเข็บชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนแนวธรรมชาติ จุดผ่อนปรนซึ่งเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่สามารถควบคุมดูแลได้ทั่วถึง

W11 การบูรณาการทำงานระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนขาดเอกภาพไม่มีเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน

W12 สหกรณ์การเกษตรขาดประสบการณ์ การนำเข้าส่งออก ความรู้เรื่องกฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศ สิทธิพิเศษของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การตลาดอื่นๆ

W13 สหกรณ์การเกษตรขาดเงินทุนหมุนเวียน และอุปกรณ์การตลาดที่จำเป็น เช่น SILO โกดัง เครื่องอบ ลานตาก เพื่อรักษาระดับราคาสินค้าเกษตรให้แก่สมาชิกในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาด

W14 สถาบันเกษตรกรขาดเงินทุนในการขยายธุรกิจ

W15 การจัดตั้ง one stop service/national single window เพื่อส่งเสริมการค้าในธุรกิจเกษตรพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

W16 ระเบียบพิธีการทางศุลกากร หรือการขอใบอนุญาตนำเข้า/ส่งออกยังไม่สะดวกเท่าที่ควร

2) สภาวะแวดล้อมภายนอก (External Environment)

โอกาส (Opportunity)

O1 การรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community :AEC) ซึ่งจะสมบูรณ์ ภายใน ปี 2558 และการพัฒนาระบบ Logistic เชื่อมโยงจากประเทศจีน พม่า ไทย ลาว เวียดนาม มาเลเซียและสิงคโปร์รวมทั้งเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor :EWEC) ช่วยส่งเสริม ทั้งการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว

O2 สะพานมิตรภาพไทย-ลาว เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อกับ สปป.ลาว และประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขง ลาว-เวียดนาม-จีน-กัมพูชา ช่วยส่งเสริมทั้งการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

O3 มีความร่วมมือในกลุ่มประเทศที่อยู่ในพื้นที่ Great Mekong Sub region (GMS) (ประเทศที่อยู่ในลุ่มแม่น้ำโขง ไทย จีน พม่า ลาว และกัมพูชา)

O4 รัฐบาลมีนโยบาย สนับสนุน และส่งเสริมการค้าและยกระดับการแข่งขันในประเทศกลุ่มประชาคมอาเซียนตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยวและ“ครัวไทย สู่ครัวโลก”รวมทั้งส่งเสริมความปลอดภัย (Food Safety)

O5 รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาความยากจน การปราบปรามยาเสพติด ผู้มีอิทธิพล การทุจริตประพฤติมิชอบและการปฏิรูประบบการศึกษาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาจังหวัดได้ผลและเป็นรูปธรรม

O6 นโยบายภาครัฐ นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การเพิ่มมูลค่าสินค้า และการสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกร

07 การจัดตั้งและการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 9 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ตามร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

08 ภาครัฐมีแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะถนน 4 เลน เชื่อม พม่า ไทย ลาว และเวียดนาม ตามแนวเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (EWEC)

09 นโยบายของรัฐบาลส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษดำเนินธุรกิจการค้าชายแดนโดยมีกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

อุปสรรค (Threat)

T1 ในยุคการค้าเสรีมีการย้ายฐานการลงทุนเข้ามาในพื้นที่เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการแข่งขันสูงมีการเคลื่อนย้ายการลงทุนธุรกิจการค้าปลีก-ค้าส่ง เข้ามาแข่งขันกับร้านค้าปลีก-ค้าส่ง ขนาดเล็กมากยิ่งขึ้น

T2 ประเทศเพื่อนบ้านมีระบบการปกครองแตกต่างกับประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคใน ด้านต่างๆ เช่น หลักเกณฑ์การติดต่อค้าขายของประเทศเพื่อนบ้านไม่แน่นอนและไม่ชัดเจนรวมทั้งขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากร มีปัญหา ด้านกฎหมาย ขั้นตอน ระเบียบ เงื่อนไขไม่เป็นสากล เป็นเหตุให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าขายระหว่างจังหวัดกับประเทศ สปป.ลาว เวียดนาม จีน

T3 ภาวะเศรษฐกิจ ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และพลังงานมีความผันผวนสูง ประชาชนต้องรับภาระค่าครองชีพที่เพิ่มมากขึ้น

T4 เกิดปัญหาพื้นที่น้ำท่วม/แห้งแล้งซ้ำซาก และปัญหาการกัดเซาะตลิ่งตามลำน้ำโขง ปัญหาร้ายธรรมชาติและต้นทุนการผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้นสูงทำให้เกษตรกรประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ

T5 ชายแดนจังหวัดหนองคายเอื้ออำนวยต่อการส่งผ่านนำเข้า-ส่งออก ยาเสพติด แรงงานต่างด้าว สินค้าผิดกฎหมายรวมทั้งการค้าประเวณีตามแนวชายแดน

T6 รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับนโยบายการส่งออกมากกว่านำเข้า

T7 กรอบนโยบายความร่วมมือของภาครัฐกับประเทศเพื่อนบ้าน(สปป.ลาว, กัมพูชา, เมียนมาร์) ในการให้ความช่วยเหลือด้านการผลิตสินค้า ส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าไทย

T8 กำลังซื้อจากประเทศคู่ค้าโดยเฉพาะประเทศในกลุ่ม CLMV มีจำกัด

T9 เกษตรกรในพื้นที่ขาดความรู้เรื่องการผลิต การลดต้นทุน และการตลาด

T10 เกษตรกรมีความอ่อนไหวสูงกับราคาสินค้าเกษตร เช่น หากสินค้าใดราคาสูงในปีปัจจุบัน จะส่งผลถึงปริมาณการผลิตที่เพิ่มมากขึ้นในปีถัดไป เป็นต้น

3) การวิเคราะห์กลยุทธ์ (TOWS Matrix)

การวิเคราะห์กลยุทธ์ และการที่จะนำกลยุทธ์ใดมาขับเคลื่อนในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ จะต้องคำนึงถึงความเร่งด่วน การสนับสนุนจากนโยบายรัฐบาล การสนับสนุนงบประมาณของทั้งภาครัฐและเอกชน ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ตาม TOWS Matrix สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.18 กลยุทธ์ SO

จุดแข็ง (Strengths : S)	โอกาส (Opportunities : O)
S1 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ในจังหวัดชายแดน เป็นประตูสู่อาเซียน มีจุดผ่อนปรนจำนวนมากและมีด่านถาวรที่เป็นมาตรฐานสากล มีสำนักงานการค้าชายแดน และสำนักงานการค้าต่างประเทศ ตั้งอยู่ในจังหวัด เอื้อต่อการส่งเสริมด้านการค้าชายแดนระหว่างจังหวัด และประเทศเพื่อนบ้าน	O1 การรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ซึ่งจะสมบูรณ์ ภายใน ปี 2558 และการพัฒนาระบบ Logistic เชื่อมโยงจากประเทศจีน พม่า ไทย ลาว เวียดนาม มาเลเซียและสิงคโปร์รวมทั้งเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor :EWEC) ช่วยส่งเสริมทั้งการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว
S2 มีมูลค่าการค้าชายแดน (มูลค่านำเข้าและส่งออกรวมกัน) กับสปป.ลาว ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับจังหวัดที่มีการค้าชายแดนกับสปป.ลาว	O2 สะพานมิตรภาพไทย-ลาว เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อกับ สปป.ลาว และประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขง ลาว-เวียดนาม-จีน-กัมพูชา ช่วยส่งเสริมทั้งการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว
S3 มีที่ตั้งตรงข้ามกับนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้มีศักยภาพด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว	O3 มีความร่วมมือในกลุ่มประเทศที่อยู่ในพื้นที่ Great Mekong Sub region (GMS) (ประเทศที่อยู่ในลุ่มแม่น้ำโขง ไทย จีน พม่า ลาว และกัมพูชา)
S4 มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีปริมาณน้ำจากแม่น้ำโขงเพียงพอในการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจและยังเหมาะสมในการทำการประมงซึ่งสามารถพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยศึกษาและรวบรวมพันธุ์ปลาน้ำจืดของกลุ่มจังหวัด	O4 รัฐบาลมีนโยบาย สนับสนุน และส่งเสริมการค้าและการแข่งขันในประเทศกลุ่มประชาคมอาเซียนตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยว และ “ครัวไทย สู่ครัวโลก” รวมทั้งส่งเสริมความปลอดภัย (Food Safety)
S5 สปป.ลาว มีพื้นที่ปลูกพืชเชิงพาณิชย์ได้หลายชนิด เช่น ข้าวโพด ยาง อ้อย ฯลฯ ซึ่งสามารถนำเข้ามาแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	O5 รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาความยากจน การปราบปรามยาเสพติด ผู้มีอิทธิพล การทุจริตประพฤตินิยมและการปฏิรูประบบ
S6 มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้กระป๋อง	

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.18(ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths : S)	โอกาส (Opportunities : O)
เช่น มะเขือเทศ ข้าวโพดหวาน ที่มีกำลังการผลิตมากที่สุดในพื้นที่ภาคอีสาน และมีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา ยางแท่ง	การศึกษาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาจังหวัดได้ผลและเป็นรูปธรรม
S7 มีบุคลากรภาครัฐที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเกษตรในแต่ละสาขาในพื้นที่ทำให้ทำงานตามแผนได้ต่อเนื่องบางหน่วยงาน เช่น ด้านตรวจสัตว์หนองคาย ด้านตรวจพืชหนองคาย เป็นต้น	O6 นโยบายภาครัฐ นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การเพิ่มมูลค่าสินค้า และการสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกร
S8 สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้รับการสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำมาดำเนินธุรกิจด้านนำเข้าส่งออกสินค้าเกษตรในระยะแรก	O7 การจัดตั้งและการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษถูกกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 9 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ตามร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
S9 นักลงทุนที่สนใจดำเนินธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายมีความได้เปรียบในด้านการลงทุนได้รับสิทธิพิเศษจาก BOI	O8 ภาครัฐมีแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะถนน 4 เลน เชื่อม พม่า ไทย ลาว และเวียดนาม ตามแนวเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (EWEC)
S10 มีหน่วยงานต่างๆในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินงานตรวจสอบด้านความปลอดภัยของสินค้าก่อนนำเข้า-ส่งออก	O9 นโยบายของรัฐบาลส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษดำเนินธุรกิจการค้าชายแดนโดยมีกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

กลยุทธ์ SO (ใช้จุดแข็งช่วงชิงความได้เปรียบจากโอกาสภายนอก)

- ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านเชิงเกษตร (S1, S3,O1,O7)
- เพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันด้านการผลิต และการบริการสินค้าเกษตรครบวงจร (S1,S2,S6,S8,O1,O2,O4)
- ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมุ่งเน้นใช้วัตถุดิบผลิตได้ในพื้นที่ (S1,S2,S5,S6,O2,O4,O5)
- ส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันเกษตรกรสร้างเครือข่ายการผลิตภายในประเทศและเครือข่าย

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.18(ต่อ)

กลยุทธ์ SO (ใช้จุดแข็งช่วงชิงความได้เปรียบจากโอกาสภายนอก)

การตลาดต่างประเทศ(S2,S5,S6,S8,S9,O7,O8,O9)

5. ส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ดำเนินธุรกิจนำเข้าส่งออกสินค้าเกษตร (S8,S9,O5,O6,O7,O8)

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.19 กลยุทธ์ ST

จุดแข็ง (Strengths : S)	อุปสรรค (Threats : T)
S1 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ในจังหวัดชายแดน ประตูสู่อาเซียน มีจุดผ่อนปรนจำนวนมากและมีด่านถาวรที่เป็นมาตรฐานสากล มีสำนักงานการค้าชายแดน และสำนักงานการค้าต่างประเทศ ตั้งอยู่ในจังหวัด เอื้อต่อการส่งเสริมด้านการค้าชายแดนระหว่างจังหวัด และประเทศเพื่อนบ้าน	T1 ในยุคการค้าเสรีมีการย้ายฐานการลงทุนเข้ามาในพื้นที่เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการแข่งขันสูงมีการเคลื่อนย้ายการลงทุนธุรกิจการค้าปลีก-ค้าส่ง เข้ามาแข่งขันกับร้านค้าปลีก-ค้าส่ง ขนาดเล็กมากยิ่งขึ้น
S2 มีมูลค่าการค้าชายแดน (มูลค่านำเข้าและส่งออกรวมกัน) กับสปป.ลาว ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับจังหวัดที่มีการค้าชายแดนกับสปป.ลาว	T2 ประเทศเพื่อนบ้านมีระบบการปกครองแตกต่างกับประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคในด้านต่างๆ เช่น หลักเกณฑ์การติดต่อค้าขายของประเทศเพื่อนบ้านไม่แน่นอนและไม่ชัดเจนรวมทั้งขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากร มีปัญหา ด้านกฎหมาย ขั้นตอน ระเบียบ เงื่อนไขไม่เป็นสากล เป็นเหตุให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าชายแดนระหว่างจังหวัดกับประเทศ สปป.ลาว เวียดนาม จีน
S3 มีที่ตั้งตรงข้ามกับนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้มีศักยภาพด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว	T3 ภาวะเศรษฐกิจ ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และพลังงานมีความผันผวนสูง ประชาชนต้องรับภาระค่าครองชีพที่เพิ่มมากขึ้น
S4 มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีปริมาณน้ำจากแม่น้ำโขงเพียงพอในการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจและยังเหมาะสมในการทำการประมงซึ่งสามารถพัฒนาเป็นศูนย์วิจัยศึกษาและรวบรวมพันธุ์ปลาน้ำจืดของกลุ่มจังหวัด	T4 เกิดปัญหาพื้นที่น้ำท่วม/แห้งแล้งซ้ำซาก และปัญหาการกัดเซาะตลิ่งตามลำน้ำโขง ปัญหาร้าย
S5 สปป.ลาว มีพื้นที่ปลูกพืชเชิงพาณิชย์ได้หลายชนิด เช่น ข้าวโพด ยาง อ้อย ฯลฯ ซึ่งสามารถ	ธรรมชาติและต้นทุนการผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้นสูงทำให้เกษตรกรประสบปัญหาในการ

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.19(ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths : S)	อุปสรรค (Threats : T)
นำเข้ามาแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	ประกอบอาชีพ
S6 มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้กระป๋อง เช่น มะเขือเทศ ข้าวโพดหวาน ที่มีกำลังการผลิตมากที่สุดในพื้นที่ภาคอีสาน และมีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา ยางแท่ง	T5 ชายแดนจังหวัดหนองคายเอื้ออำนวยต่อการส่งผ่านนำเข้า-ส่งออก ยาเสพติด แรงงานต่างด้าว สินค้าผิดกฎหมายรวมทั้งการค้าประเวณีตามแนวชายแดน
S7 มีบุคลากรภาครัฐที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเกษตรในแต่ละสาขาในพื้นที่ทำให้ทำงานตามแผนได้ต่อเนื่องบางหน่วยงาน เช่น ด้านตรวจสัตว์หนองคาย ด้านตรวจพืชหนองคาย เป็นต้น	T6 รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับนโยบายการส่งออกมากกว่านำเข้า
S8 สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้รับการสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำมาดำเนินธุรกิจด้านนำเข้าส่งออกสินค้าเกษตรในระยะแรก	T7 กรอบนโยบายความร่วมมือของภาครัฐกับประเทศเพื่อนบ้าน(สปป.ลาว, กัมพูชา, เมียนมาร์) ในการให้ความช่วยเหลือด้านการผลิตสินค้า ส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าไทย
S9 นักลงทุนที่สนใจดำเนินธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายมีความได้เปรียบในด้านการลงทุนได้รับสิทธิพิเศษจาก BOI	T8 กำลังซื้อจากประเทศคู่ค้าโดยเฉพาะประเทศในกลุ่ม CLMV มีจำกัด
S10 มีหน่วยงานต่างๆในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินงานตรวจสอบด้านความปลอดภัยของสินค้าก่อนนำเข้า-ส่งออก	T9 เกษตรกรในพื้นที่ขาดความรู้เรื่องการผลิต การลดต้นทุน และการตลาด
	T10 เกษตรกรมีความอ่อนไหวสูงกับราคาสินค้าเกษตร เช่น หากสินค้าใดราคาสูงในปีปัจจุบัน จะส่งผลถึงปริมาณการผลิตที่เพิ่มมากขึ้นในถัดไป เป็นต้น

กลยุทธ์ ST (ใช้จุดแข็งหลบหลีกภาวะคุกคามจากภายนอก)

- ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประเพณี และวัฒนธรรมตามฤดูกาล สินค้าเกษตร (S3,S4,T1,T2)
- ส่งเสริมให้เกษตรกร/สถาบันการเกษตรในพื้นที่ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตสินค้า ลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตต่อไร่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน(S1,S4,T9)
- ควรพัฒนาประสิทธิภาพโลจิสติกส์ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายให้สอดคล้องกับนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศ(S2,S4,T9,T10)
- ควรเพิ่มความรู้ด้านการตลาดสินค้าเกษตรให้เกษตรกรอย่างเข้มข้น (S1,T9,T10)

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.19(ต่อ)

กลยุทธ์ ST (ใช้จุดแข็งหลบหลีกภาวะคุกคามจากภายนอก)

5. ควรกำหนดมาตรการเข้มด้านมาตรฐานการผลิต การแปรรูป ของสินค้านำเข้า-ส่งออกให้มีคุณภาพ/ปลอดภัยตามมาตรฐานสากล (S2,S4,S5,T8,T9)
6. ควรสนับสนุนการให้สิทธิพิเศษด้านการลงทุน/การดำเนินธุรกิจแก่สถาบันเกษตรกรและผู้ประกอบการภาคเอกชนในพื้นที่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย(S9,S10,T7,T8)

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.20 กลยุทธ์ WO

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	โอกาส (Opportunities : O)
W1 การสร้างมูลค่าของสินค้าเกษตรกรรม ยังไม่มีความชัดเจน เนื่องจากเกษตรกรขาดการรวมตัวที่เข้มแข็ง หน่วยงานภาครัฐและเอกชนยังขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง	O1 การรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ซึ่งจะสมบูรณ์ ภายใน ปี 2558 และการพัฒนาระบบ Logistic เชื่อมโยงจากประเทศจีน พม่า ไทย ลาว เวียดนาม มาเลเซียและสิงคโปร์รวมทั้งเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor :EWEC) ช่วยส่งเสริมทั้งการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยว
W2 ขาดแคลนแรงงานในพื้นที่สำหรับแรงงานประเภทอุตสาหกรรมอาหาร และขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร	O2 สะพานมิตรภาพไทย-ลาว เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อกับ สปป.ลาว และประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ลาว-เวียดนาม-จีน-กัมพูชา ช่วยส่งเสริมทั้งการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว
W3 ประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ เขตพิเศษเศรษฐกิจพิเศษ	O3 มีความร่วมมือในกลุ่มประเทศที่อยู่ในพื้นที่ Great Mekong Sub region (GMS) (ประเทศที่อยู่ในลุ่มแม่น้ำโขง ไทย จีน พม่า ลาว และกัมพูชา)
W4 นโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่ชัดเจน และแนวทางการปฏิบัติในพื้นที่ขาดความชัดเจน	O4 รัฐบาลมีนโยบาย สนับสนุน และส่งเสริมการค้าการแข่งขันทัดการแข่งขันในประเทศกลุ่มประชาคมอาเซียน ตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยวและ “ครัวไทย สู่ครัวโลก” รวมทั้งส่งเสริมความปลอดภัย (Food Safety)
W5 อัตรากำลังบุคลากรภาครัฐไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่หากระบบเศรษฐกิจการค้ามีการขยายตัว	O5 รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาความ
W6 เกษตรกรร้อยละ 90 ไม่ทราบถึงวัตถุประสงค์การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายและสิทธิประโยชน์ที่ภาคเกษตรของไทยได้รับ	
W7 ปัญหาด้านการชำระเงินในธุรกิจนำเข้า-ส่งออกสินค้าได้แก่ ผู้ประกอบการใน สปป.ลาว	

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	โอกาส (Opportunities : O)
ไม่นิยมเปิด L/C	ยากจน การปราบปรามยาเสพติด ผู้มีอิทธิพล การ
W8 ผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออก และShipping ส่วนใหญ่เห็นว่ามาตรฐานและขั้นตอนการขอเอกสารนำเข้า-ส่งออก มีระเบียบการจัดทำระบบเอกสารใหม่ ระบบ single window ที่ต้องอาศัยความระมัดระวังในการกรอกข้อมูลมากขึ้น ทำให้การทำงานล่าช้าลงทำให้เสียโอกาสและมีต้นทุน	ทุจริตประพฤติมิชอบและการปฏิรูประบบการศึกษาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาจังหวัดได้ผลและเป็นรูปธรรม
W9 ในพื้นที่พบปัญหาเรื่องยาเสพติด สิ่งต้องห้าม และสิ่งผิดกฎหมายในพื้นที่ริมฝั่งโขง	O6 นโยบายภาครัฐ นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การเพิ่มมูลค่าสินค้า และการสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกร
W10 มีการลักลอบขนสินค้าเกษตรในพื้นที่ตะเข็บชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนแนวธรรมชาติ จุดผ่อนปรนซึ่งเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่สามารถควบคุมดูแลได้ทั่วถึง	O7 การจัดตั้งและการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษถูกกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 9 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ตามร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
W11 การบูรณาการทำงานระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนขาดเอกภาพไม่มีเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน	O8 ภาครัฐมีแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะถนน 4 เลน เชื่อม พม่า ไทย ลาว และเวียดนาม ตามแนวเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (EWEC)
W12 สหกรณ์การเกษตรขาดประสิทธิภาพ การนำเข้าส่งออก ความรู้เรื่องภาษา กฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศ สิทธิพิเศษของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การตลาดอื่นๆ	O9 นโยบายของรัฐบาลส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษดำเนินธุรกิจการค้าชายแดนโดยมีกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ
W13 สหกรณ์การเกษตรขาดเงินทุนหมุนเวียน และอุปกรณ์การตลาดที่จำเป็น เช่น SILO โกดัง เครื่องอบ ลานตาก เพื่อรักษาระดับราคาสินค้าเกษตรให้แก่สมาชิกในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาด	
W14 สถาบันเกษตรกรขาดเงินทุนในการขยายธุรกิจ	
W15 การจัดตั้ง one stop service/national single window เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังไม่ประสบผลสำเร็จ	

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	โอกาส (Opportunities : O)
เท่าที่ควร W16 ระเบียบพิธีการทางศุลกากร หรือการขอ ใบอนุญาตนำเข้า/ส่งออกยังไม่สะดวกเท่าที่ควร	
กลยุทธ์ WO (ปรับปรุงจุดอ่อนโดยใช้ความได้เปรียบจากโอกาสภายนอก)	
1. ยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการภาครัฐ (W5,W8,W10,W11,O4,O7,O8,O9)	
2. พัฒนาความรู้และทักษะด้านภาษาและฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (W2,W5,W11,W16,O7)	
3. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม (W2,O7,O8,O14)	
4. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการเกษตร (W1,W3,O8,O10)	
5. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับเมืองน่าอยู่และประตูสู่อาเซียน (W4,O8)	
6. จัดระบบการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อความมั่นคง ความเป็นระเบียบ สุขอนามัย ความสะอาด และความปลอดภัย(W9,W11,O8,O9)	
7. สนับสนุนองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจการส่งออกสินค้าเกษตร (W1,W11,W12,W13,W14,W15,O3,O4,O5,O6,O11,O12)	

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.21 กลยุทธ์ WT

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	อุปสรรค (Threats : T)
W1 การสร้างมูลค่าของสินค้าเกษตรกรรม ยังไม่มีความชัดเจน เนื่องจากเกษตรกรรวมตัวที่เข้มแข็ง หน่วยงานภาครัฐและเอกชนยังขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง	T1 ในยุคการค้าเสรีมีการย้ายฐานการลงทุนเข้ามาในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการแข่งขันสูงมีการเคลื่อนย้ายการลงทุนธุรกิจการค้าปลีก-ค้าส่ง เข้ามาแข่งขันกับร้านค้าปลีก-ค้าส่ง ขนาดเล็กมากยิ่งขึ้น
W2 ขาดแคลนแรงงานในพื้นที่สำหรับแรงงานประเภทอุตสาหกรรมอาหาร และขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร	T2 ประเทศเพื่อนบ้านมีระบบการปกครองแตกต่างกับประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคในด้านต่างๆ เช่น หลักเกณฑ์การติดต่อ
W3 ประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ เขตพิเศษ เศรษฐกิจพิเศษ	
W4 นโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไม่	

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.21(ต่อ)

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	อุปสรรค (Threats : T)
ชัดเจน แต่แนวทางการปฏิบัติในพื้นที่ในพื้นที่ไม่ชัดเจน	ค้าขายของประเทศเพื่อนบ้านไม่แน่นอนและไม่ชัดเจนรวมทั้งขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากร มีปัญหา ด้านกฎหมาย ขั้นตอน ระเบียบ เงื่อนไข
W5 อัตรากำลังบุคลากรภาครัฐไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่หากระบบเศรษฐกิจการค้ามีการขยายตัว	ไม่เป็นสากล เป็นเหตุให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าขายระหว่างจังหวัดกับประเทศ สปป.ลาว เวียดนาม จีน
W6 เกษตรกรร้อยละ 90ไม่ทราบถึงวัตถุประสงค์การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายและสิทธิประโยชน์ที่ภาคเกษตรของไทยได้รับ	T3 ภาวะเศรษฐกิจ ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และพลังงานมีความผันผวนสูง ประชาชนต้องรับภาระค่าครองชีพที่เพิ่มมากขึ้น
W7 ปัญหาด้านการชำระเงินในธุรกิจนำเข้า-ส่งออกสินค้า ได้แก่ ผู้ประกอบการใน สปป.ลาว ไม่นิยมเปิด L/C	
W8 ผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออก และShipping ส่วนใหญ่เห็นว่ามาตรฐานและขั้นตอนการขอเอกสารนำเข้า-ส่งออก มีระเบียบการจัดทำระบบเอกสารใหม่ ระบบ single window ที่ต้องอาศัยความระมัดระวังในการกรอกข้อมูลมากขึ้น ทำให้การทำงานล่าช้าลงทำให้เสียโอกาสและมีต้นทุนสูงขึ้น	
W9 ในพื้นที่พบปัญหาเรื่องยาเสพติด สิ่งต้องห้าม และสิ่งผิดกฎหมายในพื้นที่ริมฝั่งโขง	
W10 มีการลักลอบขนสินค้าเกษตรในพื้นที่ตะเข็บชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนแนวธรรมชาติ จุดผ่อนปรนซึ่งเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่สามารถควบคุมดูแลได้ทั่วถึง	
W11 การบูรณาการทำงานระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนขาดเอกภาพไม่มีเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน	
W12 สหกรณ์การเกษตรขาดประสบการณ์ การนำเข้าส่งออกความรู้เรื่องภาษา กฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศ สิทธิพิเศษของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การตลาดอื่นๆ	
W13 สหกรณ์การเกษตรขาดเงินทุนหมุนเวียน และอุปกรณ์การตลาดที่จำเป็น เช่น SILO โกดัง เครื่องอบ ลานตาก เพื่อรักษาระดับราคาสินค้าเกษตรให้แก่	

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.21(ต่อ)

จุดอ่อน (Weaknesses : W)	อุปสรรค (Threats : T)
สมาชิกในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาด	
W14 สถาบันเกษตรกรขาดเงินทุนในการขยายธุรกิจ	
W15 การจัดตั้ง one stop service/national single window เพื่อส่งเสริมการค้าในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร	
W16 ระเบียบพิธีการทางศุลกากร หรือการขอใบอนุญาตนำเข้า/ส่งออกยังไม่สะดวกเท่าที่ควร	
กลยุทธ์ WT (ตั้งรับเพื่อปิดจุดอ่อนภายในและหลบหลีกภาวะคุกคามจากภายนอก)	
1. ควรพัฒนาบุคลากรภาครัฐและนักลงทุนเกี่ยวกับข้อกำหนดและกฎหมายในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน (W5,W6,W11,T1,T2)	
2. ควรจัดทำแผนพัฒนาด้านการค้า การลงทุนด้านการเกษตรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย (W1,W4,W6,T3,T5,T6)	
3. ควรสร้างความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนแบบบูรณาการทุกภาคส่วน (W6,W7,W8,W12,W13,T6,T7T8,T9,T10)	

ที่มา : จากการวิเคราะห์

4) สรุปเป้าหมายในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย

จากผลการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย รวมทั้งการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ จุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับอุปสรรค จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับอุปสรรค ตลอดจนการวิเคราะห์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม ผนวกข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้ว พบว่าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายซึ่งเป็นเมืองชายแดนติดกับ สปป.ลาว มีโอกาสในการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และมีโอกาสขยายความเจริญทาง ด้านเศรษฐกิจและสังคม

จากเป้าหมายของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย และการวิเคราะห์ศักยภาพทำให้สามารถสรุปประเด็นกลยุทธ์ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายได้ 21 กลยุทธ์ และแผนการดำเนินการ 3 ระยะ คือ แผนกลยุทธ์เร่งด่วน ดำเนินการภายใน 1 ปี แผนกลยุทธ์ระยะปานกลาง ดำเนินการภายใน 3 ปี และ แผนกลยุทธ์ระยะยาว ดำเนินการภายใน 5-10 ปี เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนี้

4.1) กลยุทธ์ใช้จุดแข็งช่วงชิงความได้เปรียบจากโอกาสภายนอก(SO) มีจำนวน 5 กลยุทธ์ ดังนี้

แผนกลยุทธ์เร่งด่วน

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านเชิงเกษตร

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันด้านการผลิต และการบริการสินค้าเกษตรครบวงจร

แผนกลยุทธ์ระยะปานกลาง

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมุ่งเน้นใช้วัตถุดิบผลิตได้ในพื้นที่

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันเกษตรกรสร้างเครือข่ายการผลิตภายในประเทศและเครือข่ายการตลาดต่างประเทศ

แผนกลยุทธ์ระยะยาว

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ดำเนินธุรกิจนำเข้าส่งออกสินค้าเกษตร

4.2) กลยุทธ์ใช้จุดแข็งหลบหลีกภาวะคุกคามจากภายนอก (ST) มีจำนวน 6 กลยุทธ์ ดังนี้

แผนกลยุทธ์เร่งด่วน

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประเพณี และวัฒนธรรมตามฤดูกาล สินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้เกษตรกร/สถาบันการเกษตรในพื้นที่ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตสินค้า ลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตต่อไร่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

แผนกลยุทธ์ระยะปานกลาง

กลยุทธ์ที่ 3 ควรพัฒนาประสิทธิภาพโลจิสติกส์ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคายให้สอดคล้องกับนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศ

กลยุทธ์ที่ 4 ควรเพิ่มความรู้ด้านการตลาดสินค้าเกษตรให้เกษตรกรอย่างเข้มข้น

แผนกลยุทธ์ระยะยาว

กลยุทธ์ที่ 5 ควรกำหนดมาตรการเข้มด้านมาตรฐานการผลิต การแปรรูป ของสินค้านำเข้า-ส่งออกให้มีคุณภาพ/ปลอดภัยตามมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 6 ควรสนับสนุนการให้สิทธิพิเศษด้านการลงทุน/การดำเนินธุรกิจแก่สถาบันเกษตรกรและผู้ประกอบการภาคเอกชนในพื้นที่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

4.3) กลยุทธ์ปรับปรุงจุดอ่อนโดยใช้ความได้เปรียบจากโอกาสภายนอก(WO) มีจำนวน 6 กลยุทธ์ ดังนี้

แผนกลยุทธ์เร่งด่วน

กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการภาครัฐ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคความรู้และทักษะด้านภาษาและฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

แผนกลยุทธ์ระยะปานกลาง

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเกษตร

แผนกลยุทธ์ระยะยาว

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับเมืองน่าอยู่และประตูสู่อาเซียน

กลยุทธ์ที่ 6 จัดระบบการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อความมั่นคง ความเป็นระเบียบ สุขอนามัย ความสะอาด และความปลอดภัย

กลยุทธ์ที่ 7 สนับสนุนองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจการส่งออกสินค้าเกษตร

4.4) กลยุทธ์ตั้งรับเพื่อปิดจุดอ่อนภายในและหลบภาวะคุกคามจากภายนอก(WT) มีจำนวน 6 กลยุทธ์ ดังนี้

แผนกลยุทธ์เร่งด่วน

กลยุทธ์ที่ 1 ควรพัฒนาบุคลากรภาครัฐและนักลงทุนเกี่ยวกับข้อกำหนดและกฎหมายในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน

แผนกลยุทธ์ระยะปานกลาง

กลยุทธ์ที่ 2 ควรจัดทำแผนพัฒนาด้านการค้า การลงทุนด้านการเกษตรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดหนองคาย

แผนกลยุทธ์ระยะยาว

กลยุทธ์ที่ 3 ควรสร้างความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนแบบบูรณาการทุกภาคส่วน

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดชายแดนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับ สปป.ลาว โดยมีชายแดนเป็นแม่น้ำโขงคั่นกลางยาวประมาณ 210 กิโลเมตร อยู่ตรงข้ามกับนครหลวงเวียงจันทน์ เมืองหลวงของ สปป.ลาว และแขวงบอลิคำไซ โดยมีการติดต่อทางการค้าผ่านช่องทางทางการค้าจำนวน 6 แห่ง ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนถาวร 2 แห่ง ได้แก่ ด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว, ด่านพรมแดนท่าเรือหนองคาย, และจุดผ่อนปรน 4 แห่ง ได้แก่ บ้านม่วง อำเภอสังคม, บ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ บ้านจุมพล อำเภอโพนพิสัย และบ้านเปงจาน อำเภอรัตนวาปี รูปแบบการค้าชายแดน แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การค้าชายแดนในระบบ เป็นการนำเข้าและส่งออกที่ต้องผ่านพิธีการศุลกากรตามช่องทางการค้าตามจังหวัดชายแดน ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการ นำเข้า-ส่งออก และการค้าชายแดนนอกระบบ การค้ารูปแบบนี้จะไม่ผ่านระบบพิธีการศุลกากร เป็นการทำการค้า เล็กๆ น้อยๆ ของประชาชนที่อยู่ตามแนวบริเวณชายแดน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคของใช้ประจำวัน จุดการค้าและเส้นทางการค้า มี 2 จุด คือจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรน ด่านศุลกากรที่รับผิดชอบ โดยจุดผ่านแดนถาวร มี 2 แห่ง

การค้ากับประเทศเพื่อนบ้านระหว่างไทยกับสปป.ลาว ที่ผ่านด่านศุลกากรหนองคายทางสะพานมิตรภาพ ไทย-สปป.ลาว ในปี 2558 มีมูลค่าการค้ารวม 58,862.689 ล้านบาท ลดลงจากปี 2557 ร้อยละ 4.44 โดยแบ่งเป็น การส่งออก 54,589.970 ล้านบาท การนำเข้า 4,272.719 ล้านบาท ได้เปรียบดุลการค้า 50,317.251 ล้านบาท สำหรับ ปี 2559 (มกราคม – พฤษภาคม) มีมูลค่าการค้ารวม 45,054.016 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันของปี 2558 ร้อยละ 15.25 แบ่งเป็นการส่งออก 39,720.313 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.61 การนำเข้า 5,333.703 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 190.67 ได้ดุลการค้า 34,386.61 ล้านบาท

การส่งออกสินค้าเกษตรจังหวัดหนองคาย ในปี 2558 (มกราคม-ธันวาคม) มีมูลค่าทั้งสิ้น 113.764 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญและมากที่สุด ได้แก่ ข้าวเจ้าหักหอมมะลิ ปลายข้าว (ข้าวขาวหักเอวันเลิศ) หอมหัวใหญ่ เมล็ดถั่วเหลืองนึ่งใช้ผลิตอาหารสัตว์ ผัก และผลไม้ เป็นต้น และปี 2559 (มกราคม-สิงหาคม) มีมูลค่าทั้งสิ้น 39.771 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญและมากที่สุด ได้แก่ ข้าวเจ้าหักหอมมะลิ ปลายข้าว (ข้าวขาวหักเอวันเลิศ) หอมหัวใหญ่ เมล็ดข้าวสาลี เมล็ดถั่วเหลืองนึ่งใช้ผลิตอาหารสัตว์ ผัก และผลไม้ เป็นต้น

การนำเข้าสินค้าเกษตรพืชเศรษฐกิจ จังหวัดหนองคาย ในปี 2558 (มกราคม-ธันวาคม) มีมูลค่าทั้งสิ้น 26.204 ล้านบาท สินค้านำเข้าที่สำคัญและมากที่สุด ได้แก่ มันสำปะหลังเส้น มันสำปะหลัง หอมแดง ข้าวเหนียว ไบเอาก๊วย พริกสด พริก ลูกหยี และมะเขือ เป็นต้น และปี 2559 (มกราคม-สิงหาคม) มีมูลค่าทั้งสิ้น 9.436 ล้านบาท สินค้านำเข้าที่สำคัญและมากที่สุด ได้แก่ มันสำปะหลังเส้น มันสำปะหลัง หอมหัวใหญ่ หอมแดง พริก และพริก เป็นต้น

สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและบริเวณใกล้เคียงไม่ได้ทำธุรกิจนำเข้า/ส่งออก ร้อยละ 100.00 เนื่องจาก กระบวนการหรือขั้นตอนการนำเข้าส่งออกมีความยุ่งยาก ซับซ้อน และสหกรณ์ยังไม่มี ความพร้อมในการบริหารจัดการ สำหรับสหกรณ์ที่มีการวางแผนหรือมีโครงการนำเข้าส่งออกในอนาคต ไม่เกิน 5 ปี มีร้อยละ 40.00 เนื่องจากเห็นเป็นโอกาสที่มีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและภาครัฐให้การสนับสนุน และสหกรณ์ที่ ยังไม่มี การวางแผนสำหรับการนำเข้าส่งออกในอนาคต ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 60.00 เนื่องจากเห็นว่าธุรกิจที่ ดำเนินการอยู่เหมาะสมกับการค้าขายในประเทศมากกว่า ประเทศที่สหกรณ์การเกษตรเป็นคู่ค้าในปัจจุบัน ร้อยละ 100 คือ ประเทศไทย นั่นคือ สหกรณ์การเกษตรทำธุรกิจในประเทศเท่านั้นไม่ได้นำเข้าหรือส่งออกไปต่างประเทศ ระยะเวลาที่ดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ส่วนใหญ่มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 45.00 รองลงมาอายุระหว่าง 0 – 5 ปี ร้อย ละ 30.00 เท่ากันที่ร้อยละ 10.00 คือ อายุระหว่าง 6-10 ปี และ 10-15 ปี และร้อยละ 5.00 คือ 16-20 ปี ตามลำดับ สำหรับสหกรณ์ที่มีแผนทำธุรกิจนำเข้าส่งออกในอนาคต ประเทศที่จะเป็นคู่ค้า คือ สปป.ลาว ร้อยละ 100 รูปแบบการติดต่อค้าขายกับคู่ค้า ส่วนใหญ่ติดต่อบริษัทธุรกิจทั่วไป ร้อยละ 90.00 ควบคู่กับการเป็นสมาชิก สหกรณ์ ร้อยละ 75.00 อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว ร้อยละ 15.00 และผ่านตัวแทน ร้อยละ 5.00 รูปแบบการ ชำระเงิน ส่วนใหญ่ใช้เงินสด ร้อยละ 90.00 ผ่านสถาบันการเงินในประเทศ ร้อยละ 30.00 และผ่านตัวแทนหัก บัญชี (Clearing Agent) ร้อยละ 10.00 การใช้สกุลเงินในการซื้อขาย ทั้งหมดใช้สกุลเงินบาท ร้อยละ 100.00 เอกสารที่ใช้ในการซื้อขาย มีการใช้เอกสารในการสั่งซื้อ ร้อยละ 35.00 และไม่มีเอกสารในการสั่งซื้อ ร้อยละ 65.00 เนื่องจาก ตกลงราคาผ่านโทรศัพท์ ซื้อขายหน้าร้าน จ่ายเงินสด และประมูลราคาสินค้า

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน ผู้ประกอบการ ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรและ เกษตรกร มีทัศนคติต่อมาตรการและนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ เห็นด้วยเท่ากับ 4.12 มี ทัศนคติต่อมาตรการและนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษเห็นด้วยในระดับค่อนข้างมาก (ร้อยละ 51.97) รองลงมามีทัศนคติต่อมาตรการและนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ เห็นด้วยในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.89 กิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.46) คือ ศักยภาพและโอกาสของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รองลงมาคือ การจัดตั้ง one stop service/National single window เพื่อส่งเสริมการค้าในเขต เศรษฐกิจพิเศษ (4.41) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เท่ากับ 1.76 ระดับคะแนนจะอยู่ใน ช่วงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระดับน้อย (ร้อยละ 68.42) รองลงมา อยู่ในช่วงมี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระดับค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 16.45 กิจกรรมที่มี คะแนนเฉลี่ยสูงสุด (1.83) คือ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ รองลงมาคือ สิทธิประโยชน์สำหรับ การลงทุน (1.81) การให้บริการ จุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ one stop service/national single window (1.80) การ ปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของอสังหาริมทรัพย์เพื่อรองรับการลงทุน(1.80) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและ ด่านศุลกากรในพื้นที่ (1.77) และกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ มาตรการสนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าว (1.68) มีความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อรูปแบบการค้าหลังเปิด เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เท่ากับ 2.48 ระดับคะแนนจะอยู่ในช่วงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 100.00) สำหรับความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคทางการค้า หลังเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เท่ากับ 3.83 ระดับคะแนนจะอยู่ในช่วงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคทางการค้า หลังเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระดับค่อนข้างมาก (ร้อยละ 47.37) รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคทางการค้า หลังเปิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในระดับมาก (ร้อยละ 30.92) กิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (3.93) คือ ด้านรูปแบบหรือลักษณะ ทางการค้า รองลงมาคือ ด้านมาตรการของภาครัฐ (3.74) และกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการติดต่อ โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการสื่อสาร (3.82)

ผลการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย รวมทั้งการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ จุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับอุปสรรค จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับอุปสรรค ตลอดจนการวิเคราะห์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม ผนวกข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายซึ่งตั้งอยู่ในเมืองชายแดนติดกับ สปป.ลาว มีโอกาสในการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และมีโอกาสขยายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม กลยุทธ์การขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย จากการวิเคราะห์กลยุทธ์ (TOWS Matrix) ของ สามารถสรุปประเด็นกลยุทธ์ในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายได้ 21 กลยุทธ์ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนี้ **กลยุทธ์ใช้จุดแข็งช่วงชิงความได้เปรียบจากโอกาสภายนอก** จำนวน 5 กลยุทธ์ โดยมีกลยุทธ์เร่งด่วนที่ดำเนินการ ภายใน 1 ปี คือกลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านเชิงเกษตร และเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันด้านการผลิต และการบริการสินค้าเกษตรครบวงจร **กลยุทธ์ใช้จุดแข็งหลบหลีกภาวะคุกคามจากภายนอก** จำนวน 6 กลยุทธ์ กลยุทธ์เร่งด่วนที่ดำเนินการ ภายใน 1 ปี คือ กลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประเพณี และวัฒนธรรมตามฤดูกาล สินค้าเกษตร และ ส่งเสริมให้เกษตรกร/สถาบันเกษตรกรในพื้นที่ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตสินค้า ลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตต่อไร่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน **กลยุทธ์ปรับปรุงจุดอ่อนโดยใช้ความได้เปรียบจากโอกาสภายนอก** จำนวน 7 กลยุทธ์ มีกลยุทธ์เร่งด่วนที่ดำเนินการ ภายใน 1 ปี คือกลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการภาครัฐ และพัฒนาความรู้ และทักษะด้านภาษาและฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน **กลยุทธ์ตั้งรับเพื่อปิดจุดอ่อนภายในและหลบภาวะคุกคามจากภายนอก** จำนวน 3 กลยุทธ์ มีกลยุทธ์เร่งด่วนที่ดำเนินการ ภายใน 1 ปี คือกลยุทธ์ควรพัฒนาบุคลากรภาครัฐและนักลงทุนเกี่ยวกับข้อกำหนดและกฎหมายในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน

5.2 ข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคายควรดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ควรให้ความรู้ด้านสิทธิประโยชน์ในทุกๆ ด้าน กฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ภายในพื้นที่โดยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะตอบสนองตรงกับความต้องการของประชาชนในสังคมเขตเศรษฐกิจพิเศษมากที่สุด สอดคล้องกับการพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาการลงทุนในธุรกิจของประชาชนเป็นจำนวนมาก

2. ควรต้องมีการพัฒนาระบบการให้บริการในเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window ซึ่งต้องอาศัยการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชนตลอดจนภาคีพัฒนาในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องรวมทั้งให้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เพื่อให้การดำเนินการด้านต่าง ๆ สะดวก รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

3. ควรพัฒนามาตรการการให้บริการในบริเวณเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบ One Stop Services ในการตรวจและปล่อยสินค้านำเข้าและส่งออกให้เป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว และการเดินทางเข้าและออกของแรงงานต่างด้าว นักท่องเที่ยว และประชาชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยให้มีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการร่วมกันรวมทั้งอาจจะกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขระยะเวลาการอนุญาตให้เข้าเมือง พื้นที่อยู่อาศัยและอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำและมาตรการควบคุมดูแลการใช้แรงงานต่างด้าวในเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสอดคล้องนโยบายด้านความมั่นคงของประเทศและความต้องการจ้างแรงงานอพยพต่างชาติในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

4. ควรดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ด้านศุลกากร และด่านคนตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่งให้สามารถรองรับกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเชื่อมโยงกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางด้านอุตสาหกรรม เทคโนโลยี ระบบสาธารณูปโภค และระบบขนส่งถนนหนทาง เครือข่ายระบบน้ำ ระบบป้องกันน้ำท่วม ระบบไฟฟ้าพลังงานและระบบการสื่อสารต่าง ๆ ในภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ควรเน้นการพัฒนาระบบการให้บริการทั้งระบบ โดยการลดกฎระเบียบและขั้นตอนที่ไม่จำเป็น มีการจัดเก็บข้อมูลด้านต่าง ๆ ในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นระบบและบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้บริการในลักษณะของศูนย์บริการร่วม (Service Center) และนำระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการให้บริการต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้รับบริการใช้บริการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

6. ควรมีระบบการทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้และมีความยืดหยุ่น โดยเน้นบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน อันจะส่งผลให้เกิดการ

ใช้ประโยชน์ทางด้านทรัพยากรต่าง ๆ ในเขตได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน ซึ่งได้ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น

7. ควรมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการวางผังเมืองต่อสาธารณะ โดยประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่ายและรวดเร็ว ดังเช่นของประเทศสิงคโปร์ทั้งทางอินเทอร์เน็ตและระบบบริการข้อมูล เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้อย่างโปร่งใสได้ ดังนั้นประเทศไทยจึงควรต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนากระบวนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลดังกล่าว รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสื่อสารและประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง เพื่อให้ประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องผังเมือง และร่วมกันปฏิบัติตามผังเมืองที่กำหนดขึ้นอย่างจริงจังเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองซึ่งได้เตรียมพื้นที่สำหรับการพัฒนาในอนาคตไว้อย่างเป็นระบบในระยะยาว และจะต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัย เพื่อให้ใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง

8. ควรเร่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับเมืองน่าอยู่และประตูสู่อาเซียน

9. ควรเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันด้านการผลิต และการบริการ

10. ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประเพณี และวัฒนธรรมตามฤดูกาล

11. ควรเร่งพัฒนาความรู้และทักษะด้านภาษาและฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

12. ควรเร่งพัฒนาบุคลากรภาครัฐและนักลงทุนเกี่ยวกับข้อกำหนดและกฎหมายในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน

13. ควรเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

14. ควรเน้นการส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม

15. ควรเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเกษตร

บรรณานุกรม

กาญจนา โชคถาวร (2542). *ปัญหาการค้าชายแดนไทย-ลาว ในเขตภาคเหนือตอนบน*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

กรรณิการ์ ธรรมรัตน์ (2542). *ผลกระทบของการปิดด่านชายแดนไทย-พม่า : ศึกษากรณีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.). (2556). *เอกสารประกอบการประชุม คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2556 เรื่องการจัดตั้งเขต เศรษฐกิจพิเศษแม่สอดและท้องถิ่นรูปแบบพิเศษนครแม่สอด*. 18 กันยายน 2556 ณ ตึกไทยคู่ฟ้า ทาเนียบรัฐบาล.

ชลิตา รัตตสาร(2550). *การศึกษาค้าชายแดน ไทย-ลาว ณ จุดที่มีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่ง ที่ 3 ในบริบท ของวัฒนธรรมเศรษฐกิจ*. วารสาร : สยามวิชาการ ปีที่ : 8 ฉบับที่ : 9 เลขหน้า : 55-84 ปีพ.ศ. : 2550

เจิญ ไกรนรา. (2555). *การศึกษาค้าชายแดนและการบริหารจัดการเขต เศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ (A Study on Development and Management Practices of Special Border Economic Zones in Foreign Countries)*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง.

ทำเนียบรัฐบาล. (2557). *ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.)*. สืบค้น 7 พฤศจิกายน 2557 จาก <http://www.thaigov.go.th/th/news1/>

วิมล ปั่นคง. (21 ตุลาคม 2557). *เขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับ AEC* หนังสือพิมพ์ กรุงเทพธุรกิจ สืบค้น 5 พฤศจิกายน 2557 จาก http://m.itd.or.th/detail-report.php?report_id=618

ศจีรัตน์ ตระกูลเรืองศรี (2554). *วิเคราะห์ศักยภาพและปัญหาการค้าชายแดน ไทย-พม่า : กรณีศึกษา จังหวัด แม่ฮ่องสอน*. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศุภชัย วรรณเลิศสกุล. (2553). *เขตเศรษฐกิจพิเศษสะพาน-เซโน: โอกาส และอุปสรรคสำหรับการลงทุนจาก ประเทศไทย*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (มอบ.). 12 (1), หน้า 70-80.

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. (2557). *รายงานสรุปเชิงนโยบาย โครงการวิจัย เรื่อง “แนวทางและมาตรการเพื่อ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่แนว ชายแดนของไทย”*. กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. *กราฟฟิคและแผนที่ประกอบการให้ สัมภาษณ์สถานีข่าว บริษัทพีเพิลมีเดีย ทีวี จำกัด*. (2557). *เขตเศรษฐกิจพิเศษ SPECIAL ECONOMIC ZONE*. วันศุกร์ ที่ 22 สิงหาคม 2557 เวลา 19.00 น.เพื่อออกอากาศสด รายการตีโจทย์ประเทศไทย .กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2558). *คู่มือการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ*. มิถุนายน 2558. กรุงเทพฯ.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). *เอกสารร่างงานรัฐสภารวมคาแถลงนโยบายของรัฐบาลตั้งแต่ คณะแรกถึงคณะปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.2556. (2556, 24 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1.

บรรณานุกรม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร(2554).การศึกษาสถานการณ์การค้าชายแดนไทย-พม่า ปี 2554 กับการเตรียมพร้อมมุ่งสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC). กรุงเทพฯ.กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

อดิเรก พันเขียว (2557). การยอมรับ ความคาดหวังและปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดตาก.งานวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดตาก.มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด.